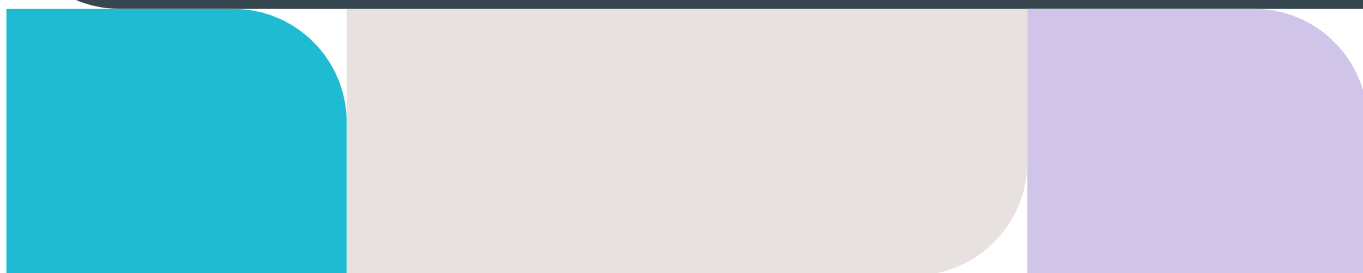

Årsredovisning 2023

Innehåll

Det här är Västra Götalandsregionen	3
Förord och sammanfattning.....	4
Verksamhet.....	17
Regional utveckling	18
Kultur.....	27
Kollektivtrafik.....	30
Hälso- och sjukvård	33
Regiongemensamt	53
Medarbetare.....	60
Ekonomi	72
Finansiell rapportering och bokslutsdokumentation	89
Resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys.....	90
Redovisningsprinciper.....	93
Noter	96
Driftredovisning.....	115
Investeringsredovisning	118
Nämnder och styrelser i korthet	122
Regional utveckling	123
Kultur.....	124
Kollektivtrafik.....	125
Hälso- och sjukvård	126
Regiongemensamt och service	129

Grafisk formgivning och produktion: VGR inhouse
Innehållsansvar: Koncernkontoret

Bild på framsidan: Interaktiv visualisering som Augmented Reality och Mixed Reality ger helt nya möjligheter att förtydliga vad en robot gör och planerar att göra, och också att förmedla till roboten vad människan önskar. På ASSAR Industrial Innovation Arena i Skövde samverkar akademi och näringsliv för att skapa framtidens industri, ASSAR finansieras bland annat av Västra Götalandsregionen. Ett av många exempel på hur vi jobbar med regional utveckling.

Foto: Daniel Andersson, Eddie Löthman, Elenor Smederöd, Francis Löfvenholm, Garbis Sarafina, ©Hans Berggren/Johnér Bildbyrå, Helena Carolina Skoog, Johanna Ewald St Michaels, Johanna Fraenkel/vastsverige.com, Jonathan Fernström, José Lagunas Vargas, Kim Aulin, Lennart Sjöberg, Linnea Jansson, Lisa Arvidsson, Maria Lagergréen Västlund, Pernilla Häyhänen, Pernilla Lundgren, Plainpicture/Jo Bayer, Gorodenkoff/Shutterstock, Staffan Lund, Stina Gränfors, ©Susanne Walström/Johnér Bildbyrå, Sveriges Riksbank, Thomas Harrysson, Tyréns, Valentin Experience, VGR inhouse.

Det här är Västra Götalandsregionen

Västra Götalandsregionen (VGR) har cirka 57 000 anställda som tillsammans strävar efter att uppnå visionen att de 1,7 miljoner invånare som bor i Västra Götaland ska ha ett gott liv. Detta görs genom ett samlat ansvar för hälso- och sjukvård, kultur, kollektivtrafik samt regional utveckling i samverkan med kommuner, akademi och övriga externa parter.

Det samlade ansvaret innebär att VGR

- arbetar för att du som bor i Västra Götaland ska ha tillgång till god hälso- och sjukvård. Det gör vi bland annat genom att ta ansvar för hälso- och sjukvårdssystemet som helhet i samverkan med kommuner och privata vårdgivare samt genom verksamheter i egen regi så som vårdcentraler, sjukhus och Folk tandvården.
- ansvarar för att det finns kollektivtrafik i hela Västra Götaland och genom Västtrafik ser till att du kan resa i hela länet både med tåg, buss, spårvagn eller båt.
- stöttar kulturlivet i Västra Götaland och driver egna kulturverksamheter, till exempel Göteborgsoperan, Göteborgs Symfoniker, Regionteater Väst och flera museer. Våra invånare och besökare ska kunna ta del av musik, teater, dans, film, konst, historia och annan kultur oavsett var i Västra Götaland de befinner sig.
- bidrar till en hållbar regional utveckling i Västra Götaland genom insatser som ska skapa förutsättningar för fler och framgångsrika företag, nya jobb, utbildningstillfällen samt förbättrade kommunikationer.
- bedriver ett aktivt arbete med att främja miljömässig och social hållbarhet, både för nuvarande och för kommande generationer.

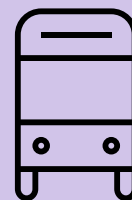
En vanlig dag i Västra Götaland...

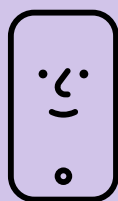
... föds **48** barn
på våra sjukhus

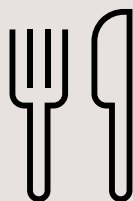
... tvättas **40** ton
textilier

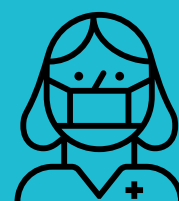
... kör Västtrafiks fordon
motsvarande **11,4** varv
runt jordklotet

... hanteras
10 959 telefonsamtal

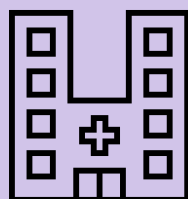
... levereras
2 819 patientmåltider

... görs **11 471** besök
på våra vårdcentraler

... levereras
2 050 hjälpmedel

... görs cirka **8 501** besök
på våra sjukhus

Den regionala koncernen

Regionfullmäktige är VGR:s högsta beslutande församling och beslutar om övergripande mål och prioriteringar samt fastställer nivån på regionskatten. Totalt 149 ledamöter väljs av Västra Götalands invånare i allmänna val vart fjärde år. Ledamöterna representerar olika politiska partier utifrån en mandatfördelning som baseras på valresultatet. VGR:s uppdrag och verksamhet sköts av politiska nämnder och styrelser, förvaltningar samt hel- och delägda bolag. VGR upprättar även olika typer av samverkansformer samt avtal med externa aktörer för att utföra uppdraget. Från och med 2023 har VGR en ny politisk organisation där de centrala nämnderna med uppdragsgivar- och systemägaransvar samt nämnderna inom fastighet och service fått nya sammansättningar och uppdrag.

Regionfullmäktige utser nämnder och styrelser och ger dem reglementen och ägardirektiv som tillsammans med lagstiftning anger ramarna för verksamheten. De olika nämnderna och styrelserna har olika roller. Regionstyrelsen utövar ägaransvar för samtliga verksamheter som drivs i egen regi utöver det ansvar som följer av kommunallagen vad gäller exempelvis uppsiktsplikt och beredning av ärenden till regionfullmäktige. Nämnder på strategisk nivå så som strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för det långsiktiga arbetet med utveckling av verksamheterna och tar bland annat fram långsiktiga måldokument. Nämnder på den operativa nivån ansvarar för att omsätta de långsiktiga måldokumenterna

i praktiken genom att fördela uppdrag till styrelser som utför verksamhet. Delregionala nämnder för dialog med kommuner och lokala intressenter främst avseende uppföljning av hälso- och sjukvård men även andra områden inom den regionala kompetensen. Utförarstyrelser som styrelser för sjukhusen, Närhälsan, Västtrafik, och Göteborgs Symfoniker likväl som externa utförare ansvarar för att bedriva verksamhet utifrån uppdrag och avtal. Externa utförare kan vara såväl privata företag som till exempel en vårdcentral som andra typer av verksamheter exempelvis inom kulturen.

Nämnder och styrelser ska se till att verksamheten har ett värde för invånarna.

Det innebär att de ska:

- genomföra de mål och uppdrag som regionfullmäktige beslutat om
- genomföra uppdrag och avtal
- följa gällande lagar och andra författningar
- efterleva VGR:s styrande dokument
- organisera verksamheten effektivt och ändamålsenligt
- se till att den interna kontrollen är tillräcklig.

Regionfullmäktige

Beredningen
för mänskliga
rättigheter

Valberedning

Beredningen
för hållbar
utveckling

Revisorskollegiet

Regionstyrelsen

Ägarutskott

Personalutskott

Hållbarhetsutskott

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden			Miljö- och regionutvecklingsnämnden	Kollektivtrafik- och infrastrukturnämnden	Kulturnämnden
Delregionala nämnder (5)	Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden	Patientnämnderna (5)	Folkhögskolestyrelsen		
			Naturbruksstyrelsen		
Styrelsen för Habilitering och Hälsa			Styrelsen för Film i Väst AB		
Styrelsen för Närhälsan			Styrelsen för Göteborgs botaniska trädgård		
Styrelsen för Regionhälsan			Styrelsen för GöteborgsOperan AB		
Tandvårdsstyrelsen			Styrelsen för Göteborgs Symfonikerna AB		
Styrelsen för NU-sjukvården			Styrelsen för Kulturutveckling		
Styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset			Styrelsen för Regionteater Väst AB		
Styrelsen för Sjukhusen i Väster			Styrelsen för Turistrådet Västsverige AB		
Styrelsen för Skaraborgs Sjukhus			Styrelsen för Västtrafik AB		
Styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus			Styrelsen för regionens tåg och spårvagnar		
Styrelsen för fastighet, stöd och service		Styrelsen för logistik		Nämnden för Hälsan och stressmedicin	

Om årsredovisningen

Denna årsredovisning gäller VGR som koncern och bygger på den rapportering som lämnats av VGR:s nämnder och styrelser. Årsredovisningen är slutet på en lång process, som startades med den budget för 2023 som regionfullmäktige beslutade i juni 2022. Årsredovisningen är samtidigt ett underlag för planering av kommande verksamhet genom de slutsatser som dras för

framtiden. Årsredovisningen är indelad i kapitel för verksamhet, medarbetare och ekonomi. Regionfullmäktiges mål och fokusområden är centrala för uppföljningen och återspeglas i de rubriker som finns i de olika avsnitten i verksamhetskapitlet samt inledningsvis i medarbetarkapitlet.

Så lägger vi ännu ett år till handlingarna

Det gångna året har inneburit ett tufft ekonomiskt läge för regionen. Det har varit stor påverkan för alla våra verksamheter som fått hantera konsekvenserna av kraftigt ökade pensionskostnader och hög inflation. Våra finansiella placeringar har gått bra och vi har haft högre skatteintäkter än vad prognoserna tidigare sagt, vilket innebär att det budgeterade minusresultatet blev mindre än väntat. Hälsa- och sjukvården har haft de största ekonomiska utmaningarna. Under året har tillgängligheten till den specialiserade vården försämrats jämfört med 2022. Det gäller både väntetider till en första vårdkontakt och till behandling och operation. På vissa håll ser vi dock en positiv utveckling för flera patientgrupper, även primärvården visar en positiv trend.

I många avseenden är regionen i framkant när det gäller omställningen av hälso- och sjukvården, och det syns på flera ställen. I skrivande stund har Högsbo närsjukhus precis invigts – ett framtidssjukhus som byggdes färdigt under året som var. I Skövde invigdes under hösten en akutmottagning i världsklass. Sahlgrenska Universitetssjukhuset blev rankad bäst i landet på klinisk forskning.

Kollektivtrafikresandet har fortsatt att öka under året. Det hållbara resandet och biljettintäkterna är nu i kapp och förbi de nivåer som gällde före pandemin.

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Vi har under året som varit tagit flera spadtag för innovation, elektrifiering och grön industri. Sjukvården gör stora framsteg, i de långsiktiga satsningar regionen har kopplat till Life Science-strategin, behandlingsmetoder och digitalisering. Arbetet med Millennium har fortsatt vilket gör att det kan sjösättas med start i år.

Batterifabriker började byggas. En oerhört viktig del av alla satsningar regionen gör för att få fler gröna arbetstillfällen i regionen och förbättra klimatet. Det är också så vi säkrar framtida skatteintäkter som stärker vår hälso- och sjukvård.

Kulturen har stor betydelse för sysselsättning, regional utveckling och tillväxt i Västra Götaland. Under året som gått har både Göteborgs botaniska trädgård och Göteborgs naturhistoriska museum firat 100 år. Göteborgsoperan har tagit beslut om att rusta upp tekniken i huset för att fortsatt vara ett ledande operahus.

Det har varit många utmaningar att ta hänsyn till, men det är fantastiskt att se hur många av de mål vi satte upp för året, ändå har blivit genomförda. Det är styrkan i vår stora region, och den ska vi fortsätta förvalta väl framåt.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetare för det gångna året. Det är tack vare er som vår region fortsätter utvecklas framåt och med invånarnas bästa för ögonen. Jag ser fram de kommande åren och att få fortsätta utveckla Västra Götalandsregionen tillsammans.

A handwritten signature in blue ink that reads "Helén Eliasson". The signature is written in a cursive, flowing style.

Helén Eliasson (S),
regionstyrelsens ordförande

Ett år som sporrade till förändring och handlingskraft

Att arbeta i VGR innebär att ha ett viktigt jobb. Nu när vi summerar 2023 kan jag inte nog framhålla alla medarbetare och deras roll för ett fungerande samhälle. Till dig i VGR vill jag därför först och främst rikta ett stort tack för värdefulla insatser under året. Du är uppskattad.

När antalet äldre ökar snabbare än den arbetsföra delen av befolkningen behöver färre ta hand om fler. För att kunna göra mesta nytta med våra resurser ställer vi därför om till nya sätt att bedriva hälso- och sjukvård. Vi skapar förutsättningar för regionala, kommunala och privata vårdgivare att arbeta bättre tillsammans med patienten i centrum. Vården flyttar närmare invånaren, från sjukhus till primärvård eller hemmet och från fysiskt till digitalt – när det är möjligt. 2023 kom vi i gång med flera enhetliga arbetssätt och digitala lösningar. Vi skapade förutsättningar för Millennium, vårdinformationssystemet som börjar införas 2024 och som blir navet i den sammanhållna vården.

Omställningen kommer på sikt att leda till att vi hanterar resurserna på ett bättre sätt, men hälso- och sjukvården har ekonomiska problem här och nu. 2023 stod den frågan högt på agendan. Vi samordnade oss och identifierade vad vi behöver hantera gemensamt över förvaltningsgränserna. Engagemang och samarbete tog oss ett stort steg framåt. En extern granskning av sjukhusens ekonomi hjälpte oss också sätta fokus på vad vi behöver göra för att få nödvändig balans.

Grön omställning handlar om att bygga ett klimatneutralt, konkurrenskraftigt samhälle. Vi måste möta kompetensutmaningarna och bana väg för framtidens gröna jobb. 2023 bjöd vi in företag att avlägga klimatlöften och ställa sig bakom målet att bli en fossiloberoende region. VGR agerade också nationellt. Ett exempel är seminarieserien "Västsvensk samling Stockholm" som vi startade med andra västsvenska aktörer.

I slutet av 2023 fick vi en ny kulturstrategi som utgår från allas rätt att delta i kulturlivet. Viktiga frågor, inte minst i orostider, och starkt kopplade till demokratin. VGR samverkade med kommunerna för ett levande, fritt kulturliv. Publiken återvände också till de större kulturella arenorna efter pandemin.

Glädjande under året är att kollektivtrafikresandet fortsätter öka. Kollektivtrafiken kräver omfattande planering och vi inledde arbetet med att revidera vårt trafikförsörjningsprogram i samråd med kommuner, trafikföretag och andra intressenter.

Bra arbetsmiljö och möjlighet att återhämta sig är extra viktigt i en verksamhet som hela tiden ska vara tillgänglig för invånarna. Som arbetsgivare ska vi kunna erbjuda medarbetarna ett hållbart arbetsliv. I oktober trädde nya bestämmelser i kraft om sammanhängande dygnsvila och vi har ändrat hur vi planerar och schemalägger.

Sammanfattningsvis är lågkonjunkturen ansträngande, men har sporrat oss att lösa problem och få fart på förändringar som vi planerat för länge. Det tar vi med oss in i 2024.

Håkan Sandahl,
regiondirektör

Sammanfattning

VGR redovisar ett negativt resultat på -918 miljoner kronor (mnr), vilket är 967 mnr bättre än budget. Det är främst högre skatteintäkter och riktade statsbidrag samt en positiv förändring på VGR:s finansiella placeringar som har mildrat underskottet. Resultatet, exklusive värdeförändringen av de finansiella placeringarna, är negativt med -2 529 mnr. Underskottet återspeglar verksamheternas stora ekonomiska utmaningar under året, vilka varit störst för sjukhusen. Utmaningarna beror främst på ökade personalkostnader genom ett ökat antal medarbetare, ett löneavtal som översteg budget samt kraftigt stigande pensionskostnader. VGR har hanterat en stor del av de ökade pensionskostnaderna på koncernnivå som en regiongemensam kostnad för att undvika en allt för hög belastning på verksamheterna. Detta gjorde att förvaltningarna inte drabbades fullt ut av kostnadsökningen. Trots det medförde förvaltningarnas andel av ökningen en omfattande påverkan på ekonomin genom höjda sociala avgifter. Verksamheterna har även haft en fortsatt hög nivå av inhyrd personal samt ökade kostnader för lokaler, energi, köpt vård och läkemedel.

-2 529 mnr
underliggande resultat

Det regiongemensamma arbetet med åtgärdsplaner för att stävja den branta kostnadsutvecklingen har ännu inte gett önskad ekonomisk effekt. Dock syns en inbromsning i ökningen av antal anställda samt en avtagande trend i inhyrd personal för årets sista månader. Sjukhusen redovisar ett sammantaget resultat uppgående till -2 750 mnr. En viktig del för att uppnå balans kommer vara en ökad genomförandekraft för VGR:s strategier. VGR har därför beslutat om en genomförandeplan för omställningen av hälso- och sjukvården. En rad arbeten pågår för att ställa om utvecklingen till mer nära vård, där olika typer av mobila och digitala vårdformer har ökat. Detta förväntas minska behovet av slutenvård och göra det möjligt att i större utsträckning bedöma och vårda patienter i hemmet.

Tillgängligheten till specialiserad vård har generellt sett försämrats under året. I december var andelen patienter som väntat mindre än 90 dagar på första besök 64 procent, vilket är en försämring med fem procentenheter jämfört med december 2022. Andelen som väntat mindre än 90 dagar på operation och behandling har i sin tur försämrats från 66 till 58 procent under perioden. Vi kan dock se förbättringar för flera patientgrupper. Här kan urologin nämnas som exempel där tillgängligheten har ökat från 73 till 78 procent till första besök och från 61 till 69 procent till operation. Även inom primärvården kan en positiv utveckling noteras. Under 2023 har 93–95 procent av invånarna som sökt sig till primärvården fått en medicinsk bedömning inom tre dagar. VGR överstiger rikssnittet med 5–8 procentenheter. Vi kan även konstatera att den medicinska kvaliteten generellt är god i VGR och att den kliniska forskningen ligger i framkant. Resultaten för 2023 visar på en utveckling som kombinerar medicinsk kvalitet, kvalitetsdriven verksamhetsutveckling och digitalisering.

Arbetet inom regional utveckling har bland annat handlat om åtgärder för att stärka den gröna omställningen inom industrin och säkra de el- och effektbehov som följer av den. Även kompetensförsörjning och kompetensomställning har varit högt upp på agendan där de delregionala kompetensråden utgör grunden och infrastrukturen för kompetenssamverkan i länet. Under året har VGR tillsammans med kompetensråden bland annat genomfört en inhämtning av branschernas kompetensbehov kopplat till gymnasial utbildning, Komvux och yrkeshögskoleutbildning.

Kollektivtrafikresandet fortsätter att öka och uppgick 2023 till 323 miljoner delresor. Detta utgör drygt 90 procent av resandet innan pandemin samtidigt som marknadsandelen för hållbart resande nu är i kapp och förbi de nivåer som gällde före 2020. Under året har arbetet med ny bussdepå i Järnbrott påbörjats, vilket kommer innebära att kollektivtrafiken i Göteborg kan bli effektivare.

VGR:s kulturverksamheter har haft ett bra besöksår. Antalet besökare till VGR:s museer ökade med 30 procent under sommaren jämfört med förra året, vilket är högst i Sverige. Under 2023 firades att Göteborgs botaniska trädgård och Göteborgs naturhistoriska museum fyllde 100 år.

Kommuner och regioner är nu inne i en fas där beslut måste tas för hur den ansträngda ekonomin ska hanteras på både kort och på lång sikt. När och hur mycket inflationen dämpas kommer tillsammans med sjukhusens förmåga att hantera sina obalanser vara avgörande för den ekonomiska utvecklingen 2024 och framåt.

Översikt över verksamhetens utveckling

Tabell 1. Nyckeltal för verksamhetens utveckling.

	Enhet	2019	2020	2021	2022	2023
Skatt och befolkning						
Regionskattesats	Kr	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48
Genomsnittlig skattesats landsting	Kr	11,49	11,49	11,56	11,56	11,56
Skatteunderlag per invånare i Västra Götaland	Kr	214 209	220 500	226 900	226 887	237 300
Skatteunderlag i procent av riksgenomsnitt	%	99,4	99,7	99,2	99	99
Västra Götalands folkmängd 31/12	Antal	1 725 881	1 734 443	1 744 859	1 758 656	1 767 641
Sveriges folkmängd 31/12	Antal	10 327 589	10 379 295	10 452 326	10 521 556	10 555 448
Andel i Västra Götaland	%	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7
VGR:s tillgångar och skulder per invånare						
Tillgångar/invånare	Kr	27 168	32 164	36 057	38 246	40 224
Eget kapital per invånare	Kr	5 159	6 184	7 660	8 502	7 939
Skulder/invånare exkl ansvarsförbindelser	Kr	22 009	25 980	25 825	29 744	32 284
Skulder/invånare inkl ansvarsförbindelser	Kr	35 324	39 076	38 842	42 058	44 978
Nyckeltal från resultaträkningen						
Resultat	Mnkr	1 063	1 822	2 636	1 591	-918
Personalkostnader	Mnkr	33 258	33 485	37 400	36 722	41 287
Verksamhetens nettokostnader exkl. jämförelsestörande poster	Mnkr	53 580	54 156	57 833	58 631	65 919
Nettokostnader i procent av skatt, utjämning, statsbidrag	%	98,3	95,4	97,1	93,1	99,8
Nyckeltal från balansräkningen						
Eget kapital	Mnkr	8 904	10 725	13 366	14 952	14 034
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	Mnkr	5 884	6 179	5 374	5 015	5 575
Balansomslutning	Mnkr	46 888	55 787	62 915	67 261	71 101
Soliditet exkl. ansvarsförbindelser	%	19	19	21	22	20
Soliditet inkl. ansvarsförbindelser	%	-30	-21	-14	-10	-12
Likviditet	Mnkr	12 155	16 909	21 265	22 093	23 120
Självfinansieringsgrad av investeringar	%	58	71	107	127	38
Personal						
Anställningar, totalt	Antal	55 658	55 792	56 519	56 752	57 153
Andel män	%	21,7	22	21,9	21,8	22
Anställningar, tillsvidare	Antal	47 747	47 983	47 932	48 306	49 207
Anställningar, visstid	Antal	3 299	3 260	3 372	3 255	2 752
Anställningar, timavlönade	Antal	4 612	4 549	5 215	5 191	5 194
Nettoårsarbetare	Antal	43 589	44 003	43 957	44 046	44 763
Medelålder	År	46	46	45,9	45,9	46,1
Sjukfrånvaro, procent av ordinarie arbetstid, helår, totalt	%	6,2	7,7	7,1	7,8	7,2
Sjukfrånvaro, procent av ordinarie arbetstid, helår, kvinnor	%	6,9	8,4	7,9	8,6	8
Sjukfrånvaro, procent av ordinarie arbetstid, helår, män	%	3,9	5	4,3	4,9	4,4

Mål från regionfullmäktiges budget

Utfallet för regionfullmäktiges 10 prioriterade mål och 21 fokusområden visar på huvudsakligen fortsatt delvis måluppfyllnad. 7 mål och fokusområden bedöms vara uppfyllda medan 21 bedöms vara delvis uppnådda och 3 ej uppnådda. En förbättrad måluppfyllelse

kan noteras, jämfört med den uppföljning som gjordes i de senaste delårsrapporterna. Förbättringen består av ett minskat behov av slutenvård när fler mobila vårdformer tagits fram och av att första linjens sjukvård mot psykisk ohälsa har utvecklats.

Tabell 2. Prioriterade mål från regionfullmäktiges budget 2023

Prioriterade mål	Uppnås	Uppnås delvis	Uppnås inte
Bygga kompetens – för kompetensförsörjning och livslångt lärande		●	
Stärka innovationskraften – för ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv i framkant		●	
Vara föregångare – VGR:s eget arbete ska ligga i framkant		●	
Kultur för ökad inkludering, bildning och tillit		●	
Knyta samman Västra Götaland – med hållbara resor och förbättrad tillgänglighet	●		
Den medicinska kvaliteten ska öka och den organisatoriska effektiviteten förbättras		●	
Invånarnas tillgång till den vård de behöver ska öka			●
Primärvården ska bli den naturliga ingången för personer i behov av vård	●		
Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling		●	
Säkra behovet av återhämtning och avlastning samtidigt som köer betas av		●	

Tabell 3. Fokusområden från regionfullmäktiges budget 2023

Fokusområden	Uppnås	Uppnås delvis	Uppnås inte
Kraftsamla för elektrifiering		●	
Kraftsamla för cirkulära affärsmodeller		●	
Kraftsamla för digitalisering genom omställning av arbetskraften		●	
Minska VGR:s klimatpåverkan enligt Miljömål 2030		●	
Öka takten i "Klimat 2030 Västra Götaland ställer om"		●	
Återstart för kollektivtrafiken	●		
Stärka kulturens infrastruktur		●	
Kraftsamla för fullföljda studier		●	
Detaljstyrningen av hälso- och sjukvården ska ersättas av tillitsstyrning. Mer ansvar, makt och befogenheter ska decentraliseras till första linjens chefer.	●		
Öka antalet tillgängliga vårdplatser för att minska behovet med överbeläggningar			●
Delar av den planerade vården på akutsjukhusen ska flyttas ut till närsjukhus eller andra specialistmottagningar		●	
Stärka tillgängligheten och korta väntetiderna för både förstabesök och behandling			●
Öka tillgängligheten och korta väntetiderna för barn och ungdomar med psykisk ohälsa		●	
Invånarnas tillgång till digitala vårdformer ska öka, liksom verksamhetens användning av digitala lösningar		●	
Vårdcentraler som erbjuder sina patienter en fast läkarkontakt ska premieras	●		
Minskat behov av slutenvård på sjukhusen genom tillskapande av fler mobila och nära vårdformer	●		
Fortsatt utveckling av första linjens sjukvård för psykisk ohälsa	●		
Låta lönesättningen präglas av större flexibilitet, där hänsyn tas till marknadssituationen och kompetensbehov samtidigt som budget ska hållas		●	
Ett stärkt chefskap och implementering av tillitsstyrning		●	
Klara behovet av utbildningsplatser i organisationen		●	
Ökat fokus på insatser kopplade till arbetsmiljö och personalvård, avlastning och uppgiftsväxling		●	

Viktiga händelser

Januari

- » Europas största projektorbaserade Virtual Production-vägg invigs i Film i Västs lokaler i Trollhättan.
- » Mini-Maria Online öppnar.

Februari

- » Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden beslutar att påbörja revidering av trafikförsörjningsprogrammet. Ett nytt program är tänkt att beslutas till sommaren 2025.
- » De generella besöksrestriktionerna vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset upphör tack vare den minskade smittspridningen av luftvägsvirus.
- » Axevalla hästcentrum blir certifierat som kvalitetsmärkt hästgymnasium.

- » VGR:s första interna återbruksverksamhet Åter i bruk invigs. Verksamheten reparerar och återanvänder kontor-, konferens- och miljömöbler och syftet med verksamheten är att bidra till minskade inköp av nya kontors- och konferensmöbler i hela VGR.
- » Centrum för livsstilsintervention invigs. Centret är ett samarbete mellan Sahlgrenska Universitetssjukhus och Institutionen för medicin på Göteborgs Universitet. Fokus ligger på forskning om hur man ska få till de livsstilsförändringar som behövs för en god hälsa.

Mars

- » Tre tunga el-lastbilar beställs som ett steg i att nå VGR:s miljömål 2030 och 100 procent fossilfria transporter.
- » Första spadtaget tas för nya Förlossnings- och Neonatalhuset på Östra sjukhuset. Den nya vårdbyggnaden förväntas tas i bruk 2028.

April

- » Tolv nya Mini-Maria-mottagningar öppnar i de norra delarna av regionen. Två nya mottagningar för unga män har öppnat i Kungälv och i Alingsås.
- » Arbetet med den nya bussdepån vid Järnbrott påbörjas. Bussdepån ökar förutsättningarna för en mer effektiv kollektivtrafik i Göteborg.
- » Botaniska trädgården firar körsbärsblomningen på japanskt vis med Hanami.

Maj

- » VGR tilldelas sex nya tillstånd för nationell högspecialiserad vård. Två av de nya tillstånden är svåra hudtillstånd samt tarmrehabilitering för barn.
- » Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar om genomförandeplan för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götaland 2023–2027.
- » Sahlgrenska Universitetssjukhuset har fått den första fotonräknande datortomografen i sin verksamhet, denna röntgenmaskin kan skanna mindre organ.

Juni

- » Alla kvinnor födda 1994–1999 erbjuds gratis vaccin mot livmoderhalscancer året ut.
- » Emax Sverige genomförs i Göteborg med stöd av Miljö- och regionutvecklingsnämnden. Emax är en entreprenörskapsvecka där cirka 100 ungdomar mellan 18 och 20 år samlas för att öva sig på bland annat idéutveckling, samarbete i team och presentationsteknik.
- » Skaraborgs Sjukhus psykiatriblock fick hedersomnämning i priset Mental Health Design.
- » Hedersutmärkelsen Prix d'ASSITEJ 2023 tilldelas skådespelarutbildningen c/o Ung Teater vid Högskolan för scen och musik i Göteborg, som Regionteater Väst varit med och startat.

- » Göteborg firar 400 år med jubileumsfestival. Festivalen öppnades av Göteborgs Symfoniker, på programmet stod även bland annat en fest- och galakonsert med Göteborgsoperan.
- » Under perioden då Sverige under året var ordförandeland i Europeiska unionens råd anordnade VGR ett seminarium på temat *Circularity and innovation in West Sweden* på plats i Bryssel. Göteborgs Symfoniker markerar avslutet av Sveriges ordförandeskap med en konsert i konserthuset BOZAR i Bryssel.

Juli

- » Botaniska trädgården firar 100 år, under parollen *100 years of biodiversity, balance and beauty*. På födelsedagen invigdes den nya anläggningen Kulturträdgårdar.
- » Naturhistoriska museet firar 100-årsjubileum.
- » Göteborgs Symfonikers musikläger *Side by Side* firar 10 år.

Augusti

- » Östra Sjukhuset inviger ny kulvertramp och den nya sjukhusparken.

September

- » Skaraborgs Sjukhus beslutade att genomföra utbudsförändringar där den planerade vården stärktes i Falköping och Lidköping, medan akutmottagning, akutvård och intensivvård koncentrerades till Skövde. I Mariestad finns fortsatt barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri.

- » De första spadtagen tas i Torslanda för Volvo Cars och Northvolts gemensamma batterifabrik. VGR har stöttat i förberedelsen för etableringen samt avsatt 45 mnkr till utbildningscentrum kopplade till omställning av fordonsindustrin.

Oktober

- » Närhälsan öppnar sin första digifysiska vårdcentral och BVC i Kallebäck. Den digifysiska vårdcentralen ska erbjuda digital vård när det går och fysisk vård när det behövs, utifrån patientens behov och professionens medicinska bedömning.

November

- » Asta Zeros nya testmiljö invigs i Borås. AstaZero är världens första fullskaliga oberoende testmiljö för framtidens automatiserade transportsystem. VGR har varit med och stöttat utvecklingen sedan start.
- » Över 1 000 barn och unga bjöds in till musikalen *Wicked* på Göteborgsoperan.
- » Miljö- och regionutvecklingsnämnden fattar beslut om den största sociala investeringen hittills, projektet *Tillsammans backar vi alla barn i Dalsland*. Målsättningen är att fler barn och familjer kan fångas upp i tid, den negativa utvecklingen kan bromsas och vändas genom tätare samarbete mellan skola, socialtjänst, vårdcentral och polis.

December

- » Film i Väst avslutade 2023 med 36 guldbaggenomineringar i samtliga kategorier, samt nominering till biopublikens pris. Det är en toppnotering i Film i Västs historia.
- » Under 2023 har det gjorts 323 miljoner resor med Västtrafik (exkl. sjuk- och färdtjänstresor) vilket är en ökning med 8 procent jämfört med samma period 2022.

» Högsbo närsjukhus öppnas. Sjukhuset är nytt och modernt med öppen specialistvård och en omfattande dagkirurgisk verksamhet. Sjukhusets mottagningar är inriktade mot sjukdomar och ohälsa som är vanligt förekommande i befolkningen; till exempel hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes och ortopediska åkommor. [Film från invigningen](#)

» Självincheckning erbjuds på samtliga Närhälsans vårdcentraler och rehabmottagningar.

Så här fördelas skattepengarna

Bilden nedan visar översiktligt hur varje hundralapp i skatt fördelas mellan våra olika verksamhetsområden. Hälsa- och sjukvården utgör den absolut största delen med 84 kronor för varje hundralapp. Den specialiserade somatiska

vården är det enskilt största området med 45 kronor för varje hundralapp i skatteintäkter, följt av primärvården med 23 kronor. VGR lägger en större andel av skatteintäkterna på primärvård än vad de flesta andra regioner gör.

Verksamhet

Västra Götalandsregionens verksamhet bedrivs inom de huvudsakliga områdena regional utveckling, kultur, kollektivtrafik samt hälso- och sjukvård. För att dessa verksamheter ska fungera så bra och effektivt som möjligt bidrar flera gemensamma stödfunktioner.

Regional utveckling

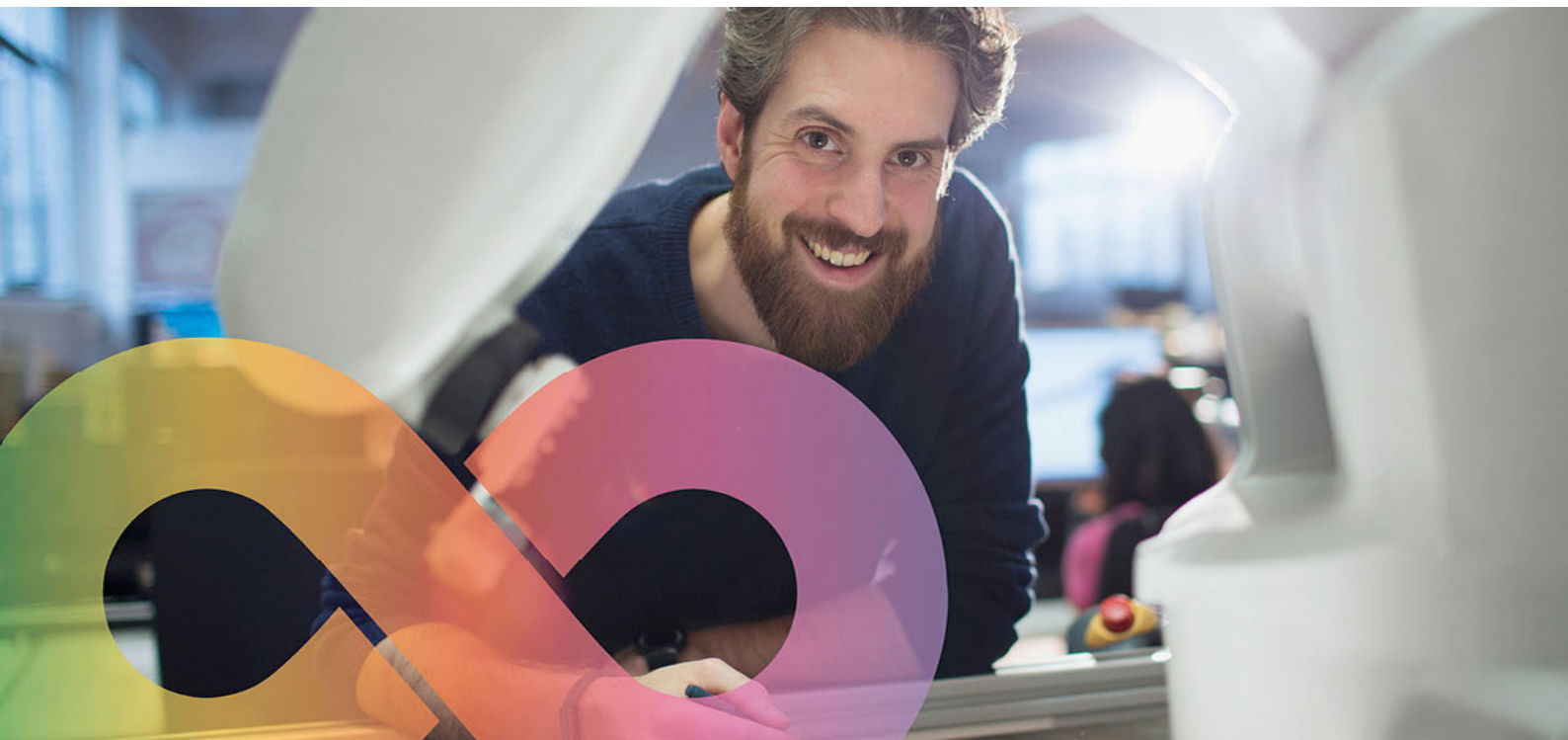
Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland sätter ramarna för det regionala utvecklingsarbetet med målet att tillsammans göra Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Genomförandet av strategin görs tillsammans med kommuner och kommunalförbund, näringsliv, akademi, myndigheter och civilsamhället och sker framför allt inom strategins kraftsamlingar; elektrifiering, cirkulära affärsmodeller, fullföljda studier och digitalisering.

Ett antal frågor har dominerat det regionala utvecklingsuppdraget i Västra Götaland under året, framför allt industrins gröna omställning och de el- och effektbehov som följer av denna, samt kompetensförsörjning och kompetensomställning inom ett flertal branscher. Det industriella behovet av el och effekt är flera gånger större än planerad utbyggnad i nuläget, vilket är en följd av dels nya etableringar, dels av att befintlig industri på kort sikt ställer om till fossilfria produkter och produktionssystem.

Utbildning och kompetensförsörjning är områden som VGR sedan länge arbetat aktivt med, men som blir alltmer viktiga i tider av omställning och större tekniskifften. Sedan 2022 har VGR dessutom ett lagstadgat ansvar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet. I arbetet ingår att göra bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

Ett ytterligare område som det arbetats med mycket under 2023 är biologisk mångfald, både inom VGR:s egna verksamheter, framför allt Göteborgs botaniska trädgård och genom projekt- och verksamhetsstöd till exempelvis Väst kuststiftelsen och Agroväst.

VGR bedriver, på egen hand och i samverkan med en stor mängd aktörer inom olika sektorer, ett aktivt och framgångsrikt arbete för att nå upp till mål och tillhörande fokusområden inom regional utveckling. Genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin sker enligt plan, men det kan konstateras att måluppfyllelsen är beroende av omvärldsfaktorer där VGR i vissa fall saknar rådighet att påverka.

PRIORITERAT MÅL

Stärka innovationskraften – för ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

● Det prioriterade målet är delvis uppnått

Att stärka innovationskraften handlar om att ta till vara på kunskap och utveckla idéer med potential, att skynda på omställningen och skapa värde i privat och offentlig sektor. Det är ett arbete som ska bidra till fler innovativa entreprenörer, växande företag, idéer och lösningar som ökar takten i omställningen och minskar klimatpåverkan, bidrar till världsledande samverkansmiljöer samt att hållbara produkter och tjänster sprids och används. Basen i arbetet utgörs av en stabil och långsiktig finansiering av innovationsinfrastruktur såsom inkubatorer, science parks och industriella utvecklingscentra samt entreprenörsfrämjande organisationer och verksamheter kopplade till utpekade styrkeområden. Genomgående har satsningarna inom målet haft ett starkt fokus på klimatomställning och minskat klimatavtryck från industrin.

Västra Götaland är fortsatt en stark innovationsregion och enligt EU:s innovationsindexmätning för 2023 rankas Västsverige som en *Innovation leader* vilket är den högsta rankingen. Västra Götaland ligger också i framkant när det kommer till näringslivets investeringar i FoU (forskning och utveckling).

Under året har VGR genom miljö- och regionutvecklingsnämnden bland annat beslutat att medfinansiera två test- och demonstrationsarenor i Västra Götaland; ASSAR i Skövde och Wargön Innovation i Vänersborg. ASSAR:s fokus ligger på att främja industrins omställning inom elektrifiering, digitalisering och cirkulära flöden. Wargön Innovation är en testbädd och utvecklingsarena för biobaserade materialinnovationer och textil återvinning, en verksamhet som blivit än mer aktuell i och med kommande EU-lagstiftning om kläd- och skoåtervinning.

I linje med den nationella life science-strategin, samt den regionala implementeringen av densamma, har VGR stöttat mobiliseringen av västsvenska aktörer inom området avancerade terapier, det vill säga läkemedel som baseras på modifierade gener, celler eller vävnader. Som ett resultat av detta arbete beslutade regeringen genom Vinnova i maj 2023 om ett nationellt innovationskluster för avancerade terapier med placering på GoCo Health Innovation City i Mölndal. Satsningen omfattar 160 miljoner kronor de närmaste två åren, där staten och näringslivet bidrar med hälften vardera.

Turistrådet Västsverige AB bidrar till målet genom satsningen Hållbarhetsklivet. Satsningen syftar till att skapa ekonomiskt bärkraftiga företag och turism som inte leder till onödig miljöpåverkan. Satsningen är uppskattad av både boende och besökare, och har inneburit en ökad samordning och förbättring av hela den västsvenska besöksnäringen. I slutet av 2023 var 46 kommuner och ca 600 verksamheter anslutna till Hållbarhetsklivet, vilket är 100 fler verksamheter än föregående år.

Hållbarhetsklivet. [Se filmen här](#)

Sammanfattningsvis kan konstateras att det under året genomförts en stor mängd insatser kopplade till målet, men att det kvarstår utmaningar inte minst kopplat till elektrifieringen och klimatomställningen vilket gör att målet bedöms vara delvis uppnått.

Indikatorer	2021	2022	2023
Totala FoU-investeringar som andel av BRP (bruttoregionprodukt)	5,8%	6%	6%
EU:s regionala innovationsindex	145,4	158,2	150,2

FOKUSOMRÅDE

Kraftsamla för elektrifiering

● Fokusområdet är delvis uppnått

En av de fyra kraftsamlingarna inom den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 är elektrifiering. Genomförandet av kraftsamlingen sker i nära samverkan med bland annat kommuner, kommunalförbund, näringsliv och myndigheter. Genom kraftsamling elektrifiering tas ett samlat grepp om några av elektrifieringens nyckelfrågor som är av stor betydelse för utvecklingen av Västra Götalands samhälls- och näringsliv, såsom elförsörjning inkluderat elproduktion, eldistribution, elektrifiering av industrin och elektrifiering av transporter. Dessutom är kompetensomställningen central och genomsyrar hela kraftsamlingen. Ett exempel på detta är att VGR tillsammans med Göteborgs stad har tagit initiativ till och finansierat ett utbildningscentrum för batterier, med planerad driftstart under hösten 2024. Centret är motiverat särskilt av kompetensbehoven inom batteritillverkning men förväntas också ha bredare relevans för arbete inom annan högautomatiserad industriell tillverkning.

Industrins omställning till fossilfria produkter och produktionssystem har inneburit behov av en extrem expansion av elförsörjningen i form av ökad efterfrågan på eleffekt och ökad sammantagen elenergiomgång. Det industriella behovet av elenergi och effekt är flera gånger större än planerad utbyggnad. Arbetet på regional nivå har handlat om att skapa en kraftfull påverkansposition i det nationella systemet genom att bidra med kompetens och analys. Arbetet har särskilt handlat om att ta fram

underlag för vilka de verkliga lokala industriella behoven är, samt bidra till kommunal analys av lämpliga områden för ökad elförsörjning. Analysresultaten är även underlag till Länsstyrelsens och Energimyndighetens uppdrag inom elförsörjning. VGR genomför ett arbete med att organisera och driva samverkan inom området, men mycket av den beslutsmässiga rådgivningen inom elektrifiering ligger fortfarande på nationell och lokal nivå.

Samverkansarenan ACCEL (accelererad elnätsutveckling i Västra Götaland) har fortsatt utvecklats under 2023, där fokus har varit på att utveckla dialogen mellan energiaktörerna och ansvariga myndigheter. Under året har även en regional energiöverenskommelse tagits fram, som ska tydliggöra behov av elproduktion samt vilka roller kommuner, kommunalförbund och region har för att bidra till en kraftigt ökad elproduktion och nätutbyggnad. Energiöverenskommelsen har under hösten 2023 godkänts av kommunalförbunden, och efter beredning (beredningen för hållbar utveckling) även godkänts av regionstyrelsen i januari 2024. Ett ytterligare exempel på samverkan som bidrar till fokusområdet är *Kommunernas elektrifieringsresa*, en insats finansierad av VGR inom vilken kommuner erbjuds stöd för att planera för elnätsfrågor och förnybar elproduktion. Vidare har satsningar skett inom elektrifiering av transporter. Utbyggnad av laddinfrastruktur har skett både inom VGR:s förvaltningar och bolag samt genom stöd till kommuner.

FOKUSOMRÅDE

Kraftsamla för cirkulära affärsmodeller

 Fokusområdet är delvis uppnått

För att bryta det ohållbara uttaget av jordens resurser behövs produkter som kan behålla sitt värde över tid, vilket ställer krav på innovationer och nya affärsmodeller som ger maximal kundnytta med minimal resursförbrukning. Arbetet inom cirkulära affärsmodeller, som är en av den regionala utvecklingsstrategins fyra kraftsamlingar, syftar dels till att bygga kompetens och påskynda omställningen hos aktörer i Västra Götaland och de stödsystem som finns kopplat till näringslivsutvecklingen, dels att ställa om VGR:s egna flöden så att de blir cirkulära.

Efter flera års arbete för ett cirkulärt möbelflöde startade VGR under 2023 en intern återbruksverksamhet – Åter i bruk. Verksamheten syftar till att minska antalet nya kontors- och konferensmöbler genom att reparera och återanvända befintliga möbler, och på så sätt både minska mängden avfall och bidra till en minskning av koldioxidutsläppen. Under 2023 återbrukade verksamheten ca 4 300 produkter, vilket beräknas innebära en besparing på ca 58 ton avfall.

4 300

återbrukade produkter

På naturbruksskolan Sötåsen finns testanläggningar som används i forskningsprojekt i syfte att främja en hållbar energiproduktion samt en kretsloppsbasead produktion av

grönt protein från lantbrukets gräsmarker. Naturbruksförvaltningen är även delaktig i forskningsförsök som bland annat fokuserat på affärsmöjligheter och lönsamhet i grön bioraffinering, utvärdering av produkter från grön bioraffinering i djurfoder, samt biokol som jordförbättrare i jordbruksmark.

Ny lagstiftning kopplat till bland annat EU:s Gröna giv samt avfallsdirektiv innebär krav på insamling och återvinning av textil. Under 2023 har VGR finansierat tre förstudier för att belysa den potential som finns för cirkulär infrastruktur i Västsverige. Förstudierna visar att det finns potential till omfattande sysselsättning inom området, och att det kan göras till ett pris som blir jämförbart med att skicka textilier utomlands vid en hög automatisering. Västra Götaland ligger mycket långt fram inom innovationer för cirkulär omställning, har professionell kompetens i alla led, men länet riskerar trots det att tappa investeringarna utomlands eftersom flera länder inom EU redan har utvecklat nationella strategier och nu investerar i sortering, återanvändning och återvinning.

För att öka kompetensen i Västra Götaland för fler cirkulära affärer, med fokus på cirkulär design, har VGR under året medfinansierat satsningar på affärscoacher som når en stor mängd företag med insatser för en ökad cirkulär design och fokus på nya affärer. Den sammantagna bedömningen är att det, trots att ett intensivt arbete pågår inom området, finns mycket kvar att göra och att kunskapen om affärsmöjligheter och arbetssätt för ökad cirkularitet fortfarande är relativt omogen.

PRIORITERAT MÅL

Bygga kompetens – för kompetensförsörjning och livslångt lärande

 Det prioriterade målet är delvis uppnått

Tillgång till kunskap och kompetens är avgörande för utvecklingen i Västra Götaland och målet att bygga kompetens kräver ett långsiktigt arbete. En fungerande kompetensförsörjning innefattar både arbetsgivares efterfrågan på kompetens och att utbudet av kompetens ska vara relevant, rätt

dimensionerat och tillgängligt. VGR har sedan 2022 ett lagstadgat ansvar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet, i vilket det ingår att göra bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

De flesta indikatorer kopplade till målet visar på en positiv utveckling jämfört med föregående år. Även om det är marginella skillnader så har matchningsgraden (andelen anställda som arbetar i yrken som stämmer väl överens med deras utbildning) förbättrats, likaså vad gäller antal behöriga från folkhögskolekurser och antal elever som slutfört program på VGR:s gymnasieskolor.

Arbetet för att bygga kompetens bedrivs i nära samverkan med näringslivet, kommunerna och kommunalförbunden samt utbildningssektorn. Uppbyggnaden och driften av etablerade del-regionala kompetensråd utgör grunden och infrastrukturen för kompetenssamverkan i Västra Götaland. Under året har VGR tillsammans med kompetensråden bland annat genomfört en inhämtning av branschernas kompetensbehov kopplat till gymnasial utbildning, Komvux och yrkeshögskoleutbildning.

Validering Väst, folkhögskolorna och naturbruksgymnasierna i Västra Götaland arbetar långsiktigt med att tillvarata kompetens och skapa förutsättningar för fler att ta sig in på arbetsmarknaden. Under året har VGR:s naturbruksutbildningar haft en positiv utveckling, elevunderlaget är stabilt och fortsatt ökande. Från och med 2023 är Validering Väst införlivat i VGR:s organisation och ett arbete pågår för att koppla valideringsfrågor närmare koncernens egna verksamheter. Det pågår också ett arbete med att inkludera Validering Väst mer i det strategiska regionala kompetensförsörjningsarbetet.

VGR genomförde under hösten 2023 en utlysning om kompetensförsörjning i offentlig sektor. Utlysningen innebar att 20 mkr i sökbara projektmedel avsattes för att mobilisera

Student i lärmiljö.

ett brett antal aktörer som i samverkan ska ta fram och implementera metoder och arbetssätt som ska leda till en minskning av kompetensbristen inom välfärden i Västra Götaland. Beslut om tilldelning av de utlysta medlen fattas av miljö- och regionutvecklingsnämnden under början av 2024.

När det gäller VGR:s egna kompetensförsörjning fastställde strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden i maj 2023 en genomförandeplan för omställningen av hälso- och sjukvården. En bedömning av det framtida behovet av kompetensförsörjning, utifrån demografiska utmaningar och förändrade arbetssätt, utgör en del i genomförandeplanen och ska tydliggöras i arbetet med ett förstärkt genomförande av omställningen.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att det under 2023 genomförts en stor mängd insatser kopplade till målet, men att det kvarstår stora utmaningar gällande kompetensförsörjning och kompetensomställning vilket gör att målet bedöms vara delvis uppnått.

Indikatorer	2021	2022	2023
Förvärvsfrekvens i Västra Götaland	78,7%	80,2%	80,8%
Matchningsgrad i Västra Götaland	70%	70,9%	71%
Antal deltagare i folkhögskolekurser som uppnått behörighet	660	680	757
Antal elever avgångna från gymnasieskolan (= slutfört program) från gymnasieskolor där VGR är huvudman	106	113	127

FOKUSOMRÅDE

Kraftsamla för digitalisering genom omställning av arbetskraften

● Fokusområdet är delvis uppnått

Digitalisering är en av fyra tvärspektoriella kraftsamlingar inom den regionala utvecklingsstrategin 2021–2030. Den digitala omställningen medför nya behov av kompetens vilket skapar förändringar i arbetslivet. Digitaliseringen kan bidra till att öka företagets innovations- och konkurrenskraft, till att effektivisera offentliga verksamheter och till lösningar för ett fossiloberoende samhälle. Under 2023 har användningen av generativ AI ökat dramatiskt och påverkat diskussionen om behov av omställning av arbetskraften. VGR medfinansierar det nationella centret AI Sweden, som bedriver kompetenshöjande aktiviteter inom AI och samverkar med VGR, kommunerna och en stor mängd andra privata och offentliga aktörer. Digitaliseringsrådet i Västra Götaland har under året genomfört en förstudie kring kommunernas och VGR:s förmåga att öka användningen av AI i verksamheterna. Kompetensförsörjning och utbildning är en del av förstudien och planering pågår inför nästa steg.

I en annan studie som publicerades under 2023 – Kartläggning av digital spetskompetens i

Västra Götaland – framkom det att behovet av digital spetskompetens är stort men att företag också har behov av att höja den mer grundläggande digitala kompetensen hos medarbetare. Studiens resultat har under året diskuterats med högskolor och universitet utifrån behov av utbildningar, kompetensförsörjning och livslångt lärande. En dialog har även förts i de delregionala kompetensråden. Miljö- och regionutvecklingsnämnden har under året beslutat om att medfinansiera flera projekt som ligger i linje med studiens resultat, exempelvis Techarenan som stöttar små och medelstora företag i Sjuhärad med kompetenshöjande insatser inom digitalisering.

Ett exempel på en bransch där det sker mycket inom området digitalisering med fokus på omställning av arbetskraften är inom livsmedel och gröna näringar. För VGR:s naturbruksskolor innebär det omvärldsbevakning och kompetensutveckling för att bland annat utveckla simulatorstödd undervisning, och att undersöka vad som krävs för att kunna erbjuda testmiljöer för autonoma fordon inom lant- och skogsbruk.

Simulatorstödd undervisning på Naturbruksskolan Sötåsen.

PRIORITERAT MÅL

Vara föregångare – VGR:s eget arbete ska ligga i framkant

● Det prioriterade målet är delvis uppnått

Enligt VGR:s interna miljömål ska våra direkta växthusgasutsläpp minska med 85 procent till 2030 jämfört med 2006 års nivå för kollektivtrafiken och 2010 års nivå för övriga verksamhetsområden. År 2023 har utsläppen minskat med 55 procent, vilket är sju procentenheter bättre än föregående år.

De största direkta utsläppen kommer från kollektivtrafiken följt av energianvändningen i egna fastigheter och ambulanstransporter. Exempel på insatser som har haft effekt är att 171 nya elbussar tagits i trafik, energieffektiviseringsåtgärder, och att en högre andel ambulanstransporter kör på biodieseln HVO.

För måluppfyllnad de närmsta åren krävs fortsatt utbyggnad av laddinfrastrukturen vid egna och externt hyrda lokaler, fler transporter med elbilar, biodiesel i stället

för fossil diesel, elektrifierade färjor i kollektivtrafiken och en fortsatt satsning på energieffektiviseringsåtgärder.

I arbetet med målet ingår även satsningar på biologisk mångfald. Under 2023 har ett stort internationellt projekt som Göteborgs botaniska trädgård leder (EXPBIO), beviljats 52 miljoner kronor i finansiering från Interreg Nordsjö-programmet. Projektet har fokus på restaurering av marker där den biologiska mångfalden behöver återställas, och innebär möjligheter att växla upp arbetet med biologisk mångfald samt dela kunskap och metoder inom området. Vidare har insatser genomförts för att öka kunskapen om och intresset för biologisk mångfald i företag och organisationer, vilket sker inom ramarna för VGR:s plan för biologisk mångfald 2022–2024.

Indikatorer	2021	2022	2023
Procentuell förändring av utsläpp av växthusgaser i Västra Götaland jämfört med 1990*	-18%	-27%	-18%
Procentuell förändring av VGR:s utsläpp av växthusgaser jämfört med 2006/2010	-47%	-48%	-55%

* Ett års fördröjning av data när det gäller utsläpp i länet.

171
nya elbussar

FOKUSOMRÅDE

Minska VGR:s miljö- och klimatpåverkan enligt Miljömål 2030

 Fokusområdet är delvis uppnått

Miljömålen utgör, tillsammans med Mål för social hållbarhet, VGR:s interna hållbarhetsmål.

Aktiviteter och resultat under 2023 är bland annat:

- **Elfordon och laddinfrastruktur:** Tre tunga el-lastbilar kör transportuppdrag för VGR. 20 nya laddpunkter har installerats och totalt finns nu 410 laddpunkter vid VGR:s egna fastigheter och två vid extern lokal. Möjligheten att köpa gasdrivna personbilar på avtal upphörde vilket innebär att byte till elektrifierade fordon blir än mer viktigt för att nå målet om fossilfria transporter.
- **Ambulanstransporter:** Ambulansverksamheterna har fått fler fordon som kan köras på fossilfri diesel och HVO. Hållbarhetsutskottet har tillsammans med klimatväxlingsmedel finansierat den extra kostnaden för HVO jämfört med fossil diesel. Detta har lett till att andelen fossilfria ambulanstransporter har ökat från 36 procent till 44 procent.
- **Energi:** Energianvändningen i VGR:s egna lokaler fortsätter att minska, genom investeringar i energiåtgärder samt optimeringsarbete i fastighetsdriften, och ligger nu på 152 kWh/m², vilket är nära målet på 150 kWh/m² till 2025.

Solceller på regionens hus i Skövde.

Häng med till Åter i bruk, ett gott exempel på VGR:s miljöarbete. [Se filmen här](#)

- **Cirkulära möbelflöden:** Åter i bruk, en intern återbruksverksamhet för möbler inom VGR, har etablerats. Åter i bruk hämtar verksamheternas möbler när de inte behövs längre, fixar och reparerar, och säljer dem vidare till en annan verksamhet inom VGR. Detta första år har resulterat i över 4 000 utlevererade produkter, minskad klimatpåverkan på cirka 200 ton koldioxidekvivalenter och 58 ton avfallsminskning.
- **Ekologiska livsmedel:** Andelen ekologiska livsmedel minskade med tre procent jämfört med föregående år till 49 procent på grund av ekonomiska prioriteringar. Målet för 2025 är att 55 procent ska vara ekologiskt.

10 av VGR:s förvaltningar och bolag arbetar för att utveckla och kvalitetssäkra sina miljöledningssystem enligt standarden ISO 14001:2015 med målsättningen att vara certifierade till 2025. Tolv förvaltningar och bolag arbetar med miljödiplomering.

Inom målet ryms delmål till 2025 där årets resultat visar att vi är på god väg att nå uppsatta mål, som för energianvändning i egna fastigheter, installerad produktionskapacitet för solel, hållbart resande och fossilfria köpta godstransporter. Det finns också områden där det behövs ökad takt för att nå uppsatta mål, såsom fossilfria personbilar och ambulanstransporter samt ekologiska livsmedel. Mot denna bakgrund markeras resultatet för 2023 som delvis uppnått.

FOKUSOMRÅDE

Öka takten i "Klimat 2030 Västra Götaland ställer om"

● Fokusområdet är delvis uppnått

"Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om" är en klimatstrategi och samverkansplattform som drivs av VGR och Länsstyrelsen tillsammans. Länets 49 kommuner, alla lärosäten och över 200 företag deltar. Klimatmålen innebär att utsläppen i Västra Götaland ska minska med 80 procent till 2030 jämfört med 1990. Hittills har utsläppen minskat med 18 procent.

Koldioxidbudgeten för Västra Götaland och Forskarråd för Västra Götalands klimatomställning utgör verktyg för att ge en vetenskaplig kompass i det regionala klimatarbetet. Industrins omställning har varit i fokus under 2023, både i forskarrådets årliga rapport och i Rådet för industriomställning Västra Götaland. Rådet för industriomställning har framgångsrikt samlat ett västsvenskt ledarskap kring en bedömning av den regionala elproduktionen samt jobbat med påverkansarbete.

Kommunernas klimatlöften, som först lanserades 2020, har under 2023 erbjudit länets kommuner att anta nya klimatlöften. 48 kommuner har genom beslut i kommunstyrelsen antagit över 800 klimatlöften som ska genomföras under 2024–2026 med stödinsatser från Klimat 2030. Utifrån de goda erfarenheterna från Kommunernas klimatlöften har en liknande satsning arbetats fram som riktar sig till små- och medelstora företag. Projektet *Företagens klimatlöften* som leds av Västsvenska handelskammaren har engagerat 92 företag som antagit klimatlöften att genomföra under ett års tid.

VGR:s bolag och förvaltningar har under året genomfört flera konkreta insatser som bidrar till de regionala klimatmålen. Ett exempel är Göteborgs Symfoniker som satt ett mål om att en genomsnittsmåltid ska släppa ut högst 0,7 kg CO₂-ekvivalenter. Ett klimatberäkningsverktyg installerades under 2023 för att beräkna mängden koldioxidutsläpp från restaurangverksamhetens olika maträtter och menyer. Arbetet har bland annat lett till att inköp av vissa skaldjur byts ut till fisk

odlad i dammar på hållbart sätt. Ett annat gott exempel är från naturbruksförvaltningen som arbetar för mer hållbara transporter och nu nått nivån att 96 procent av alla person- och varutransporter sker med förnybar energi.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att takten i klimatarbetet har ökat med olika aktiviteter, men att det ännu inte syns någon effekt på klimatutsläppen. Det beror delvis på att utsläppen från bland annat transporter ökat något efter pandemin, men också på att industrins utsläpp inte minskar. VGR har begränsad möjlighet till påverkan på industrins utsläpp, och transporternas utsläpp styrs mycket av nationella styrmedel. Om Västra Götaland ska nå klimatmålen till 2030, inklusive den minskningstakt som är illustrerad i koldioxidbudgeten, behöver utsläppen under den kvarstående perioden minska kraftigt varje år.

Kultur

Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan styr arbetet inom kultur, tillsammans med bland annat den regionala utvecklingsstrategins kraftsamlingar fullföljda studier, cirkulära affärsmodeller (exempelvis cirkulär design inom hantverk) och digitalisering. Kulturnämndens utökade demokratiuppdrag ger även nya möjligheter att stärka kultur och demokrati. Kulturstrategin genomförs med kulturlivet, kommuner och kommunalförbund, näringsliv, akademi, myndigheter och civilsamhälle och implementeras även genom de uppdrag som kulturnämnden förhandlar fram med dryga trettio verksamheter, både VGR:s egna såsom Göteborgsoperan och externa aktörer. Runt 85 procent av kulturnämndens budget fördelas till dessa.

Ett antal frågor har dominerat kulturområdet under året, såsom kulturlivets och kommunernas ansträngda ekonomi och utredningen av kultur-samverkansmodellen. Vidare är yttrandefrihet och frågor om säkerhet och beredskap på agendan. Det gäller säkerhet på besöksmål och planering ihop med Länsstyrelsen för att skydda kulturarvet.

Det statliga kulturstödet till VGR minskade 2022 med två procent efter en tillfällig satsning 2021 till följd av pandemin. 2023 sjönk stödet med ytterligare 0,3 procent. Kommunernas utgifter till kultur 2023 minskade i sin tur med sex procent. Av länets 49 kommuner planerar 16 att genomföra besparingar inom kultur och fritid 2024.

GöteborgsOperans föreställning Wicked.

PRIORITERAT MÅL

Kultur för ökad inkludering, bildning och tillit

● Det prioriterade målet är delvis uppnått

Inom kulturområdet är det relevant att tala i termer av post-pandemi, eftersom lägre publik-siffror hos det fria kulturlivet och ändrade bokningsbeteenden lever kvar jämfört med hur det var innan pandemin. Jämfört med 2022 har dock publiken kommit åter både till museer och större scener. Göteborgsoperan

har haft 240 481 besökare (+sju procent jämfört med 2022), Göteborgs symfoniker 170 550 besökare (+sex procent), Region-teater Väst 20 164 besökare (+25 procent), och styrelsen för kulturutvecklings museer har haft 589 758 besökare (+26 procent).

Nyttjandet av VGR:s regionala arrangörsstöd för barn och unga, som kommuner kan söka för professionella kulturupplevelser, återhämtar sig stegvis. 2023 omfattades 102 666 barn och unga av kulturaktiviteter med detta stöd. 2022 var den siffran 95 327. Dock är det en bit kvar till nivån före pandemin, 2019 nåddes 166 126 barn av stödet.

Gällande omställning och kompetensutveckling samarbetar Film i Väst och Högskolan Väst för att få nödvändiga yrkesförberedande utbildningar godkända. En annan aktör i omställningen som erbjuder fortbildning för scen och film är Kulturakademin som ägs av Film i Väst, Göteborgsoperan, Göteborgs Symfoniker, Folkteatern, Regionteater Väst samt Teater Halland.

Kulturnämnden fortsatte under 2023 krisstödet till Ukrainas kulturliv i form av residens. Sedan 2021 har 1 miljon kronor avsatts per år och 25 konstnärer har arbetat i Västra Götaland. VGR är den region som tar emot flest kulturutövare.

Regionteater Västs föreställning Nederlaget.

Indikatorer	2021	2022	2023
Andel barn- och ungdomsbesök till kulturinstitutioner	21%	21%	23%
Antal unika deltagare i kurser på folkhögskolor	14 100	15 000	19 400
Antal unika deltagare i kurser på studieförbund	121 100	85 200	101 600
Andel elever med behörighet till gymnasieskolans nationella program	85%	84%	84%
Andel nöjda med hur demokratin fungerar i VGR	66%	65%	70%

FOKUSOMRÅDE

Stärka kulturens infrastruktur

● Fokusområdet är delvis uppnått

VGR ska verka för en robust och genomtänkt infrastruktur för kulturen och civilsamhället som bildar ett sammanhållande nät av verksamheter i Västra Götaland.

Inom detta fokusområde tar inte minst de regionala bolagen ett ansvar att vara en resurs för andra. Film i Väst har som mål att hitta nya metoder för produktionsbolagen att höja sin kompetens och kunskap inom publikarbete, marknad och lansering, för att på sikt öka publiksiffrorna för svensk långfilm i landet. Göteborgsoperan stärkte 2023 den regionala ansatsen genom nya strategier för Regional

verksamhet och turnéer. Göteborgs Symfoniker når en spridning genom ungdomsorkestern Vägus, det stora musiklägret Side by Side och konserter utanför Konserthuset. Regionteater Väst är en resurs för den fria scenkonsten med teknisk, administrativ och konstnärlig kompetens samt utrustning och lokaler.

Två undersökningar har konstaterat vissa glapp inom området, det handlar bland annat om att utbudet av scenkonst för vuxna är koncentrerat till Göteborg, och att den statliga neddragningen till studieförbunden riskerar att förstärka den utvecklingen.

FOKUSOMRÅDE

Kraftsamla för fullföljda studier

● Fokusområdet är delvis uppnått

Fullföljda studier är en av den regionala utvecklingsstrategins fyra kraftsamlingar. Att kraftsamla för fullföljda studier innebär ett nära samarbete mellan kommunerna och VGR, samt det civila samhället, myndigheter och akademi/lärosäten. Arbetet bedrivs genom delregionala kunskapsnoder som ger metodstöd för kommuner och det civila samhället för att barn och unga ska få bästa möjliga förutsättningar att fullfölja sina studier. Noderna samlar bland annat skolchefer, socialtjänstchefer, folkhälsosamordnare, kommunalt aktivitetsansvariga och vårdssamverkansgrupper. Prioriterade områden inom fullföljda studier är psykisk hälsa, föräldrar som resurs, läsning och språkutveckling samt motivation och framtidstro.

Andelen grundskoleelever som avslutade läsåret 2022/2023 med behörighet till gymnasieskolans nationella program var 83,6 procent, vilket var 1,6 procentenheter lägre än för riket som helhet. Andelen behöriga i Västra Götaland har legat stabilt runt 83–85 procent de senaste fem läsåren. Könsfördelningen under 2022/2023 var 84,4 procent för flickor och 82,9 procent för pojkar.

De sex science centren i Västra Götaland som VGR medfinansierar, bidrar till arbetet med fullföljda studier genom att verka för ökad motivation och lust till lärande samt en meningsfull fritid för barn och unga. Centren jobbar nära skolorna med anpassat stöd till enskilda hemmasittare. Två andra exempel på centrens insatser är Navets arbete för barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden i Borås, och Universeums satsning *Ungas Kraft* som genomförts med fokus på ökad motivation och på att motverka skolavhopp.

Ett par exempel på projekt med bäring på fullföljda studier som VGR har medfinansierat under 2023 är *My Attitude i Ale*, som inriktar sig på att fånga upp ungdomar med risk för utanförskap för att motivera och öka tilltro till sig själva, och projektet *Tillsammans backar vi upp alla barn i Dalsland*. Det sistnämnda

är en social investering, VGR:s hittills största, vars önskade effekter är en förbättrad hälso-utveckling hos barn och unga, att fler barn och unga klarar sin skolgång och att minska risken för ohälsa och utanförskap.

Styrelsen för kulturutveckling har i uppdrag att främja barn och ungas lust att läsa och klara sina studier liksom att stödja biblioteken i deras arbete. 2023 genomfördes Unga läsambassadörer, läsfrämjande insatser inom skolan i Hjällbo samt Leading to Reading i Biskopsgården. Leading to Reading är en läsfrämjandemetod med unga läsinspiratörer som läser tillsammans med lässvaga barn i åldrarna 7–15 år med fokus på läslust. Andra insatser för läsning och språkutveckling som kan nämnas är Sommarboken, Bokstart, Språktåget, Barnens bibliotek och Gåvoboken.

Kollektivtrafik

Trafikförsörjningsprogrammets långsiktiga mål innebär att andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland. Den samlade andelen med gång, cykel och kollektivtrafikresor har fortsatt utvecklats positivt under året.

Kollektivtrafikens marknadsandel har ökat och återhämtats i snabbare takt jämfört med antalet resor, vilket beror på att det totala antalet resor i samhället minskat något. Resandet börjar nu stabiliseras och

ökningstakten bedöms vara något lägre de kommande åren.

Kollektivtrafikens kostnader, drivna av bland annat ökade trafikavtalsindex, satsningar på nya fordon och utökad trafik, ökar i snabbare takt än intäkterna. Detta resulterar i en minskad självfinansieringsgrad. Under 2023 startade ett arbete för att ta fram ett förslag på plan för att öka Västtrafiks självfinansieringsgrad.

Västtrafiks färja Skarven.

PRIORITERAT MÅL

Knyta samman Västra Götaland – med hållbara resor och förbättrad tillgänglighet

● Det prioriterade målet är uppnått

Under 2023 har nivåerna för den samlade andelen resor med gång, cykel och kollektivtrafik ökat till 41 procent. Det finns fortsatt potential att öka andelen hållbara resor

och knyta samman Västra Götaland genom fortsatt utveckling och samverkan mellan kommunerna, Trafikverket och övriga aktörer i länet.

VGR har under 2023 fortsatt att driva projektet samhällsplanering och stationsutveckling. Syftet är att genomföra Västtågsutredningen med mål om sju nya stationer på mindre orter. Projektet, som genomförs tillsammans med kommunalförbunden, kommunerna och Trafikverket, slutredovisade i juni den del av geografin som fokuserat på fyra möjliga stationsorter i Dalsland. Under 2024 kommer projektet också göra ett liknande arbete för de tre stationsorter som ligger i Boråsregionen.

En ny samverkansarena för kollektivtrafikens utveckling i storstadsregionen har skapats där representanter från VGR och Göteborgsregionen ingår. Samverkansarenan syftar till att skapa förutsättningar för parterna att samverka kring hur omställningspotentialen i storstadsregionens stora pendlingsflöden kan tas tillvara på för att nå en högre andel hållbart resande.

Sedan tidigare finns en liknande arena med fokus på glesa geografier där VGR tillsammans med Trafikverket och länsstyrelsen samverkar med kommunalförbunden i Boråsregionen, Fyrbodals, Skaraborg. Under 2023 har fokus varit att ta fram analys- och kunskapsunderlag kring gymnasieelevers tillgänglighet till gymnasieskolor. Resultat från en första analys har presenterats i de delregionala kollektivtrafikeråden. Resultaten utgör även underlag i revidering av trafikförsörjningsprogrammet.

Inom infrastrukturområdet har det stora fokuset för året varit på järnvägsprojekt, främst regeringsuppdraget från december 2022 om att se över planeringen för ny järnväg Göteborg–Borås.

Som en förberedelse inför revideringen av regional infrastrukturplan har ett kunskapsunderlag om ett transporteffektivt samhälle tagits fram. Detta i linje med det prioriterade området inom *Knyta samman Västra Götaland*.

Inriktningsunderlaget för transportinfrastrukturen i Västra Götaland beskriver den långsiktiga viljeinriktningen för utvecklingen av transportsystemet och ligger till grund för kommande överväganden under den kommande revideringsprocessen. Ett arbete med att aktualisera det nuvarande inriktningsunderlaget utifrån nya styrande dokument och nya kunskapsunderlag har pågått under hösten 2023 i dialog med kommunalförbunden. Det aktualiserade underlaget kommer att beslutas politiskt under 2024.

41 %
hållbara resor

Indikatorer	2021	2022	2023
Andel invånare med högst 60 minuters restid med kollektivtrafik till närmaste pendlingsnav och minst 10 resmöjligheter per vardag (i båda riktningarna)	79,2%	79,1%	79,7%
Andelen resor med kollektivtrafik, cykel och gång ska återtas till 2019 års nivåer	30%	38%	41%

FOKUSOMRÅDE

Återstart för kollektivtrafiken

 Fokusområdet är uppnått

Kollektivtrafikens marknadsandel har under 2023 ökat till 32 procent och antalet resor till 323 miljoner. Innan pandemin var antalet resor i kollektivtrafiken 356 miljoner och marknadsandelen 33 procent. Den samlade

andelen cykel-, gång-, och kollektivtrafikresor uppgick 2023 till 41 procent, innan pandemin var andelen 39 procent. Marknadsandelarna har återhämtats i snabbare takt jämfört med antalet resor vilket beror på att det

totala antalet resor i samhället minskat något. Resandet börjar nu stabiliseras och ökningstakten bedöms vara något lägre de kommande åren.

323 miljoner
delresor med kollektivtrafik

Att göra kollektivtrafiken attraktiv och resurs-effektiv innebär att göra det möjligt för nya och platsanpassade lösningar. Under 2023 har Västtrafik, med finansiering från infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, utvecklat ett antal pilotprojekt i syfte att pröva nya lösningar. Ett projekt handlar om dynamisk kollektivtrafik, vilket utgår från att i stället för linjelagd tabellstyrd trafik ska resenären i framtiden i vissa sammanhang kunna beställa en resa och Västtrafik erbjuda en delad, samordnad resa som ett komplement till den kapacitetsstarka linjelagda kollektivtrafiken.

Ett ytterligare projekt som Västtrafik planerar för är möjligheten att tydligare koppla samman cykel och kollektivtrafik. Visionen har varit att skapa ett cykelvänligt kollektivtrafiksystem där de två färdsattnen kompletterar varandra utifrån olika platser förutsättningar. Under hösten har arbetet haft ett fokus på cykel ombord på tåg. Fyra västtåg byggdes om till att få en tydligare plats för cyklar ombord. Testet pågick under minst åtta veckor och en omfattande utvärdering har genomförts. Arbetet har blivit uppmärksammat nationellt. En tidig analys pekar på stor nöjdhet bland de som använde tjänsten. Projektet pågår fortsatt under 2024 där andra typer av åtgärder, bland annat hyrcykelsystem, ska testas i tre olika orter i länet.

Revidering av trafikförsörjningsprogrammet, ett av VGR:s fyra måldokument, pågår. Programmet tas fram i bred samverkan tillsammans med kommunerna. Det nya programmet förväntas beslutas under 2025.

Hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvårdens utveckling i VGR regleras främst av strategin för omställning av hälso- och sjukvården med tillhörande genomförandeplan. Den sammanfattande bilden är att det i många avseenden går framåt men ännu inte i önskvärd takt och utan tillräcklig regional samordning.

Den medicinska kvaliteten är generellt god i VGR. Den kliniska forskningen är bäst i Sverige. Resultatet för 2023 visar på en utveckling som kombinerar medicinsk kvalitet, kvalitetsdriven verksamhetsutveckling (inklusive kunskapsstyrning) och digitalisering samt förändringskunskap i samklang med varandra. Syftet med detta är att ge effektivare vårdflöden och förbättrade medicinska utfall. Även den

förebyggande vården och det hälsofrämjande arbetet antas få större utrymme i kombination med egenvård i det nu pågående arbetet hos samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar.

Årets huvudsakliga utmaning har varit tillgång till vård. Patientnämnderna har tagit emot klagomål om tillgänglighet och information i högre grad än tidigare år. Ett fåtal hälso- och sjukvårdsförvaltningar såsom Habilitering & Hälsa, Närhälsan och Regionhälsan visar sammantaget på en relativt god tillgänglighet även om vårdgarantin inte uppfylls i alla delar. Totalt sett har tillgängligheten för VGR:s sjukhusförvaltningar försämrats i jämförelse med föregående år.

Patientmöte, Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

PRIORITERAT MÅL

Den medicinska kvaliteten ska öka och den organisatoriska effektiviteten förbättras

● Det prioriterade målet är delvis uppnått

Beläggningsgraden är fortsatt för hög inom somatisk vård och ligger över målnivån. Inom den psykiatriska vården varierar måluppfyllelsen från *uppnådd* till *inte uppnådd* över året. Åtgärder som vidtagits för att minska behovet av slutenvårdsplatser har fokuserats på att minska inflödet av patienter, styra patienterna till rätt vårdnivå och att säkra snabbt utflöde av färdigbehandlade patienter. Därutöver har satsningar gjorts på exempelvis egenmonitorering, fler mobila team samt stärkt mobilt akut omhändertagande.

Den medicinska kvalitén är överlag god i VGR. För att öka den medicinska kvaliteten och förbättra den organisatoriska effektiviteten pågår flera aktiviteter. Ett vanligt förekommande arbetssätt för effektivisering och ökad medicinsk kvalitet inom samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar är processutveckling som sträcker sig över olika aktörer och huvudmän, ofta i kombination med digitala lösningar. Ett exempel är Sahlgrenska Universitetssjukhuset som tillsammans med Regionhälsans verksamheter utvecklat effektivare och sömlös hälso- och sjukvård av neonatal- och förlossningsvård i samverkan med bland annat mödrahälsovården och 1177. Ett annat exempel är uppbyggnaden av callcenter där hudspecialister finns tillgängliga för primärvården dagligen under kontorstid för samråd via telefon och där digitala bilder kan skickas i stället för remiss. Insatsen bidrar till säkrare diagnostisering och snabbare start av behandling. Ett arbete med justering av hörapparater på distans har införts, vilket medför att patienten sparar tid och pengar för resa.

Ett alltmer vanligt utvecklingsarbete för att förbättra den organisatoriska effektiviteten under det gångna året har varit att lösa problemet med ledtider för kontakt med specialister över verksamhets- och huvudmannagränser. Digitala konsultationer, med eller utan patient, kan ibland vara tillräckligt för att möta patientens vårdbehov och därmed undvika en remiss och/eller ett besök på sjukhus. Ett exempel på detta är att primärvårdens allmänspecialister har kontaktnummer till *Specialist direkt* för konsultation under dagtid. Ett annat exempel är digifysiska

trepartsmöten (patient, vårdcentral och sjukhus) med ortopedspecialist.

I VGR pågår inom kvalitetsdriven verksamhetsutveckling införande av personcentrerade sammanhållna vårdförlopp (PSV). Vårdförloppen omfattar större delar av vårdkedjan: tidig upptäckt, utredning, behandling, uppföljning och rehabilitering. I dagsläget pågår införande inom sammanlagt 16 olika sjukdomsområden. Närhälsan har under 2023 infört vårdförlopp för knä- och höftartros och kognitiv svikt vid misstänkt demens. Ytterligare två vårdlopp är klara för införande; depression och långvarig smärta.

Närhälsan har fortsatt fokus på att förbättra den medicinska kvaliteten för patienter med diabetes typ två och på patienter med högt blodtryck för att förebygga bland annat hjärtinfarkt, hjärtsvikt och stroke. Behandlingsmålen uppnås inte men har förbättrats mot föregående år. Patienter med hypertoni (högt blodtryck) är den patientgrupp som är först ut för breddinförande med egenmonitorering under 2024 förväntas få en positiv effekt på behandlingsmålet.

Sedan hösten 2020 finns en länsgemensam handlingsplan för suicidprevention med målet att minska antalet självmord med 40 procent till 2025. Under 2023 sågs en förändring i statistiken jämfört med föregående år. Under 2022 registrerades 215 självmord, vilket antas motsvara ungefär 2 150 allvarliga suicidförsök och indikerar att omkring 21 500 personer har allvarliga självmordstankar. Under 2023 observerades en första nedåtgående trend hos unga kvinnor, medan övrig statistik förblev relativt konstant. För att visionen om minskat antal självmord med 40 procent ska bli möjligt krävs en intensifiering av preventiva åtgärder. Viktiga insatser utbildningar och kunskapshöjning, såsom *Att möta suicidalitet hos unga och deras anhöriga*, samt fokus på kunskapshöjning inom somatisk vård. Framtida åtgärder bör inriktas på samordning mellan vårdinsatser, förbättrat anhörigstöd och utbildning av chefer och medarbetare i suicidprevention.

Styrelsen för Skaraborgs Sjukhus fattade i september ett beslut om en strukturell omställning med utbudsförändringar. Beslutet innebär bland annat att sjukhuset i Lidköping stärks och blir ett sjukhus för planerad specialistvård med en stor volym operationer. Även sjukhuset i Falköping kommer fortsätta utvecklas som ett dagkirurgiskt centrum med hög produktion. Akutmottagning, intensivvårdsavdelningen och akutvården koncentreras till Skövde. Delar av den verksamhet som har bedrivits i Mariestad kommer omhändertas på andra utbudspunkter inom Skaraborgs Sjukhus. I Mariestad finns fortsatt barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri. Genomförandet av beslutet är klart inom stora delar av Skaraborgs Sjukhus.

Högsbo närsjukhus, som ersätter Frölunda specialistsjukhus, har överlämnats till Sjukhusen i väster. I december öppnade verksamheten och första patienten togs emot. Det nya sjukhuset ska innehålla specialistmottagningar och en stor dagkirurgisk verksamhet. Arbetet har fortsatt under året med omflyttning av vård till närsjukhuset. Trots framsteg återstår mycket arbete för att genomföra förändringarna och säkerställa optimal vårdutnyttjande och ekonomisk effektivitet.

Efter fördjupad utredning förslås att planeringen för ett nytt närsjukhus på Wieselgrensplatsen bör avbrytas. Kostnaden bedöms vara för hög i förhållande till nyttan. Den pågående omställningen av hälso- och sjukvården innebär en omställning till andra former av vård närmare patienten och en omställning till ett mer digitalt vårdutbud, vilket minskar den fysiska platsens betydelse. Utredningar visar på att befintliga lokaler har låg nyttjandegrad samtidigt som Högsbo närsjukhus behöver ytterligare volymer av vård för att nyttja kapaciteten och driftsättas på ett resurseffektivt sätt.

Måluppfyllelsen av den medicinska kvaliteten ska öka och den organisatoriska effektiviteten förbättras bedöms vara delvis uppnådd. Bedömningen grundar sig på att även om VGR inte lyckats öka antal disponibla vårdplatser och därigenom minska överbeläggningarna visar hälso- och sjukvårdsförvaltningarna på en mängd åtgärder och aktiviteter som är i linje med ambitionerna i strategin för omställning av hälso- och sjukvården. Ett flertal av åtgärderna har dessutom mätbara resultat. Närsjukhusen utvecklas även om det återstår mer att göra.

Indikatorer	2021	2022	2023
Andel oplanerade återinskrivningar inom 1–30 dagar efter slutenvård. Avser 65 år och äldre.	8,4%	7,5%	7,3%
Överbeläggningar i somatisk slutenvård, antal per 100 disponibla vårdplatser	7,8%	12,9%	9,8%
Akut öppnande av kranskärl vid större hjärtinfarkt, andel (%)	79,8%	80%	83,6%
Andel patienter i procent som når målvärde blodtryck <140/90 mmHg vid okomplicerad hypertoni	66%	66%	66%
Själv mord i befolkningen över 20 år, antal/100 000 invånare	18,3	18,6	18,7

FOKUSOMRÅDE

Detaljstyrning av hälso- och sjukvården ska ersättas av tillitsstyrning. Mer ansvar, makt och befogenheter ska decentraliseras till första linjens chefer

 Fokusområdet är uppnått

Kärnan i tillitsbaserad styrning och ledning ligger i att lita på att medarbetare har den kunskap, omdöme och vilja som krävs för att utföra sitt arbete på ett bra sätt, utan att behöva detaljstyras. Det handlar om att skapa en organisation där människor ges tilltro och mandat att fatta beslut och påverka sitt arbete, samtidigt som det finns tydliga ramar och mål att förhålla sig till. Det övergripande målet är att skapa en organisation där tillit är grundläggande och där alla kan bidra till verksamhetens utveckling och framgång – en effektiv och hållbar vårdverksamhet.

Tillitsbaserad styrning i partnerskap har genomsyrat operativa hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med utformning av avtal och uppdrag 2024 samt uppföljningsplaner.

Samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar i VGR har fortsatt arbetet med att stärka tillitsstyrningen. Förutsättningar har säkerställt genom utvecklingsdialoger och arbete i partnerskap och genom riktade utbildningsinsatser, främst till chefer på alla nivåer. Metoder för daglig styrning, ständigt förbättringsarbete och visualisering av mål och resultat införs löpande. Målet är kortare beslutsvägar genom delegering av beslutsmandat till verksamhets- och enhetschefer som bidrar till snabbare beslut och därigenom också ett snabbt genomförande.

Som ett exempel från hälso- och sjukvårdsförvaltningarnas arbete med fokusområdet kan nämnas Södra Älvsborgs Sjukhus, där tillitsbaserad styrning har blivit en naturlig del av den övergripande styrningen och ledningen och inte en separat aktivitet. En viktig åtgärd har varit att minska den övergripande administrationen för att ge mer utrymme åt verksamhetsområdena att agera och utvecklas med tillit som grund. Ett annat exempel är Folk tandvårdens ledningsmodell som har stärkt fokuset på de värderingar och den kultur som ska präglade styrning och ledning av verksamheten. Habilitering & Hälsa liksom Närhälsan fokuserar främst på frågor inom området kvalitetsdriven verksamhetsutveckling med hög grad av delaktighet och inflytande från medarbetare. Förvaltningen arbetar utifrån ett hälsofrämjande förhållningssätt som ska genomsyra alla nivåer.

Fokusområdet bedöms som uppnått. Bedömningen grundar sig på en rapportering från nämnder och styrelser om en pågående utveckling helt i fas med att bryta detaljstyrning till fördel för en tillitsbaserad styrning. Samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar genomför genomgripande åtgärder för att uppnå medarbetar drivet förändringsarbete för ökad effektivitet och ökad kvalitet av vården. I detta ingår att mandatet för beslut har flyttats närmare den operativa verksamheten.

FOKUSOMRÅDE

Öka antalet tillgängliga vårdplatser för att minska problemet med överbeläggningar

 Fokusområdet är ej uppnått

Samtliga sjukhus i VGR har en hög beläggningsgrad inom den somatiska vården. När det gäller beläggningsgraden inom den psykiatriska vården har den i stort varit mer ändamålsenlig, men variationer inom de olika sjukhusförvaltningarna finns. Endast ett fåtal sjukhus har ökat antal disponibla vårdplatser

men inte i den omfattning som krävs för en hållbar beläggningsgrad.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har under 2023 verkat för att minska problemet med överbeläggningar med fokus på strukturer för samordnad individuell plan och samverkan

med kommunerna om närområdesplaner, omhändertagande på rätt vårdnivå och disponibla vårdplatser.

För att förbättra situationen behöver vård bedrivas på lägsta möjliga vårdnivå med effektivt och kvalificerat omhändertagande. En samlad resurs- och uppdragsväxling mellan den specialiserade vården och primärvården behöver ske genom ordnat överförande, patientsäkert och i dialog. Detta har tydliggjorts i uppdrag till utförarstyrelser för 2024.

En mängd åtgärder har genomförts för att öka antal disponibla vårdplatser och genom det minska överbeläggningar. Flera sjukhus har haft utmaningar med bemanning inom vissa vårdområden liksom ett ökat söktryck och remissinflöde.

Nedan finns exempel på genomförda åtgärder på sjukhusen i VGR under verksamhetsåret, med ett visst positivt utfall på behovet av slutenvårdsplatser eller frigörande av vårdplatser:

- Ökad daglig styrning med en verksamhetsgemensam genomgång av vårdplatser kombinerat med en stringentare vårdplatskoordinering.

FOKUSOMRÅDE

Delar av den planerade vården på akutsjukhusen ska flyttas ut till närsjukhus eller andra specialistmottagningar

 Fokusområdet är delvis uppnått

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har under året verkat för att flytta ut delar av den planerade vården, vilket i förlängningen ska leda till en ökad kvalitet och effektivitet. Det är ett långsiktigt arbete som kommer ta tid.

Högsbo närsjukhus öppnade i december, vilket i sin tur medför en ökad kapacitet och möjlighet till ytterligare utflytt av öppen specialistvård från akutsjukhus till närsjukhus 2024–2025. Högsbo närsjukhus är ett nytt sjukhus med öppen specialistvård och en omfattande dagkirurgisk verksamhet. Sjukhusets mottagningar är inriktade mot sjukdomar och ohälsa som är vanligt förekommande i befolkningen; till exempel hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes och ortopediska åkommor. Cirka 85 vårdcentraler

- Ökat fokus på uppgiftsväxling mellan befintliga och till nya personalkategorier.
- Omställningsarbete för att minska slutenvårdsbehov, exempelvis akutläkarbil, Närsjukvårdsteam och stärkt samarbete med kommunal hälso- och sjukvård och närstående.
- Akut- och slutenvårdens optimering.
- Analyser om vilka patientgrupper som bör erbjudas andra vårdformer än slutenvård, såsom dagvård och vård i hemmet.
- Stärkt samverkan med Vårdval Vårdcentral och kommun för att de patienter vars hälsotillstånd kräver slutenvård också ska få det, det vill säga "Rätt patent i rätt säng".

Fokusområdets måluppfyllelse bedöms som inte uppnått. Trots att sjukhusen har arbetat brett och mångfacetterat med en mängd åtgärder för att lösa problemet, har det förväntade utfallet av insatserna inte realiserats.

beräknas remittera patienter till Högsbo närsjukhus inom ramen för beslutade vårdområden. Antaganden anger att total mottagningsvolym uppgår till cirka 64 000 mottagningsbesök och en total operationsvolym om cirka 12 000 operationer under första hela verksamhetsåret 2024 och cirka 75 000 mottagningsbesök per år efter två till tre år. I analysen har besök till ögonmottagningen exkluderats.

Skaraborgs Sjukhus har genomfört utbudsförändringar där den planerade vården stärkts i Falköping och Lidköping, medan akutmottagning, akutvård och intensivvård koncentreras till Skövde. I Mariestad finns fortsatt barn- och ungdomspsykiatri och

vuxenpsykiatri. Skaraborgs Sjukhus Lidköping kommer att ha en viktig roll som ett sjukhus för planerad specialistvård med en stor volym av operationer, som kräver en postoperativ enhet eller vårdavdelning för eftervård. Skaraborgs Sjukhus Falköping fortsätter att utvecklas som ett dagkirurgiskt centrum med hög produktion. Rättspsykiatrisk enhet finns på sjukhustomten samt en psykiatrisk öppenvårdsmottagning. Delar av den verksamhet som idag bedrivs på Skaraborgs Sjukhus Mariestad omhändertas på andra utbudspunkter inom sjukhuset. Det gäller somatisk mottagningsverksamhet samt bild- och funktionsmedicin.

Patientmöte, Skaraborgs sjukhus.

Projekt Skene Närsjukhus löper på enligt beslutad tidplan där projektiden avslutades vid årsskiftet men föreslås övergå i processform genom Närvårdssamverkan. Målgrupperna sköra äldre, barn och unga, psykisk hälsa samt hälsofrämjande och proaktiv vård är under pågående framdrift genom separata delprojekt.

PRIORITERAT MÅL

Invånarnas tillgång till den vård de behöver ska öka

● Målet är ej uppnått

VGR gick under början av 2023 från att ligga under rikssnitt i tillgänglighet till att ligga något över. Sommaren påverkade dock mer negativt än i övriga regioner i Sverige. Under hösten förbättrades tillgängligheten men bromsades kraftigt in i november. Främsta förklaringen är minskad produktion i egen regi. Tillgängligheten har vid årets slut försämrats till samma nivå som vid utgången av 2021.

Exempel på andra åtgärder som tagits under året:

- Akutsjukvård och öppenvård flyttas från Sahlgrenska Universitetssjukhuset till Sjukhusen i väster.
- För Sjukhusen i väster har specialiserad öppenvård omfördelats mellan akutsjukhus och närsjukhus och samarbetet mellan de olika sjukhusen har lett till förbättrad produktivitet.
- Öppenvård och akutvård utskiftas från Sahlgrenska Universitetssjukhuset/Östra sjukhuset till Kungälvssjukhus, vilket medför att de volymer vård som inte kräver akutsjukhusets resurser kan omfördelas till närsjukhus.

Regionstyrelsen beslutade den 19 december 2023 att föreslå att regionfullmäktige beslutar att avsluta planeringen av Wieselgrensplatsens närsjukhus. Detta utifrån att en fördjupad förstudie visar på en kostnad som bedöms vara för hög i förhållande till nyttan och att VGR redan förfogar över tillräcklig fysisk kapacitet. Fokusområdets uppnådda resultat visar att målet är delvis uppnått. Utbudsförändringar har hanterats och bedömts vara i linje med strategin för omställningen av hälso- och sjukvården och andra måldokument från strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden. Delar som beaktas i strukturförändringarna är främst kvalitetsdriven verksamhetsutveckling, digitalisering i den nära vården men också utvecklingsområdet kring egenvård.

Patientnämnderna har fått in fler klagomål än tidigare år om upplevda brister till tillgänglighet till vård och behandling. Klagomålen gäller främst de långa väntetiderna till operation av knä och rygg inom ortopedin men också åtgärder inom gynekologi och väntan på cancerbehandling. Familjer med barn klagar på otydlig information om när de kan förväntas få en tid till vården.

De långa väntetiderna medför längre sjuk-skrivningar än nödvändigt med ekonomiska konsekvenser för den enskilde. För VGR antas också behovet av läkartid öka för exempelvis återbesök och utfärdandet av intyg. Närstående till äldre sköra personer anger att väntetiderna på akutmottagningarna upplevs tärande och utdragna i tid. Utfallet av total vistelsetid på akutmottagningen visar fortsatt på en låg måluppfyllelse.

Samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar har arbetat med att förbättra tillgängligheten genom en rad kökortningsinsatser, exempelvis öppnat upp för kväll- och helgmottagningar, ökat antal operationssalar för fler åtgärder, avropat vård på avtal och ökat antal dagkirurgiska ingrepp.

Andelen personer som väntat högst 90 dagar på sitt första besök och till behandling visar på ett något sämre resultat än föregående år. Andelen som väntat högst 30 dagar till första besök inom barn- och ungdomspsykiatri har ökat, trots att antalet digitala besök/vård-kontakter ökat med cirka 8 900 kontakter i jämförelse med föregående år. Den regionala tillgänglighetssatsningen för att förbättra tillgängligheten till BUP har dock haft effekt på antalet som väntat högst 30 dagar på första besök.

Inom de diagnostiska verksamheterna bedrivs arbete med att förbättra tillgängligheten. Vissa verksamheter har fortsatt utmaningar i form av köer och ledtider som överstiger de medicinska prioriteringarna. Produktionen påverkas och det finns utmaningar i att kunna bistå remitterter och patienter med "rätt diagnos i rätt tid".

Bedömningen är att målet inte är uppnått. Vårdgarantin är en lagstadgad rättighet och trots en mängd insatser, åtgärder och investeringar i digitala vårdkontakter och verktyg ses inte en ökad tillgång till vård (se indikatorstabell nedan).

För att förbättra måluppfyllelsen till vårdgarantin är det fortsatt centralt att sjukhusen löpande under året och för samtliga vårdområden:

- genomför samtliga planerade och överenskomna volymer, det vill säga bas och tilläggsvolymer
- samverkar kring tillgänglig kapacitet
- nyttjar externa leverantörer enligt plan
- korrigerar felaktig information avseende data över väntande patienter
- därutöver är det viktigt att vårdcentraler i första hand riktar remisser dit tillgängligheten är god.

Indikatorer	2021	2022	2023
Andel vårdgarantipatienter som har väntat högst 90 dagar på första besök	71%	69%	64%
Andel vårdgarantipatienter som har väntat högst 90 dagar på behandling	59%	66%	58%
Andel patienter där total vistelsetid är mindre än eller lika med 4 timmar vid besök på akutmottagning	57%	55%	55%
Andel garantipatienter som väntat högst 30 dagar på första besök till barn- och ungdomspsykiatri (BUP)	42%	48%	50%
Antal digitala besök (vårdkontakter)	249 340	224 626	233 473

FOKUSOMRÅDE

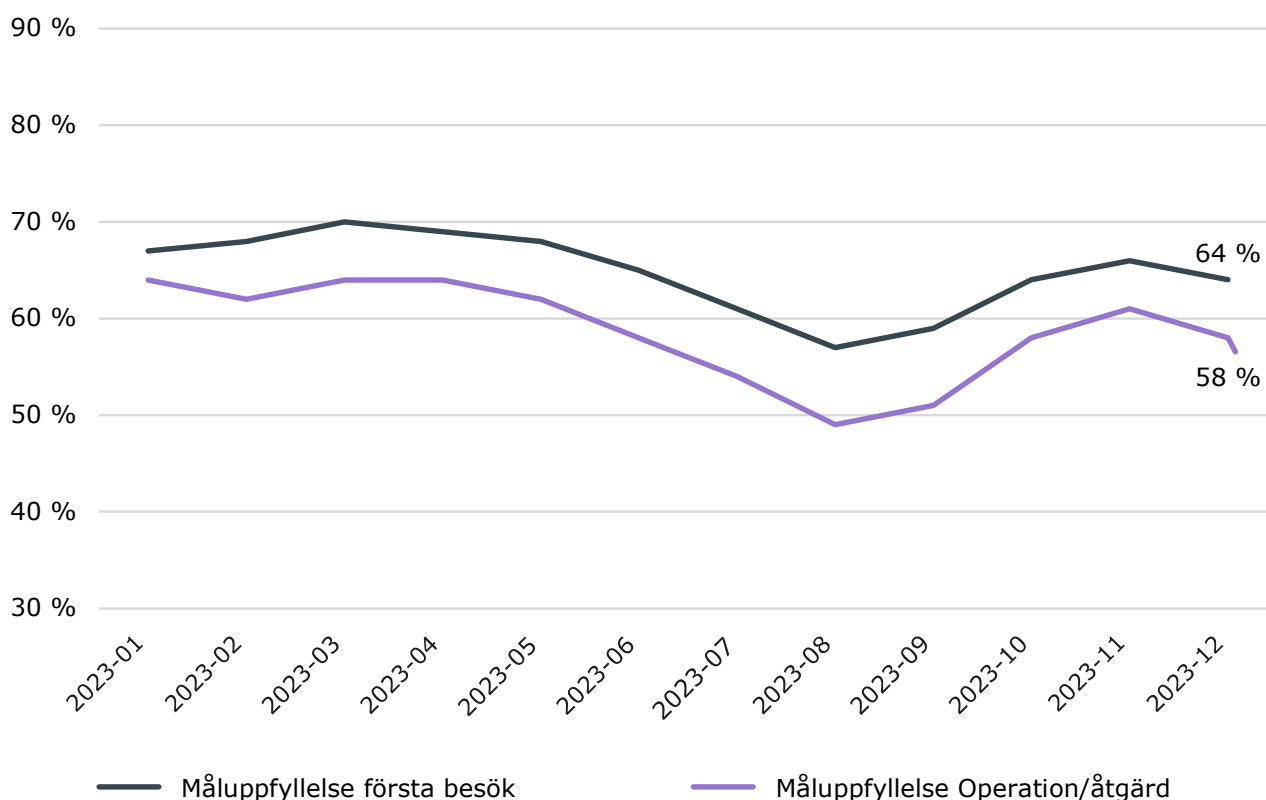
Stärka tillgängligheten och korta väntetiderna för både förstabesök och behandling

● Fokusområdet är ej uppnått

VGR klarar inte vårdgarantin för första besök. Måluppfyllelsen till vårdgarantin vid slutet av 2023 är fem procentenheter sämre än samma period föregående år. Remissinflödet ökar något till sjukhusen, där var fjärde remiss som registreras är en intern remiss. Vid nationell jämförelse har VGR något sämre utveckling av måluppfyllelsen jämfört med rikssnittet under sista halvåret 2023.

VGR klarar inte vårdgarantin för operation och har fortsatt en försämrad måluppfyllelse med åtta procentenheter sett mot vårdgarantin jämfört med samma period föregående år. Lite drygt varannan patient väntar mer än vårdgarantins yttersta gräns på tid för en operation/åtgärd. Vid nationell jämförelse har VGR något större försämring av måluppfyllelsen sista halvåret 2023 jämfört med rikssnittet.

Diagram 1. Måluppfyllelse inom vårdgaranti (andelen patienter som väntat högst 90 dagar) till första besök och operation/åtgärd somatik.

I VGR finns en vårdgarantiservice som har till uppdrag att hjälpa invånare till vård och informera om vårdgarantin. Sammanlagt har cirka 48 500 patienter överförts från köerna på sjukhusen till externa vårdgivare utifrån fastställda leveransplaner. Den kapacitet som säkrats i extern regi har dock inte nyttjats fullt ut under året. Om sjukhusen uppnår produktion i nivå med kapacitets- och produktionsplanen och remisser skickas enligt överenskommen plan till extern regi kommande perioder beräknas

tillgängligheten förbättras inom första besök och i viss utsträckning inom operation.

Fokusområdet bedöms inte vara uppnått. Bedömningen grundar sig på att även om vissa vårdområden inom hälso- och sjukvårdsförvaltningarna visar på en god tillgänglighet så har inget sjukhus sammantaget uppnått vårdgarantin till första besök eller tid till operation/behandling.

FOKUSOMRÅDE

Öka tillgängligheten och korta väntetiderna för barn och ungdomar med psykisk ohälsa

 Fokusområdet är delvis uppnått

35 %
fler kontakter inom
Ungas Psykiska Hälsa

Antalet genomförda första besök och första utredning inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP) ökade under 2023 jämfört med 2022. Ändå har vårdgarantin totalt sett försämrats. En bakomliggande orsak till utebliven effekt är att remissinflödet ökar.

En väg in är en satsning där VGR gemensamt underlättar för barn och unga med psykisk ohälsa att enklare hitta rätt i vården och att få den hjälp de behöver. Verksamheten har resulterat i bättre tillgänglighet till första besök. Den regionala utredningsenheten startade under året och har tagit emot 191 patienter inom utredning hittills i år och beräknas ta emot 700 patienter för utredning under 2024.

Ungdomsmottagningarna är en lågröskelverksamhet och ungdomar har tillgång till flera olika sökvägar; fysiskt, digitalt, bokade tider och drop-in. Söktrycket är dock högt och periodvis kan väntan på en tid för samtalsbehandling överstiga en månad i vissa områden. De digitala möjligheterna till vård för ungdomarna är goda. UM-online är bemannad med både kuratorer och barnmorskor. Det är lätt att boka tid. Det finns även möjlighet till KBT-behandling via nätet.

Barnhabiliteringen har haft ett stort inflöde av barn inom autismspektrat. Projekt *Små barn med autism* har genomförts och ett standardiserat vårdförlopp finns nu vilket också effektiviserar vårdflödet och därmed väntetiderna. Som en del i tillgänglighetsarbetet har under året 149 barn remitterats till privat vårdgivare för neuropsykiatrisk utredning.

Även på vårdcentralernas mottagningar för Ungas Psykiska Hälsa ses samma trend. Verksamheternas mål är att erbjuda stöd till barn och unga (6–17 år) och deras familjer i form av korta behandlingsinterventioner, enskilt eller i grupp. Antalet kontakter ökade med nästan 35 procent under 2023 jämfört med 2022, utan att vårdgarantin förbättrades. Vid årets slut fanns 27 vårdcentraler med tilläggsuppdraget Ungas Psykiska Hälsa.

Psykologmottagningarna föräldraskap och små barn startade under 2022 en föräldrarådgivning

online för föräldrar till barn 0–5 år. Under 2023 utvecklades denna och flyttade över till appen *Vård och hälsa* och har därigenom blivit mer lättillgänglig. Tjänsten har gett effektiv hjälp, en utvärdering som gjorts visar att 60 procent av föräldrarna som använde tjänsten inte har behövt ytterligare psykologhjälp inom verksamheten.

Sjukhusförvaltningarna har gjort en rad insatser för att öka tillgängligheten och korta väntetiderna, exempelvis:

- Triagera en del av nybesöken som digitala besök. En rutin som tagits fram kommer börja användas under första kvartalet 2024.
- Optimering av utredningsprocessen av neuropsykiatriska frågeställningar.
- En rekryteringsplan har tagits fram, bland annat för att rekrytera psykologer genom att exempelvis införa ST-tjänst för psykologer och marknadsföra introduktionstjänst som ny sjuksköterska inom psykiatri.
- Erbjudande om internetbehandling riktat till unga med ångestproblematik via stöd- och behandlingsplattformen.

Antal klagomål till patientnämnden kring barn- och ungdomspsykiatri är fortsatt höga. Bristerna i tillgänglighet är väl kända sedan flera år tillbaka och har en stor påverkan på barnens skolgång och familjen som helhet. Föräldrarna som oftast står för anmälningarna klagar främst på lång väntetid för utredning och behandling särskilt vid misstänkt neuropsykiatrisk problematik. Information upplevs delvis bristfällig. Klagomålen handlar även om svårigheter att komma i kontakt med mottagningarna, att det saknas information, uppföljning av insatt läkemedelsbehandling och kontinuitet i kontakten med personal.

Fokusområdet bedöms som delvis uppnått. Bedömningen grundar sig på att VGR inte klarat av att möta upp det ökade behovet av bedömning, utredning och behandling av psykisk ohälsa hos barn och unga inom ramen för Vårdgarantin.

FOKUSOMRÅDE

Invånarnas tillgång till digitala vårdformer ska öka, liksom verksamhetens användning av digitala lösningar

● Fokusområdet är delvis uppnått

Digitaliseringen möjliggör ökad tillgänglighet till vårdkontakter. En personcentrerad vård kan bedrivas nära patienten med involvering och delaktighet. Strategin för omställning av hälso- och sjukvården visar på tydliga riktningar för fortsatt utveckling av digitala lösningar.

Taligenkänning, som möjliggör journalföring direkt från röst till text, har införts i flera förvaltningar under året och nyttjandet förväntas öka framöver. Digitala kallelser ökar och gör att fler patienter kan få sin vårdinbjudan direkt i 1177. Totalt har ca 500 000 kallelser skickats helt digitalt under 2023.

Ett exempel på digitalisering som är till gagn för både patienter och medarbetare är taligenkänning. [Se filmen från Närhälsan Älvängens vårdcentral](#)

Samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar har intensifierat arbete med att öka användningen av digitala lösningar för att frigöra tid för mer patientnära aktiviteter och öka tillgång till vård. Taligenkänning, digitala kallelser, digital patientöversikt samt digitala vårdmöten har varit i fokus. NU-sjukvården har tillsatt digitaliseringssamordnare i respektive verksamhet med uppgift att underlätta planering och genomförande av digitalisering.

Applikationen *Vård och hälsa* syftar till att skapa nya möjligheter och nyttor för invånare och patient. I appen finns flera e-tjänster såsom digitala vårdmöten, egenmonitorering och möjligheten att söka vård. Det sistnämnda *Sök vård-flödet* med bedömning av symtom (triagering) har genomgått en pionjärsresa och ett antal kritiska förbättringspunkter har

500 000
digitala kallelser

identifierats. Tjänsten är pausad under tiden pricksäkerheten och vissa juridiska frågor utreds och utvecklas vidare. Närhälsan kommer delta i nya pilottestningar när detta blir aktuellt, sannolikt under 2024.

Egenmonitorering införs inom alla hälso- och sjukvårdsförvaltningarna. Egenmonitorering gör att hälsoläget för patienter med exempelvis hjärtsvikt kan följas digitalt för att förebygga akutbesök och korta vårdtiden i slutenvård. Vid egenmonitorering i hemmet överförs mätvärden som blodtryck, puls och vikt digitalt till sjukhuset där en sjuksköterska/läkare kan övervaka hur patienten mår. Vid tecken på att patienten försämras kan åtgärder sättas in i ett tidigt skede till exempel förändrad dosering av läkemedel. Ytterligare på gång är egenmonitorering av KOL (kronisk obstruktiv lungsjukdom) och Hypertoni (högt blodtryck).

Digitala vårdmöten kan initieras av både patienter och vårdaktörer. Digitala vårdmöten med ljud och bild används av ett flertal mottagningar, exempelvis Hälsocoach Online, Ungdomsmottagningen, Ungas Psykiska Hälsa och MiniMaria. Flera hälso- och sjukvårdsförvaltningar rapporterar en minskad andel digitala möten. De verksamheter som använder sig mest av digitala vårdmöten är psykiatrin och verksamheter som arbetar med barn och unga.

Ytterligare exempel på aktiviteter för att minska väntetiderna genom digitalisering är digitala konsultationer för bedömning och behandling, exempelvis *digital ortopedkonsult*. Det innebär ett digitalt möte där patienten, en allmänspecialist från primärvården eller annan kompetens, samt en specialistläkare inom ortopedi deltar. Tillsammans utarbetar de en behandlingsplan. Effekten av denna metod har resulterat i en minskning av väntetiden från tre månader till tre veckor. Under hösten 2024

planeras en bredare implementering av denna tjänst inom ortopedin. Ytterligare exempel är bedömning av *Barnens bästa*, ett arbete som genomförts inom ramen för barnuppdraget.

Patientnämnderna tar emot klagomål kring digitala lösningar från invånarna. Klagomålen handlar bland annat om att de inte är anpassade för dem som saknar tekniska förutsättningar eller har syn- eller annan funktionsnedsättning. Det kan också handla om att det inte finns tider publicerade för bokning i det digitala tidsbokningssystemet och att det är svårt att komma i kontakt med ansvariga inom

verksamheten när den digitala tjänsten inte fungerar som förväntat.

Måluppfyllelsen för fokusområdet bedöms som delvis uppnått. Bedömningen grundar sig sammantaget på att samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar har fokus på digitaliseringens möjligheter. Nu handlar det om att erbjuda tjänster jämlikt till befolkningen, exempelvis inom hela Vårdval Vårdcentral och Vårdval Rehab. Ett ökat fokus är nödvändigt för att öka andelen digitala vårdmöten via ljud och bild i förhållande till antal fysiska besök.

PRIORITERAT MÅL

Primärvården ska bli den naturliga ingången för personer i behov av vård

 Det prioriterade målet är uppnått

För att primärvården ska uppfattas som en attraktiv och naturlig ingång är tillgängligheten viktig. Under året har allt fler vårdcentraler haft utökade öppettider, vilket i december gällde 66 procent av alla vårdcentralerna. Utökade öppettider erbjuds utöver ordinarie öppethållande på 45 timmar i veckan i två olika nivåer, öppethållande över 50 eller 55 timmar per vecka.

Primärvården erbjuder digitala vårdmöten, bland annat via Hälsocoach online med sitt hälsofrämjande arbete, Närhälsan online jourmottagning och möjligheter till egenmonitorering för diagnoserna högt blodtryck och hjärtsvikt. Det har under året pågått en utveckling av de tekniska plattformarna, vilket gör att antalet digitala vårdmöten förväntas öka ytterligare framöver.

Andelen kognitiv beteendeterapi (KBT) via nätet, främst för personer med depression, ökade i början av året för att sedan sjunka lite mot slutet av året. Dock har flera personer med psykisk ohälsa tagits om hand i primärvården. I oktober öppnades en direktingång via 1177, där patienter nu har en möjlighet att göra en intresseanmälan för KBT via 1177, vilket förväntas påverka tillgängligheten för invånarna positivt.

Måluppfyllelsen av vårdgarantin, det vill säga rätten till medicinsk bedömning inom tre dagar

för ett nytt eller försämrat hälsoproblem har under året legat relativt stabilt på en hög nivå över snittet i riket, 96 procent för Vårdval Vårdcentral och 78 procent för Vårdval Rehab (Inom Vårdval Rehab inkluderas samtliga kontakter förutom självvald väntan, vilket ger ett lägre resultat).

Telefontillgängligheten hos vårdcentralerna var under 2023 relativt hög, 92 procent jämfört med rikssnittet på 87 procent.

96 %
får medicinsk bedömning på
vårdcentral inom tre dagar

Andelen personer med fast läkarkontakt har varit hög under året, i snitt 95 procent. Däremot visas en marginell nedåtgående trend gällande läkarkontinuiteten för patienter med kroniska sjukdomar, det vill säga i vilken omfattning patienterna får träffa samma läkare i samband med läkarbesök på vårdcentralerna. En tänkbar orsak till utfallet är svårigheterna att rekrytera allmänspecialister vilket kan innebära lösningar med hyrläkare.

När det gäller vårdcentralernas mottagningar för Ungas Psykiska Hälsa se *Fokusområde: Fortsatt utveckling av första linjens sjukvård för psykisk ohälsa*.

Även på sjukhusförvaltningarna pågår insatser för en omställning mot en mer nära vård. Fler förvaltningar har utökat mobila vårdformer för att minska behovet av slutenvård och att primärvården ska vara den naturliga ingången för personer i behov av vård. Detta har skett genom att patienterna i högre utsträckning kan bedömas och behandlas i hemmet. Vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset ses bland annat en ökning av hembesök utförda av närsjukvårdsteamerna med 30 procent jämfört med 2022. Målet är att förhindra undvikbar slutenvård och överföra patienten tillbaka till omhändertagande på primärvårdsnivå.

Västra Götalandsregionen har en ökande andel äldre i befolkningen. För att göra primärvården

mer rustad att möta de ökade behov som följer av detta har utbildningsinsatser genomförts. Det är geriatriker inom slutenvården som vänder sig till primärvård och kommunal hälso- och sjukvård i syfte att förstärka den geriatriska kompetensen.

Under hösten har strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden arbetat fram ett förslag till inriktningsdokument för vårdvalssystemet för att stärka förutsättningarna för primärvården att bli den naturliga ingången. Denna kommer gå ut på remiss och beslutas under 2024.

Fokusområdet bedöms som uppnått. Bedömningen baseras på att det pågått många insatser för att primärvården i högre utsträckning ska bli den naturliga ingången för personer i behov av vård. Det finns dock utvecklingspotential, främst när det gäller kontinuiteten för patienter med kroniska sjukdomar.

Indikatorer	2021	2022	2023
Läkarkontinuiteten i primärvården vid kronisk sjukdom – Kontinuitetsindex	45,9	37,6	37,7
Andel patienter som fått medicinsk bedömning inom tre dagar	82%	95%	93%

För indikatorn "Andel patienter som fått medicinsk bedömning inom tre dagar" är all legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal på primärvårdsnivå inkluderad, alltså fler än de som arbetar på vårdcentraler, rehabmottagningar eller mottagningar för Ungas Psykiska Hälsa som redovisas i löpande text ovan.

FOKUSOMRÅDE

Vårdcentraler som erbjuder sina patienter en fast läkarkontakt ska premieras

 Fokusområdet är uppnått

En del i ett personcentrerat arbetssätt är att patienten och vårdprofessionen har en god relation, så att ett partnerskap kan uppstå. För att möjliggöra den relationen är en god kontinuitet en viktig förutsättning. Kontinuitet i vården kan utgå från en fast läkarkontakt, en fast vårdkontakt eller ett helt vårdteam med flera olika professioner. Enligt lag ska patienter ges möjlighet att få tillgång till och välja en fast läkarkontakt i primärvården. Syftet med fast läkarkontakt är kontinuitet, framför allt för patienter som har flera kroniska sjukdomar.

Inom Vårdval Vårdcentral finns en särskild stimulanssättning till de vårdcentraler som kan erbjuda en fast läkarkontakt för minst 70 procent av sina listade patienter. 204 av 211 vårdcentraler erbjöd i december fast läkarkontakt. 98 procent av de privata vårdcentralerna erbjöd fast läkarkontakt, medan 93 procent av vårdcentralerna i egen regi erbjöd detta. En tänkbar förklaring till skillnaden kan vara det finns fler vårdcentraler i egen regi på landsbygden där det är svårt att rekrytera allmänspecialister. De privata vårdcentralerna däremot är i högre utsträckning koncentrerade i städerna där rekryteringssituationen är något bättre.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har under året fördelat statsbidrag för god och nära vård till vårdcentraler för insatser kopplade till ökad kontinuitet, tillgänglighet och delaktighet.

Fokusområdet anses uppnått under 2023. Bedömningen baseras på att de vårdcentraler som har erbjudit sina patienter en fast

läkarkontakt har premierats. Att en hög andel av regionens patienter har en fast läkarkontakt säger dock inget om i vilken grad patienterna träffar sin fasta läkarkontakt. Kontinuiteten för patienterna på vårdcentralerna speglas i olika kontinuitetsindex (se indikatorn i tabellen ovan; Läkarkontinuiteten i primärvården vid kronisk sjukdom – Kontinuitetsindex).

FOKUSOMRÅDE

Minskat behov av slutenvård på sjukhusen genom tillskapande av fler mobila och nära vårdformer

 Fokusområdet är uppnått

Hälso- och sjukvårdsförvaltningarna gör många insatser för patienter där det medicinska och omvårdnadsmissiga behovet kan omhändertas i hemmet. Utvecklingen av mobila och nära vårdformer bygger oftast på samverkan mellan vårdaktörer på olika vårdnivåer och huvudmän och har olika inriktning.

Samtliga sjukhusförvaltningar har under året utvecklat och utökat sitt arbete med närsjukvårdsteam som tillhandahåller specialiserad vård i hemmet. Förändringarna inkluderar bland annat flera närsjukvårdsteam, en utökning av bemanningen med möjlighet till hembesök även vardagskvällar och under dagtid på helgerna. Även erbjudande om distanskontakter har utökats, där patienterna kan få en bedömning av läkare utan att ta sig till sjukhuset. Flera närsjukvårdsteam utför akuta bedömningar i de fall det är klarlagt att det inte krävs insatser av läkare. Sjukhusförvaltningarna är övertygade om att arbetet minskat behovet av slutenvård.

Utförarna har flera former av mobila och nära vårdformer, exempelvis:

- Akuta bedömningsteam
- Mobila team för multisjuka äldre
- Sjukhusansluten barnsjukvård i hemmet
- Neonatal sjukvård i hemmet
- Olika psykiatriska team
- Mobil bussklinik för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
- Palliativa resursteam

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har ökat antalet hembesök genom sina närsjukvårdsteam. Närsjukvårdsteam riktar sig framför allt mot äldre, sköra patienter som har behov av uppföljning i hemmet efter utskrivning från slutenvården eller efter besök på akutmottagningen. Teamet besöker också sköra patienter i yngre ålder vilka inte kan ta sig till sjukhus – exempelvis personer på LSS-boenden. Telefonkontakt med teamet räcker för att initiera uppföljning/besök, ingen formell remiss krävs. Under 2023 har man gjort hembesök hos 4 442 personer vilket är en ökning med 56 procent jämfört med år 2022. Antalet hembesök har ökat till 6 485, vilket är en ökning med 30 procent jämfört med 2022. Arbetet med att förhindra undvikbar slutenvård och sedan överföra patienten tillbaka till omhändertagande på primärvårdsnivå är tydlig – varje individ får i snitt 1,46 hembesök. Telefonkontakt med patient eller annan vårdgivare kring patient är också en viktig strategi för ökad tillgänglighet och skifte mot nära vård. Under 2023 har man totalt haft 3 019 kontakter utöver hembesöken, vilket är en ökning med 276 procent.

Vid Skaraborgs Sjukhus har antalet akuta bedömningsbilar utökats från två till totalt tre bilar och en prehospital psykiatrisk resurs. Under hösten har dessutom ambulansen i Vara utökats från fem till sju dagar per vecka. I Lidköping har en ny läkarbemannad närsjukvårdsbil införts som har sin utgångspunkt i Lidköpings jourcentral. Vid Alingsås lasarett infördes under våren en akutläkarbil bemannad av akutläkare och specialistutbildad ambulanssjuksköterska. Arbetet har lett till att inläggningar i slutenvården och besök till akutmottagningen kunnat undvikas.

Inom ambulans- och prehospital akutsjukvård har verksamheter på sjukhusen stärkt det akuta omhändertagande med akutläkare i akutläkarbil med utökade tider. Det handlar bland annat om att bedöma och behandla sköra äldre patienter i hemmet och samverka med regional och kommunal primärvård i de fall behov finns. Sahlgrenska Universitetssjukhuset har infört mobil röntgen i hemmet. Teamets målgrupp är främst sköra äldre med misstänkt bäcken- eller höftledsfraktur, men även andra vårdinrättningar kan nyttja tjänsten.

NU-sjukvården har utvecklat *Samverkande sjukvård* utifrån en befintlig modell. Arbetet kännetecknas av att patienten får stöd i hemmet, framför allt utanför kontorstid. Samverkande sjukvård har stor betydelse i Fyrbodals på grund av de långa avstånden men också baserat på primärvårdens svårigheter att nå full bemanning. Samverkan sker mellan aktörer inom kommunal och regional primärvård tillsammans med den prehospitalla vården – partners som möjliggör vård i hemmet. SOS kan larma ut sjuksköterskor i den kommunala primärvården i de fall ambulansen har lång framkörningstid. På så sätt påbörjas insatser snabbt i väntan på ambulans. Under 2023 utfördes 1 451 samverkansuppdrag. Samverkansmodellen kan utvecklas och tillämpas i arbetet med krisberedskap.

Under året har flera sjukhus utökat dagsjukvård för att minska behovet av vårdplatser. Verksamheten riktar sig till patienter som inte kräver slutenspecialistvård dygnet runt men där resursbehoven är större än vid ett ordinarie öppenvårdsbesök. Dagsjukvård förekommer inom olika specialiteter. Ett ytterligare sätt att minska behovet av slutenvård är att stödja primärvården och kommunerna med geriatrisk kompetens till följd av en åldrad befolkning genom utbildningsinsatser och digitalkonsultation.

I januari 2023 infördes en ny lag om egenvård. Södra Älvsborgs Sjukhus har i samband med detta tagit fram en rutin för att stödja och underlätta egenvård för patienterna. Genom detta ges patienterna en större möjlighet att leva ett självständigt liv och minska behovet av slutenvård.

Regionhälsan startade under hösten 2022 upp *Mottagningen för gravida och nyförlösta* på Masthuggstorget i Göteborg. Arbetet har utvecklats under 2023 och lett till att fler fått vård på rätt vårdnivå i rätt tid. Gränserna mellan mödravården och slutenvård/obstetrik har suddats ut och lett till en mer sammanhållen och sömlös vård för patientgruppen.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter når med SRHR-bussens mobila klinik ut till personer som inte vanligtvis söker vård. Under verksamhetsåret genomfördes provtagningar och rådgivning på åtta SIS-hem (Statens institutionsstyrelse) i Västra Götaland. Denna grupp av barn och ungdomar har ett stort eftersatt behov av hälso- och sjukvård. Hälsoundersökningar som görs på Flyktingmedicinsk mottagning syftar till att tidigt upptäcka och hjälpa patienter till behandling.

Fokusområdet bedöms som uppnått. Bedömningen baseras på att de mobila och nära vårdformerna har utvecklats. Uppfattningen är att insatserna har lett till att fler patienter kunnat få sina vårdbehov tillgodosedda på primärvårdsnivå, eller med specialiserad vård i hemmet och att undvikbar slutenvård minskat.

Närsjukvårdsteam,
Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

FOKUSOMRÅDE

Fortsatt utveckling av första linjens sjukvård för psykisk ohälsa

 Fokusområdet är uppnått

Vårdcentralerna har i uppdrag att tillgodose vårdbehovet för personer med psykisk ohälsa, sjukdom och funktionsnedsättning. Under 2023 sågs en fortsatt ökning av patienter som sökt vård för psykisk ohälsa inom primärvården. Drygt sju av tio patienter med psykisk ohälsa behandlades enbart inom primärvården. Det är en ökning som ligger i linje med strategin för omställningen av hälso- och sjukvården.

Första linjen barn och unga med psykisk ohälsa är omhändertagandenivån innan barn- och ungdomspsykiatri. Första linjen består av verksamheter och funktioner som tar emot barn och unga som visar tidiga tecken på att må psykiskt dåligt – oavsett vad problemen beror på. Måluppfyllelsen av vårdgarantin för första linjen barn och unga med psykisk ohälsa, det vill säga rätten till medicinsk bedömning inom tre dagar för ett nytt eller försämrat hälsoproblem, har varierat under året. Snittet under året låg på 73 procent jämfört med snittet i riket på 75 procent. Antalet vårdcentraler med tilläggsuppdrag Ungas Psykiska Hälsa (UPH) har ökat med tre under året och ligger nu på 27 mottagningar (tio i egen regi och 17 i privat regi). Det var vid årets slut totalt tolv små, två mellanstora och 13 stora UPH-mottagningar.

Utvecklingsarbete med införande av småbarnsteam fortsatte under 2023. Teamen ska vara ett komplement till barnvårdscentralerna. Arbetet sker i samverkan mellan sjukhus, primärvård och kommun och riktar sig till barn mellan 0–5 år med utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser. Småbarnsteamerna ska bidra med snabba bedömningar/utredningar och insatser

under en period av nio veckor fram tills en hållbar plan är framtagen och att det finns tydliga mottagare av planen.

Närhälsan har fortsatt sitt införande av primärvårdsanpassat arbetssätt för psykisk ohälsa, även kallat integrerad beteendehälsa. Under 2023 har ytterligare 20 vårdcentraler implementerat arbetssättet. Den följeforskning som pågick under kvartal två och tre visar på ökad tillgänglighet för patientgruppen. Resultaten visar bland annat på kortare väntetid till första insats genom användning av primärvårdstriage och förbättrat samarbete mellan olika professioner. Fortsatt ordnat införande på resterande vårdcentraler inom Närhälsan följer framtagen plan som gäller 2023–2025.

Under 2022 startade En väg In i Västra Götaland. Målet var att öka tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatriska vården. Sedan starten har många föräldrar och unga, elevhälsa, primärvård och socialtjänst, genom ett gemensamt telefonnummer, fått rådgivning och slussats rätt inom vården. En Väg In har minskat väntetiden till första besök i regionen och lett till att barn och unga som behöver specialistvårdens insatser kan erbjudas tid efter bedömning. Det höga söktrycket gör dock att vårdgarantin är svår att uppfylla.

Fokusområdet bedöms som uppnått. Bedömningen baseras på att det, trots utmaningarna med uppfyllelse av vårdgarantin, skett en utveckling av första linjens sjukvård för psykisk ohälsa under 2023 helt i linje med strategin för omställningen av hälso- och sjukvården.

Strategi för hälso- och sjukvårdens omställning

Den förnyade strategin för omställningen av hälso- och sjukvården innebär en ambitionshöjning i genomförandet av omställningen och bygger på den ursprungliga strategin från 2017 som beskriver ett önskat läge för hälso- och sjukvården i Västra Götaland 2028. Den vård som många behöver, eller som är återkommande för en individ, ska finnas nära. Vården ska också ges jämlikt, samordnat och personcentrerat. Primärvården ska utgöra basen och tillgängligheten ska öka genom bland annat nya arbetssätt kring digitala lösningar och mobil vård. Strategin för omställning av hälso- och sjukvården ingår och återspeglas i samtliga regionfullmäktiges prioriterade mål och fokusområden i denna rapport.

I maj beslutade strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden om genomförandeplan för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götaland 2023–2027, som syftar till att definiera och periodisera vilka effekter som ska uppnås i hälso- och sjukvårdssystemet. Genomförandeplanen ligger till grund för operativa hälso- och sjukvårdsnämndens uppdrag till utförarstyrelserna och för de delregionala nämndernas uppföljande dialoger med bland annat kommunerna. Arbetet följs av en politisk referensgrupp utsedd av strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden. I november kompletterade och reviderade nämnden genomförandeplanen med särskilt fokus på området barnuppdraget. Operativa hälso- och

sjukvårdsnämnden har inkluderat strategin för omställningen av hälso- och sjukvården i såväl detaljbudget 2024 som uppdrag till utförare i egen regi och förfrågningsunderlag till vårdvalen vårdcentral och rehab.

En god samverkan mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland är en förutsättning för att kunna ställa om hälso- och sjukvården och säkra invånarnas tillgång till vården. De delregionala nämnderna ansvarar för dialog med kommuner och ska i samverkan med kommunerna följa hur vårdutbudet förhåller sig till fastställda strategier och uppdrag.

En fortsatt digitalisering pågår inom vården. Ett flertal digitala lösningar och verktyg är under införande för att tillgängliggöra utbud och tjänster till hälso- och sjukvård för invånarna. Digitaliseringen bidrar också till en hållbar utveckling, bland annat genom minskade resor, en effektiv användning av resurser samt en kostnadseffektiv vård. Ett ytterligare exempel är det ökade intresset för automatisering av administrativa processer. Under verksamhetsåret har ett flertal robotar utvecklats och införts. VGR har numera egen kompetens som arbetar med processoptimering via automatisering vilket bäddar för en högre grad av robotar. En utveckling som minskar kostnaderna för administration till förmån för mer värdeskapande aktiviteter.

Program Millennium

Program Millennium är VGR:s viktigaste digitaliseringssatsning och en av de övergripande strategierna för att utveckla hälso- och sjukvården.

Målet med Millennium är att vårdcentraler, kommuner, sjukhus och offentligt finansierade privata vårdgivare ska ha tillgång till samma information om patienten. Införandet av program Millennium ska skapa en modern vårdinformationsmiljö som ger invånarna tillgänglig hälso- och sjukvård med hög kvalitet och stor delaktighet. Nya, gemensamma arbetssätt och processer ska förenkla arbetet och frigöra tid som gynnar både invånare och patienter.

Digitalisering är på flera sätt en möjliggörare för omställning av hälso- och sjukvård, ökad tillgänglighet och samordning för att nå en jämlik och ett sammanhållet hälso- och sjukvårdssystem. Det har skett ett intensivt arbete med byte av teknisk plattform.

Införandet fortsätter i stort enligt plan och kommer att införas etappvis i fyra geografiska områden, där all berörd verksamhet går över till Millennium parallellt. Varje etapp omfattar både sjukhus, primärvård, kommunal hälso- och sjukvård och privata vårdgivare. Folkandvården omfattas inte av arbetet med Millennium. Första införandet är planerat till

senare delen av 2024 och gäller hälso- och sjukvården i regionens södra delar. Därefter följer de norra och östra delarna våren 2026. Sist ut blir de västra delarna under hösten 2026. Södra Älvsborgs Sjukhus har aviserat att införandet antas leda till produktionsbortfall vilket är analyserat och överlämnat för hantering inom ramen för produktionsstyrning för tillgång till vård.

Under hösten 2023 förbereddes det omfattande testarbete som väntar och metoden för detta verifierades. För verksamheterna i södra området aktiverades den så kallade 16-månadersplanen som i detalj beskriver alla förberedande aktiviteter som ska genomföras fram till driftstart. I detta arbete ingår utbildning av samtliga användare och supportresurser samt framtagandet av utbildningsmaterialet som ska användas. Detta kommer att färdigställas efter årsskiftet.

Program Millennium är det digitala införandet med störst påverkan och andra digitala införanden behöver förhålla sig till detta. En gemensam förändringsledningsplan är också framtagen som syftar till att chefer och medarbetare ska vara väl förberedda inför digitala införanden och beskriver vad som ska genomföras regionalt respektive lokalt. Parallellt har kunskap om hur Millennium

kommer fungera i praktiken börjat överlämnas till förvaltningarna. Exempelvis deltar Närhälsan i nätverk för projektledare och införandeansvariga samt i arbetsflödesgranskning. Målet är att beskriva alla de arbetssätt som kommer behöva förändras i och med bytet av vårdinformationssystem, vilket också ska användas som ett underlag för utbildning av all personal.

Södra Älvsborgs sjukhus inför Millennium i november 2024. Samtidigt planerar även Närhälsan, Regionhälsan och kommunerna i södra området för införandet av Millennium. Den privata primärvården implementerar Millennium året därpå. Vid start av Millennium kommer flera redan etablerade IT-system användas på ett nytt sätt och ett arbete har påbörjats för att omhänderta nya rutiner och säkerhet.

Än finns många frågetecken och oro inför införandet och den påverkan det kan få på kärnverksamheten, men utifrån de planer som finns regionalt och inom berörda förvaltningar arbetar alla för att förberedelserna ska bli färdiga i tid.

Produktion

Produktion är den vård som utförs hos vårdgivare i Västra Götalands län oavsett var patienten är folkbokförd. Konsumtion är den vård som Västra Götalands invånare söker hos vårdgivare oavsett var vårdgivaren bedriver sin verksamhet inom eller utanför Västra Götalands län. Konsumtion och produktion omfattar både egen regi och privat vård.

Pandemin har gett stora effekter på konsumtionsmönstret i hela VGR. Många verksamheter har ställt om från fysiska besök till digitala distanskontakter det vill säga; videosamtal, chatt, telefonkontakter och hembesök.

Antalet vårdkontakter inom den specialiserade vården är drygt fyra miljoner per år under perioden 2021 till 2023. Av dessa är fem procent slutenvård, 87 procent fysiska besök och 13 procent distanskontakter. Proportioner mellan kontakttyperna är de samma 2021 och 2023.

Andelen digitala distanskontakter har ökat inom Vårdval Vårdcentral till 25 procent i jämförelse med 2021, då utfallet var 23 procent. Inom Vårdval Rehab är andelen den samma mellan 2021 och 2023, knappt tio procent.

Diagram 2. Produktion: Antal vårdkontakter både öppen och slutenvård inom den specialiserade vården.

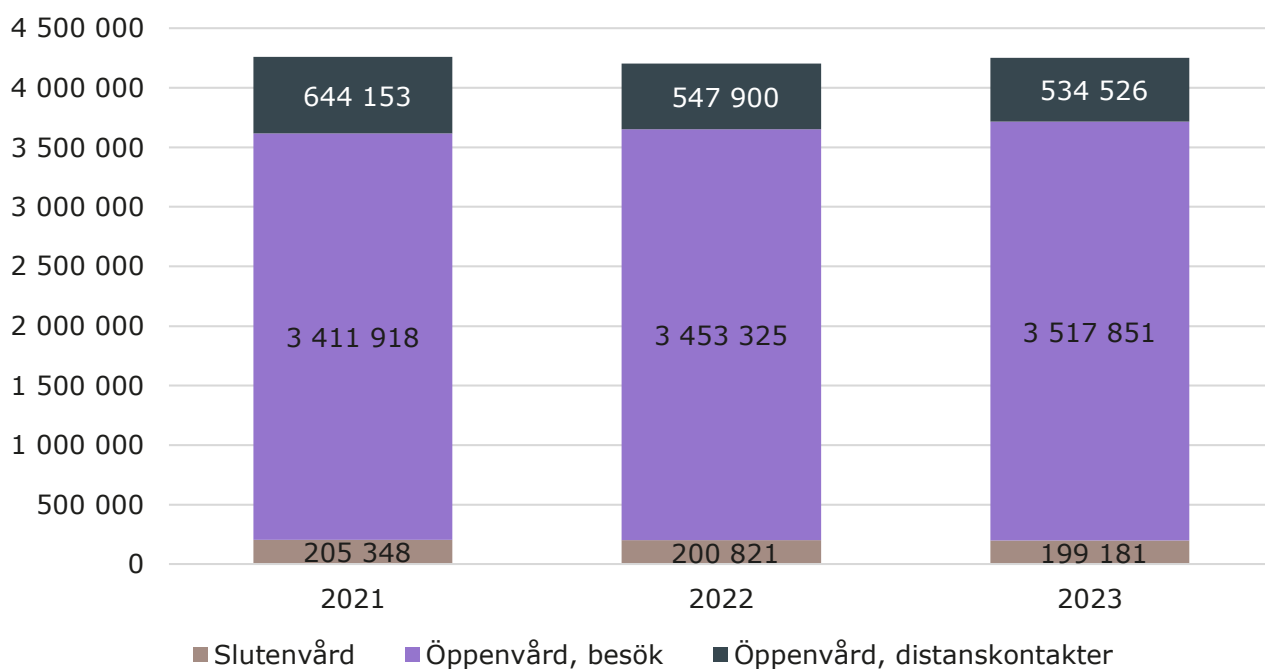

Diagram 3. Produktion: Antal vårdkontakter inom Vårdval Vårdcentral.

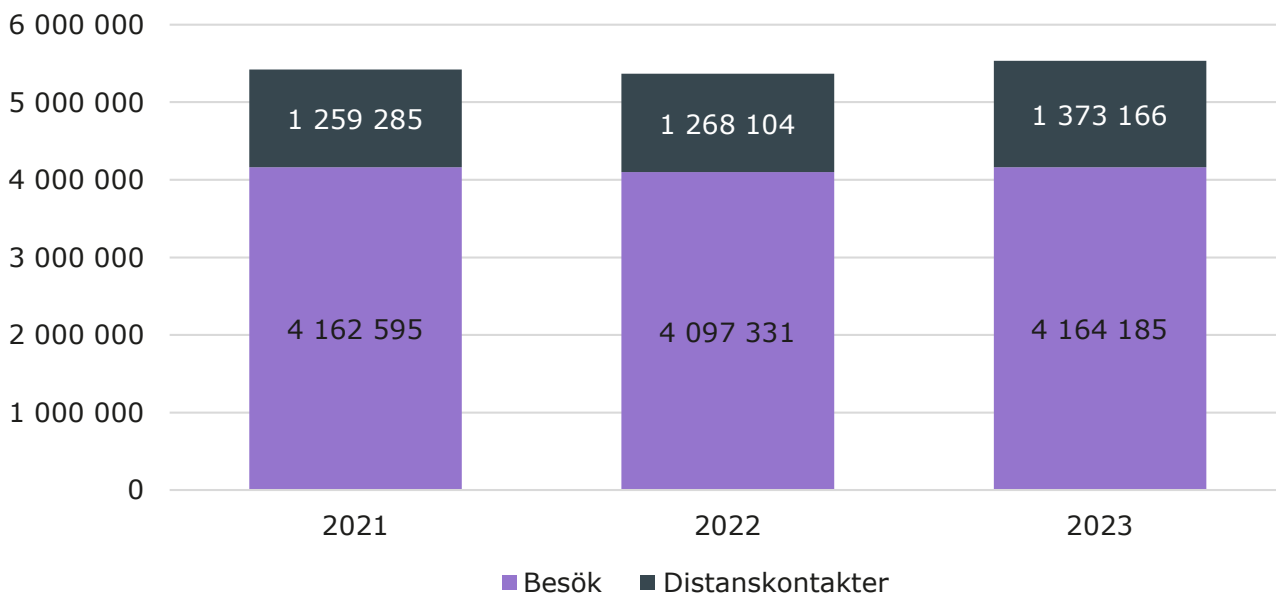
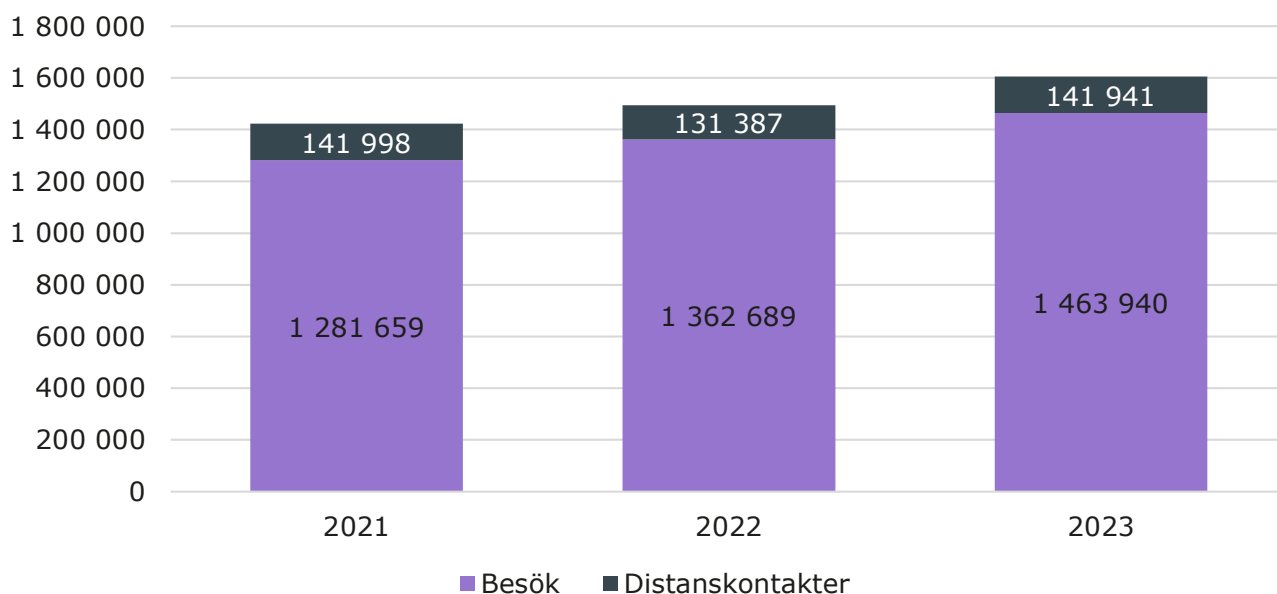

Diagram 4. Antal vårdkontakter inom Vårdval Rehab.

Konsumtion

Antalet invånare i Västra Götaland ökade med drygt en halv procent per år under perioden 2021 till 2023, vilket ska beaktas vid analys av konsumtionsutvecklingstakten. Inomregionala skillnader kan ses både i andel av befolkningen

som sökt vård respektive i vilken typ av vård som befolkningen konsumerat. Exempel på faktorer som kan påverka vårdkonsumtionen är ålder, vårdbehov, sökmönster, vårdutbud och tillgänglighet.

Tabell 4. Konsumtion: Vårdtillfällen samt öppenvårdsbesök och digitala distanskontakter inom den specialiserade vården uppdelad på somatik och psykiatri.

Konsumtion av vård	2021	2022	2023	Förändring i %	
				2021–2023	2022–2023
Vårdtillfällen somatik	189 696	186 721	182 022	-4%	-3%
- varav utomregionalt	5 183	6 624	4 499	-13%	-32%
Vårdtillfällen psykiatri	13 351	12 729	12 898	-3%	1%
- varav utomregionalt	782	689	557	-29%	-19%
Öppenvårdsbesök och digitala distanskontakter, somatik	3 316 117	3 226 852	3 247 193	-2%	1%
- varav utomregionalt	85 480	86 359	74 934	-12%	-13%
Öppenvårdsbesök och digitala distanskontakter, psykiatri	828 669	780 394	808 306	-2%	4%
- varav utomregionalt	23 316	28 162	40 894	75%	45%

Antalet vårdtillfällen inom den specialiserade vården har minskat under de senaste tre åren i Västra Götaland, likaså medelvårdtiden. År 2023 var antalet vårdtillfällen cirka 195 000 vilket var två procent lägre än föregående

år och fyra procent lägre än 2021. Antalet öppenvårdsbesök ökade med en procent inom specialiserade öppenvården. År 2023 var antalet öppenvårdsbesök drygt fyra miljoner.

Det går att se en tydlig utveckling av främst digital tillgänglighet sedan 2019. Digitala distanskontakter har dubblerats mellan 2019 och 2021, men under det senaste tre åren har ökningen avstannat. Fysiska besök är dock fortfarande den absolut vanligaste kontaktformen, tre av fyra kontakter med vården är fysiska.

Andelen videosamtal ligger i stort sett kvar på samma nivå som föregående år, drygt två procent. Goda exempel finns inom bland

annat psykiatri och relaterade verksamheter, där videosamtal nyttjas i högre grad. VGR som helhet ligger dock fortfarande en bra bit från målet på 20 procent. Andelen skriftliga distanskontakt (till exempel chatt) var knappt tre procent 2023. Telefonkontakter är den vanligaste distanskontaktsformen, de stod för 14 procent av öppenvårdskontakterna. Utomlänns digitala kontakter (KRY, Min Doktor m.m.) stod för 3,5 procent av Västra Götalänningarnas vårdkonsumtion.

Diagram 5. Andel fysiska besök och distanskontakter inom den specialiserade öppenvården 2021–2023.

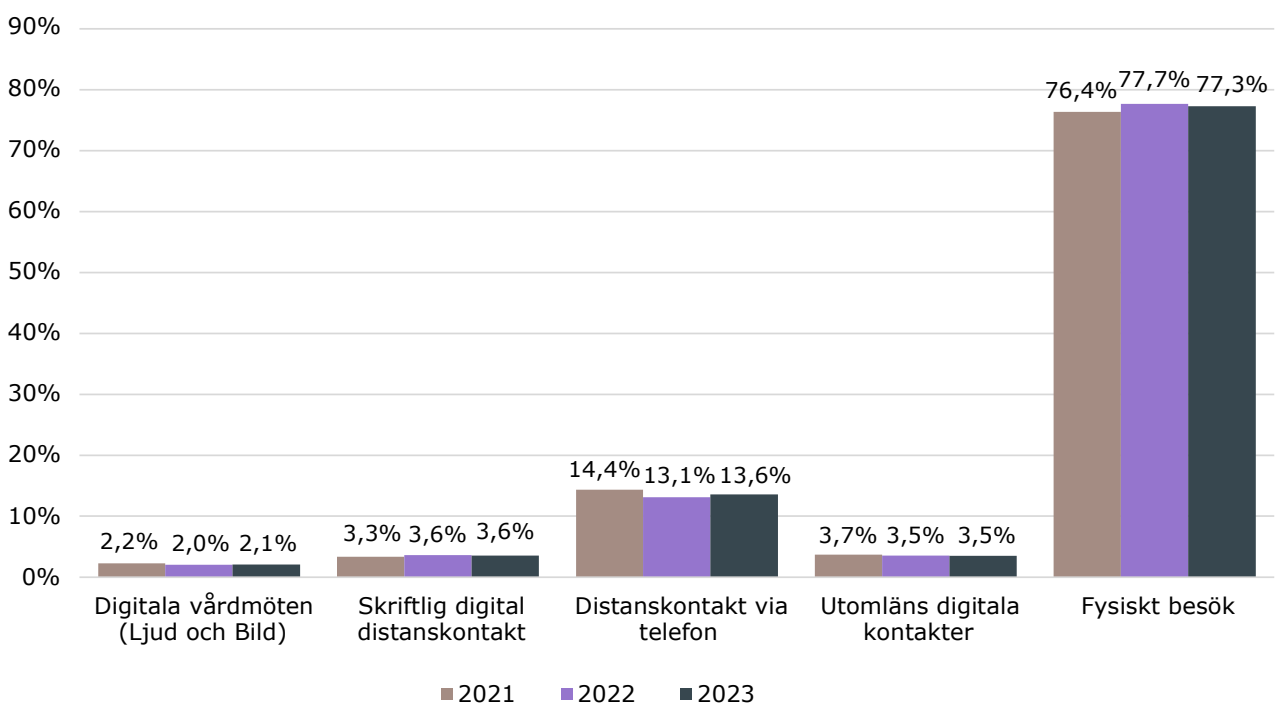
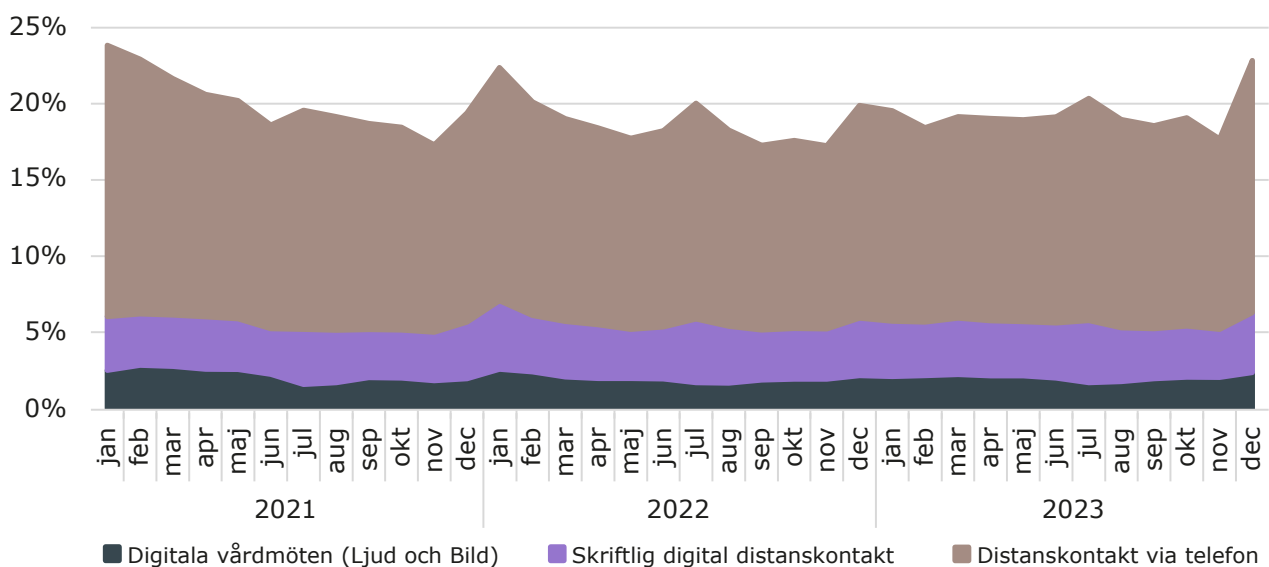

Diagram 6. Konsumtion: Andel distanskontakter inom primärvården och den specialiserade öppenvården 2021–2023 exklusive "utomlänns digitala kontakter".

Regiongemensamt

Hållbarhet

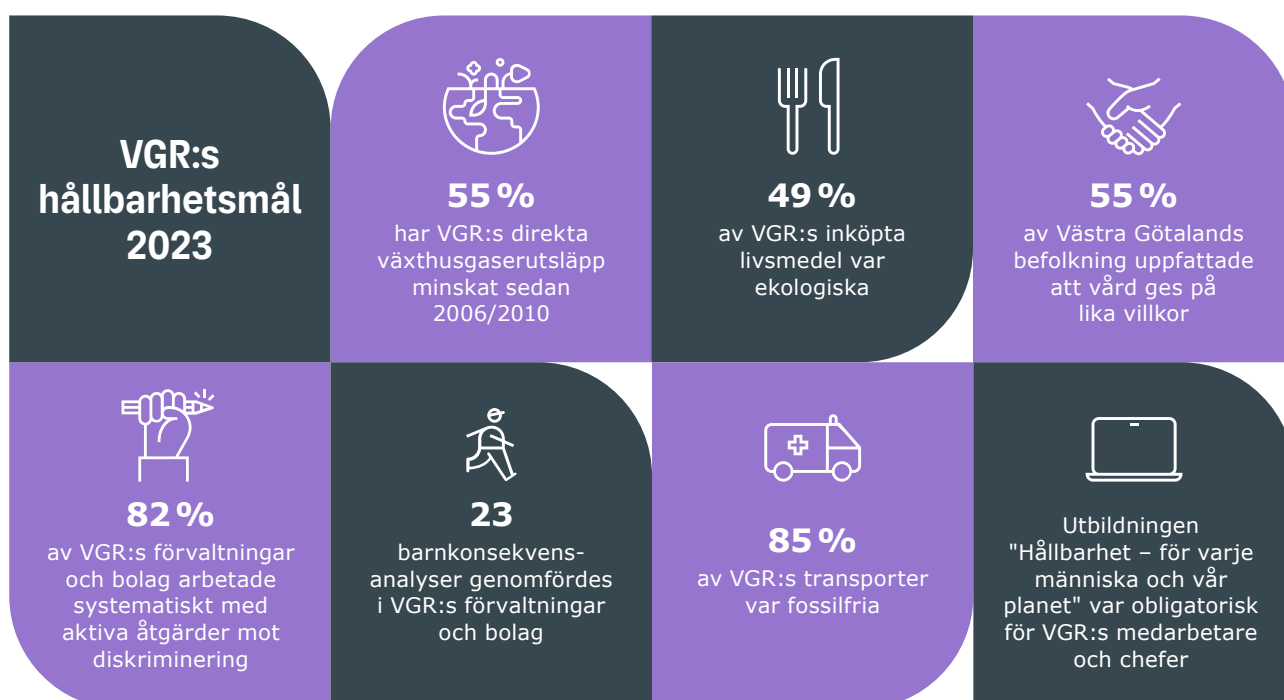
VGR:s hållbarhetsmål, *Mål för social hållbarhet 2030* och *Miljömål 2030*, antogs av regionfullmäktige 2021. Målen gäller för alla VGR:s förvaltningar och bolag samt de verksamheter som finansieras av VGR.

För att nå målen krävs integrering i VGR:s styr- och ledningsprocesser, ett systematiskt genomförande i respektive verksamhets huvuduppdrag samt samordning av regionövergripande åtgärder. Under 2023 har insatser gjorts för att säkra prioritering i VGR:s ledningsprocesser och budget:

- De interna hållbarhetsfrågorna har genom beslut om ny politisk organisation samlats i regionstyrelsens hållbarhetsutskott. I utskottets uppdrag ingår att följa genomförandet av hållbarhetsarbetet samt analysera, ta initiativ till åtgärder och föreslå förändringar för att nå måluppfyllelse.
- Den första av årliga uppföljningsrapporter för VGR:s hållbarhetsmål har tagits fram för att ge underlag till hållbarhetsutskottet. Uppföljningen ger en fördjupad bild av nuläge, resultat och insatser i VGR:s förvaltningar och bolag.

- Hållbarhetsmålen fortsätter att integreras i styrande dokument och under året har hållbarhetsmålen integrerats i Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027 och VGR:s nya Medarbetarpolicy. Revidering av Trafikförsörjningsprogram 2025–2030 – Hållbara resor i Västra Götaland, har påbörjats med integrering av hållbarhetsperspektivet.
- En regiongemensam samordningsgrupp för VGR:s hållbarhetsarbete med representanter från förvaltningsledningar har tillsatts efter beslut av regiondirektören. Samordningsgruppen ska stärka genomförandet av VGR:s hållbarhetsmål.

Nämnder och styrelser planering och uppföljning av VGR:s hållbarhetsmål har integrerats i VGR:s regiongemensamma riktlinjer, rutiner och anvisningar för detaljbudget och uppföljning.

Miljö

Resurseffektivt och giftfritt

VGR:s verksamheter har miljöpåverkan från produkter, energi samt kemikalier och läkemedel.

Energianvändningen i VGR:s egna lokaler fortsatte att minska till 152 kWh/m² genom investeringar i energiåtgärder samt optimeringsarbete i fastighetsdriften. Underlag för sju nya solcellsinstallationer har tagits fram som kommer att bidra till accelererad solcellsutbyggnad. VGR är på god väg att nå uppsatt mål till 2025 på 150 kWh/m².

Produktområden för cirkulära flöden som vidareutvecklats under året är cirkulära möbel-flöden, återtag av IT-utrustning och återbruk av byggvaror. Åter i bruk, en intern återbruksverksamhet för möbler inom VGR, har etablerats. Åter i bruk hämtar verksamheternas möbler när de inte behövs längre, fixar och reparerar, och säljer dem vidare till en annan verksamhet inom VGR. Detta första år har resulterat i över 4 000 utlevererade produkter, minskad klimatpåverkan på cirka 200 ton koldioxidkvalenter och 58 ton avfallsminskning.

Användningen av förbrukningsprodukter som undersökningshandskar, undersökningsförkläden och värmejackor i engångsutförande har minskat med tre procent sedan 2022. För att ersätta engångsmaterial har set för insättning av central venkateter utan engångsinstrument i metall upphandlats, vilket både höjer kvaliteten och sänker kostnaden för verksamheterna.

Flergångsinstrument är ett led i att nå VGR:s miljömål. [Se filmen från Sahlgrenska Universitetssjukhuset.](#)

Låg klimatpåverkan

Enligt VGR:s interna miljömål ska våra direkta växthusgasutsläpp minska med 85 procent till 2030. År 2023 har utsläppen minskat med 55 procent, vilket är sju procentenheter bättre än föregående år. De största direkta utsläppen kommer från kollektivtrafiken följt av energianvändning i egna fastigheter och ambulanstransporter.

Nedan beskrivs några positiva exempel från verksamheterna.

- 171 nya elbussar har tagits i drift i kollektivtrafiken.
- Fler fordon inom ambulansverksamheterna kan köras på fossilfri diesel, HVO, och andelen fossilfria ambulanstransporter har ökat från 36 procent till 44 procent.
- Tre tunga el-lastbilar kör transportuppdrag för VGR. 20 nya laddpunkter har installerats och totalt finns nu 410 laddpunkter vid VGR:s egna fastigheter och 2 vid extern lokal.
- Klimatpåverkan per måltid har minskat för sjukhusmåltiderna till följd av kontinuerlig måltidsplanering.

VGR:s förvaltningar har ökat resandet med flyg i tjänsten med 18 procentenheter och privat bil med fem procentenheter jämfört med 2022. Resandet är dock fortsatt betydligt lägre än före pandemin och jämfört med basåret 2016. VGR:s klimatväxlingsprogram, som landade på ca fem mnkr, styr mot hållbart resande genom att avgiftsbelägga resor med flyg och privat bil i tjänsten och kommer tillbaka till VGR:s förvaltningar och bolag genom olika klimatåtgärder.

Främjad biologisk mångfald och hållbara ekosystem

Viktiga områden för att nå målet är att främja biologisk mångfald vid våra fastigheter samt krav i upphandling av produkter.

Arbetet med utemiljöplaner för bättre tillgång till och ökad kvalitet på utemiljön vid VGR:s sjukhusomter pågår och under 2023 har sex nya utemiljöplaner antagits.

Andelen ekologiska livsmedel minskade med tre procentenheter jämfört med föregående år till 49 procent på grund av ekonomiska prioriteringar. Målet för 2025 är att 55 procent ska vara ekologiskt.

Miljöledningssystem till 2025

Ett kvalitetssäkrat miljöledningssystem enligt ISO 14001 säkerställer att miljöarbetet är

systematiskt, effektivt och styr mot VGR:s interna miljömål.

Tio förvaltningar och bolag arbetar för att utveckla och kvalitetssäkra sina miljöledningssystem enligt standarden ISO 14001:2015 med målsättning att vara certifierade till 2025. Tolv förvaltningar och bolag arbetar med miljödiplomering.

Social hållbarhet

God hälsa och välbefinnande

För att nå målet är omställning till mer hälsofrämjande och förebyggande insatser samt en hållbar arbetsmiljö för VGR:s medarbetare särskilt betydelsefullt. Andelen av Västra Götalands befolkning som uppger sitt hälsotillstånd som bra eller mycket bra är 73 procent vilket överensstämmer med rikets snitt. 77 procent av männen skattar sin hälsa som bra eller mycket bra jämfört med 70 procent av kvinnorna.

VGR:s samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar arbetar helt eller delvis systematiskt utifrån Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor vilket är en ökning från 90 procent sedan förra året. Utvecklingsinsatser sker för att nå fler målgrupper bland annat genom digital hälsocoach, riktade hälsosamtal, mobil hälsoenhet, hälsopromotörer i tandvården och hälsokoordinatorer.

VGR:s arbete med barnrätt har fortsatt med kunskapshöjning genom webbutbildningen *Barnkonventionen – från teori till praktik*, ombud för barnets rättigheter i förvaltningar och bolag samt barnkonsekvensanalyser inför åtgärder och beslut. 23 barnkonsekvensanalyser har genomförts i VGR:s förvaltningar och bolag under 2023 som kan jämföras med 13 under 2022.

Jämlikhet och lika rättigheter

Betydelsefullt för att nå målet är att bemötande, lokaler och miljöer, digitala verktyg och information är tillgänglig och inkluderande. 55 procent av invånarna i Västra Götaland, 49 procent av kvinnorna och 62 procent av männen, upplever att vård ges på lika villkor oavsett ålder, kön, födelseland eller dylikt. Kvinnor upplever i mindre utsträckning

än män att vård ges på lika villkor, tillgänglighet till vård är ojämlig geografiskt i Västra Götaland. I arbetet med frågan har diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning och könsöverskridande identitet eller uttryck särskilt beaktats.

Fler av de identifierade enkelt avhjälpna hindren för tillgänglighet som identifierats genom Tillgänglighetsdatabasen har åtgärdats än tidigare. 82 procent av identifierade hinder i VGR:s sjukhusfastigheter och 76 procent i övriga fastigheter. Under 2022 följdes endast övriga fastigheter upp och då åtgärdades 73 procent av de identifierade hindren.

82 procent av VGR:s förvaltningar och bolag uppger att de arbetar systematiskt med aktiva åtgärder mot diskriminering enligt diskrimineringslagen, en ökning från 65 procent. En ny medarbetarpolicy har antagits som bland annat beskriver grundläggande värderingar, principer och förhållningssätt inom hälsa och arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt lika rättigheter och möjligheter.

Tillit, trygghet och delaktighet

VGR bidrar till social hållbarhet genom att öka tilliten till vår organisation, arbeta mot våld, hot och kränkningar samt genom att involvera vår målgrupp i såväl det enskilda mötet som i utvecklingsarbete.

VGR:s visseblåsarfunktion för rapportering om missförhållanden har nu funnits i drygt ett år. Totalt har 45 ärenden inkommit under första året, fördelat över tio olika förvaltningar och ett bolag. Vanligast är ärenden inom området diskriminering, trakasserier, kränkande särbehandling och sexuella trakasserier.

Samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar arbetar med lokalt anpassade rutiner kring att fråga om våld i nära relation. VGR:s kompetenscentrum om våld i nära relationer driver och utvecklar det systematiska regionövergripande arbetet.

86 procent av VGR:s förvaltningar och bolag har etablerade forum eller processer för delaktighet och dialog med verksamhetens

målgrupp, en stor ökning från 65 procent under 2022. Exempel är Västtrafiks etablerade samverkansforum för personer med funktionsnedsättning, olika former av patient-, brukar- och studeranderåd samt undersökningar och synpunktsinsamling. Utvecklingsarbetet kring personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp med dokumenterade överenskommelser (patientkontrakt) och planer mellan patient och vårdprofession bidrar också till ökad delaktighet.

Fastighetsverksamhet

Under året beslutade regionstyrelsen om genomförande av sex nya ägarstyrda fastighetsinvesteringar till en sammanlagd investeringsutgift om 1 437 mnkr. De tre största avser om- och tillbyggnad för ny intensivvårdsavdelning och tryckkammarenhet på Östra sjukhuset, ombyggnad av tak på Norra Älvsborgs Länssjukhus, etapp 3–5 samt nytt elevboende på Axevalla naturbruksskola. Under året färdigställdes sex ägarstyrda investeringsprojekt varav de största var Högsbo närsjukhus och Akut och serviceblocket på Skaraborgs Sjukhus i Skövde. De färdigställda investeringsprojekten genomfördes sammanlagt inom beslutad budget.

Regionstyrelsen har beslutat att inte acceptera hyresofferter från Intea Änggården AB för byggnaderna Hus 2–3 i Sahlgrenska Life-projektet, på grund av höga hyror. Regionfullmäktige har i juni beslutat att ge regionstyrelsen i uppdrag att förvärva samtliga aktier i Intea Änggården AB för att få kontroll över fastigheten och hela investeringen. Regionstyrelsen har också fått uppdraget att överväga alternativ för hur projektet inom Hus 2–3 kan fortsätta.

Elevboende på Axevalla hästcentrum. Det nya elevboendet planeras ligga i fyra huskroppar i tvåvåningars loftgångshus.

Service

Utifrån regionstyrelsens beslut i september 2022 har arbete påbörjats med att skapa ett regionalt standardiserat koncept för vårdnära service. Som en del i detta startades ett pilotprojekt 2023 på Mölndals sjukhus och ett breddinförande av vårdnära servicetjänster pågår på Södra Älvsborgs Sjukhus i Borås. Efterfrågan på stöd i form av uppgiftsväxling av vårdnära servicetjänster i vården ökar kontinuerligt och det finns även ett stort intresse från andra regioner och länder för arbetet.

Från och med september tog Fastighet, stöd och service ytterligare ett steg framåt i uppgiftsväxlingen genom att ta över receptionstjänsten på flera sjukhus. Förändringen innebär att det nu finns möjlighet att skapa en struktur som främjar samarbete mellan receptionerna på olika sjukhus. De receptioner som berörs finns på Frölunda specialistsjukhus, Alingsås lasarett, Kungälv sjukhus, Angereds närsjukhus samt nya Högsbo närsjukhus.

Operationsstöd, Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Inköp

Det oroliga världsläget har fortsatt under 2023, vilket medfört stora utmaningar kopplat till både tillgänglighet och kostnadsutveckling för upphandlade varor och tjänster. Trots detta är den totala effekten av nya avtal fortsatta kostnadsänkningar. Tack vare intensiva förhandlingar med leverantörer som begär prisjustering under pågående avtal har kostnadsökningar kunnat begränsas. Prishöjningar vid omförhandling under pågående avtal har i stort kompenseras av sänkta priser i nya upphandlingar. Inköpsverksamheten har på så sätt medverkat till att begränsa inflationens inverkan på VGR:s kostnads massa. Detta samtidigt som antalet genomförda upphandlingar är högre än någonsin tidigare.

För att öka nyttan och säkra tillgången till produkter och tjänster har samarbete och samverkan såväl inom VGR som med kommuner, regioner och andra aktörer fortsatt att utvecklas under året. Bland annat har VGR varit huvudansvarig för att genomföra den nationella upphandlingen av vårdbemanning för Sveriges regioner, med ett totalt avtalsvärde om cirka 38 miljarder kronor, vilken slutfördes i slutet av 2023. VGR har varit sammanhållande vid framtagning av en nationell regiongemensam modell för hantering av leverantörsrelaterade avvikelser och deltagit i framtagandet av avtalsvillkor för att säkra leveranser i händelse av kris. Genom gemensamma arbetssätt stärkes positionen gentemot leverantörerna, samtidigt som det underlättar och blir tydligare för dem.

Under våren arrangerades Affärsforum 2023 med tema *Goda affärer för det goda livet* med syfte att involvera VGR:s avtalsleverantörer i de utmaningar och möjligheter som regionen står

inför samt att skapa en medvetenhet om att de är delaktiga i ett ansvarsfullt användande av begränsade resurser i form av både personal och skattemedel.

Säkerhet och beredskap

Under 2023 har ett stort fokus för förvaltningar och bolag legat på att ta fram kontinuitetsplaner, risk- och sårbarhetsanalyser samt säkerhets-skyddsanalyser. Kontinuitetsplaner är ett sätt att säkra att det finns reservrutiner i de fall ordinarie rutiner, system med mera inte kan användas. Risk- och sårbarhetsanalyser och säkerhetsskyddsanalys är lagstadgade uppgifter som återupprepas vart fjärde respektive vartannat år och ligger till grund för de utvecklingsåtgärder som görs inom säkerhet och beredskapsområdet.

Ukrainakriget, höjd terrorhotnivå, ett allt osäkrare omvärldsläge och nationella ambitionsökningar har även inneburit att förvaltningar och bolag ökat sina insatser för att utveckla VGR:s beredskap och civila försvar. Det innebär bland annat framtagande av lokala styrdokument, utbildning och övning av ledning

och medarbetare samt deltagande i stora regionala utredningsprojekt så som *Sjukhusens förmåga i krig* och *Primärvårdens förmåga i krig*. Även informations- och cybersäkerhet har fått ett större fokus hos förvaltningar och bolag, särskilt i form av kunskapshöjning hos medarbetare.

Det webbaserade formatet på brandskyddsutbildning som tagits fram av Förvaltningen för fastighet, stöd och service är ett framgångskoncept som ökat medarbetares genomförande av brandskyddsutbildning. Striktare rutiner avseende stängda dörrar och begränsad tillgång till utrymmen och lokaler inom vården har visat sig minska hot, våld, stölder och skadegörelse och, i kombination med säkerhetsvakter, bidragit till en lugnare och tryggare arbetsmiljö inom vissa verksamheter.

Intern kontroll

Flertalet nämnder och styrelser, inklusive styrelser för majoritetsägda bolag, arbetar med intern kontroll i hela kedjan från att formulera risker till att justera kontroller och besluta om åtgärder. Intern kontroll är en del av nämnders och styrelserns löpande arbete. Nämnderna och styrelserna beskriver hur de regelbundet följer utfallet av genomförda kontroller och vid behov hur de aktivt tar ställning till hantering.

Ett riskområde som flera nämnder och styrelser följt under året (och som kvarstår sedan tidigare år) är kompetensförsörjning. Nytt för 2023 är att många nämnder och styrelser uppmärksammar och arbetar med risker kopplade till beredskap/krisberedskap och krishantering.

Uppföljning av verksamhet som lämnats över till privata utförare

Regionfullmäktige fastställde i november Policy för styrning i Västra Götalandsregionen 2023–2026. Policyn utgör de styrande förutsättningarna för bland annat den uppföljning av och insyn i verksamheter som utförs av privata utförare, i enlighet med kommunallagen. Regionfullmäktige ska följa upp efterlevnaden. Det görs främst genom att följa berörda nämnders rapportering i årsredovisningen.

Alla nämnder och styrelser som lämnar över verksamhet till privata utförare omfattas men särskilt fokus ligger på de verksamheter som är av betydelse för invånarna.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har under 2023 månatligen fått rapport om privata vårdgivares arbete med tillgängligheten. Uppföljningar av Vårdval Vårdcentral och

Vårdval Rehab har genomförts i enlighet med beslutade uppföljningsplaner 2022–2023. Avtal enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) följs upp i enlighet med handbok för avtalsuppföljning inom hälso- och sjukvård. Nämnden får samlad rapportering för 2023 i mars 2024.

Regionstyrelsen är avtalspart för tolv avtal avseende hälso- och sjukvård, upphandlade enligt LOU. Avtalsföljsamheten är i stort god.

Inom styrelsen för Fastighet, stöd och service ansvarsområde har regelbundna kontroller av serviceentreprenader överlag motsvarat avtal medan koncessionsavtal gällande café och restaurang inte motsvarat upphandlade krav varför leveransen istället kommer att ske via hyreskontrakt och varuautomater. Kontroll och uppföljning av fastighetsdriftsentreprenader visade större brister i leveranserna. Detta har rättats till och fördjupade kontroller kommer att genomföras där allvarliga brister påtalats.

Medarbetare

Västra Götalandsregionen består av drygt 57 000 anställda. Tillsammans bidrar vi varje dag till en tillgänglig och produktiv hälso- och sjukvård samt en hållbar och innovativ region.

Gipstekniker på ortopedmottagningen, Mölndals sjukhus.

Väsentliga personalförhållanden

2023 har inneburit stora ekonomiska utmaningar för verksamheterna och arbetet med att försöka anpassa bemanning utifrån ekonomiska förutsättningar har präglat året. Inom vissa verksamheter har bemanningsläget under året stundtals varit mycket utmanande. Flera förvaltningar har genomgått organisationsförändringar som präglat arbetet. För många förvaltningar har det varit stort fokus på frågan om schemaförändringar i samband med förändringen gällande dygnsvila. Syftet med förändrad schemaläggning är att ge medarbetaren bättre förutsättningar för återhämtning.

Arbetet med att stärka cheferna i deras chefsroll både ur ett chefsutvecklingsperspektiv och organisatoriska förutsättningar pågår för att skapa bättre förutsättningar för ett mer tillitsbaserat ledarskap. Det finns behov av fortsatt arbete både ur ett organisatoriskt perspektiv och hur vi stärker cheferna i deras roll.

Mellan december 2022 och december 2023 ökade antalet nettoårsarbetare i VGR:s förvaltningar med 716 motsvarande 1,6 procent. I slutet av året var antalet nettoårsarbetare högre inom samtliga verksamhetsområden. Ökningen återfinns bland tillsvidareanställda, medan visstids- och timavlönade har minskat.

Den externa personalomsättningen, exklusive ålderspension, har minskat med 1,3 procentenheter till 7,3 procent. Sjukfrånvaron var 7,2 procent, vilket är en minskning med 0,6 procentenheter jämfört med 2022. Minskningen av sjukfrånvaron har främst skett inom intervallen 1–14 dagar och ses hos både kvinnor och män och inom samtliga yrkesgrupper. Sjukfrånvaron var under 2023 fortsatt på en högre nivå än innan pandemin.

VGR har generellt sett inte problem med att rekrytera personal, utmaningen är främst att medarbetare väljer att sluta. Analyserna från avgångsenkäten visar att två tredjedelar av yrkesgrupperna rankar den organisatoriska arbetsmiljön som det främsta skälet till att de väljer att avsluta sin anställning.

För att kunna kompetensförsörja samtliga verksamheter behöver VGR uppfattas som en attraktiv arbetsgivare av såväl nuvarande som blivande medarbetare. Strategin *Sveriges bästa offentliga arbetsgivare 2027* och medarbetarlöftet *Vi bryr oss om dig som gör skillnad för andra* har en viktig funktion som vägvisare för hur VGR behöver agera och kommunicera för att åstadkomma nödvändig förändring.

PRIORITERAT MÅL

Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling

● Det prioriterade målet är delvis uppnått

Arbete med att stödja karriär- och kompetensutveckling har under året pågått på flera sätt. Attraktivitet är en helhetsfråga som involverar flera aspekter som bland annat hälsa och arbetsmiljö, ledarskap, kompetensutveckling, karriärmöjligheter och arbetsvillkor. Lärande, kompetens- och karriärutveckling är samtliga viktiga förutsättningar för medarbetares och verksamheters utveckling och pågår på flera nivåer.

Karriärutvecklingsmodellerna är fortsatt ett vardagsnära stöd i arbetet kring kompetens- och karriärutveckling. Arbetet har nått olika långt i olika verksamheter och kräver fortsatt ihållighet. Några förvaltningar uppger att takten i införandet under året har fått stå tillbaka för hantering av utmaningarna med bemanning och omtag med arbetet har gjorts.

I stort sett alla verksamheter beskriver att de har arbetat strukturerat med att stötta chefer på olika sätt och betonar vikten av kompetensutveckling i syfte att ge cheferna konkreta verktyg i olika ledarskapssituationer. Insatserna har handlat om förändringskunskap, hälsofrämjande och hållbara arbetsplatser samt systematiskt arbetsmiljöarbete. Under 2023 har upphandling av regiongemensamma chefsutvecklingsprogram genomförts, vilket ytterligare bidrar till chefers möjligheter till kompetensutveckling.

Inför 2023 fastställdes inriktningen på det regiongemensamma kompetensutvecklingsutbudet. Under 2023 har förvaltningarna arbetat vidare med styrning av förvaltningsspecifika obligatoriska utbildningar och prioriteringar utifrån den regiongemensamma inriktningen.

När det gäller de generella kompetensutvecklingsinsatser som riktar sig till alla medarbetare i VGR har många olika aktiviteter genomförts, både i det dagliga arbetet där medarbetare lär av varandra samt genom organiserad utbildning. Ett prioriterat område är digitalisering där grundläggande utbildningar i digitala arbetssätt ingår. Under 2023 genomfördes upphandling av utbildningsområden för regiongemensamma utbildningar och arbetet med att utveckla utbildningar inom upphandlingens alla delområden är

påbörjat. Flertalet verksamheter erbjuder egna utbildningar till sina medarbetare inom områdena ledar- och medarbetarskap samt hälsa och arbetsmiljö. Andra exempel på kompetensutveckling är träning i ett kliniskt träningscentrum, uppgiftväxling samt möjligheten att tjänstgöra i en utbildningsbefattning eller kombitjänst. Av de kompetensutvecklingsinsatser som riktar sig till medarbetare inom hälso- och sjukvården kan särskilt nämnas:

- Kliniskt basår
- Förstärkt yrkesintroduktion
- Handledarutbildningar
- Specialistutbildning för sjuksköterskor och undersköterskor
- Regelverket kring återhämtning och vila och förläggning av verksamhetsanpassade arbetstider.
- Regionala utbildningssatsningar- och modeller
- Handledarutbildningar och utbildning för chefer

Under 2023 har runt 155 undersköterskor vidareutbildats inom olika specialinriktningar och runt 520 sjuksköterskor vidareutbildats inom specialist- och barnmorskeutbildning.

Kompetensutvecklingsinsatser med stöd av medel från Omställningsfonden, i syfte att främja VGR:s kompetensförsörjning och stärka medarbetarnas anställningstrygghet, har genomförts under 2023. För avtalsperioden 2021–2023 har VGR:s samtliga tilldelade medel använts för finansiering av sammanlagt 115 olika kompetensutvecklingsinsatser för olika yrkesgrupper inom framför allt hälso- och sjukvården.

Vårdpersonal vid Skaraborgs sjukhus.

För utlandsutbildade läkare, sjuksköterskor och barnmorskor samt fler legitimationsyrken erbjöds under året PLUS introduktionsprogram. Intresset och behovet för utbildningsprogrammet har ökat.

VGR har som enda region i Sverige genom Utbildningsenheten för psykologer på VGR Akademin fått ackreditering från Sveriges Psykologförbund att examinera specialistutbildning för psykologer

i sin helhet. Detta har skapat förutsättning för ett sammanhållet specialistprogram med start i januari 2024.

Målet bedöms vara delvis uppnått. Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling har förbättrats under året men ytterligare kan göras. Fler medarbetare önskar möjlighet till tydliga karriärvägar och kompetensutvecklingsmöjligheter.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Andel chefer med 10-35 underställda medarbetare (normtal)	73,6%	71,7%*	71,3%*
"Sjukfrånvaro i procent av ordinarie tid (obligatorisk redovisning enligt lag)"	7,1%	7,8%	7,2%
Andel medarbetare som rekommenderar VGR som arbetsgivare		60,8%**	

* Justerad beräkning och kvalitetshöjning av normtalet från 2022 och därmed inte helt jämförbart med föregående år.

** Medarbetarundersökningen görs vartannat år

FOKUSOMRÅDE

Låta lönesättningen präglas av större flexibilitet, där hänsyn tas till marknadssituationen och kompetensbehov samtidigt som budget ska hållas

 Fokusområdet är delvis uppnått

Lönepolitiken inom VGR syftar till att stödja kompetensförsörjningen på alla nivåer. VGR har en önskad målbild för den långsiktiga lönepolitiken samt en övergripande lönestruktur. För att uppnå målbilden för jämställda löner har kvinnodominerade yrkesgrupper med medellång högskoleutbildning inom hälso- och sjukvård prioriterats. Då den särskilda lönesatsningen samt låglönesatsningen 2023 riktar sig till andra medarbetargrupper har den prioriterade gruppen i 2023 års löneöversyn haft en lägre löneutveckling, 2,5 procent gentemot övriga grupper 4,2 procent. Det totala utfallet av löneöversynen blev 3,7 procent. De prioriterade grupperna har prioriterats inom ramen för ordinarie löneöversyn. Den särskilda lönesatsningen samt låglönesatsningen 2023 har riktats till andra medarbetargrupper vilket gör att de

prioriterade grupperna inte framträder som prioriterade i statistiken på övergripande nivå.

I december 2023 var kvinnornas medellön 84,4 procent av männens, vilket är en nedgång med 0,1 procentenheter jämfört med föregående år. Orsaken till att trenden med minskade löneskillnader brutits bedöms vara att den särskilda lönesatsningen 2023 till stor del riktats mot grupper där jämvikt mellan könen råder. När medellönen för både kvinnor och män höjs i grupper där det råder jämvikt mellan könen och som ligger högre i lönestrukturen påverkar det de övergripande lönerelationerna mellan kvinnor och män på regional nivå.

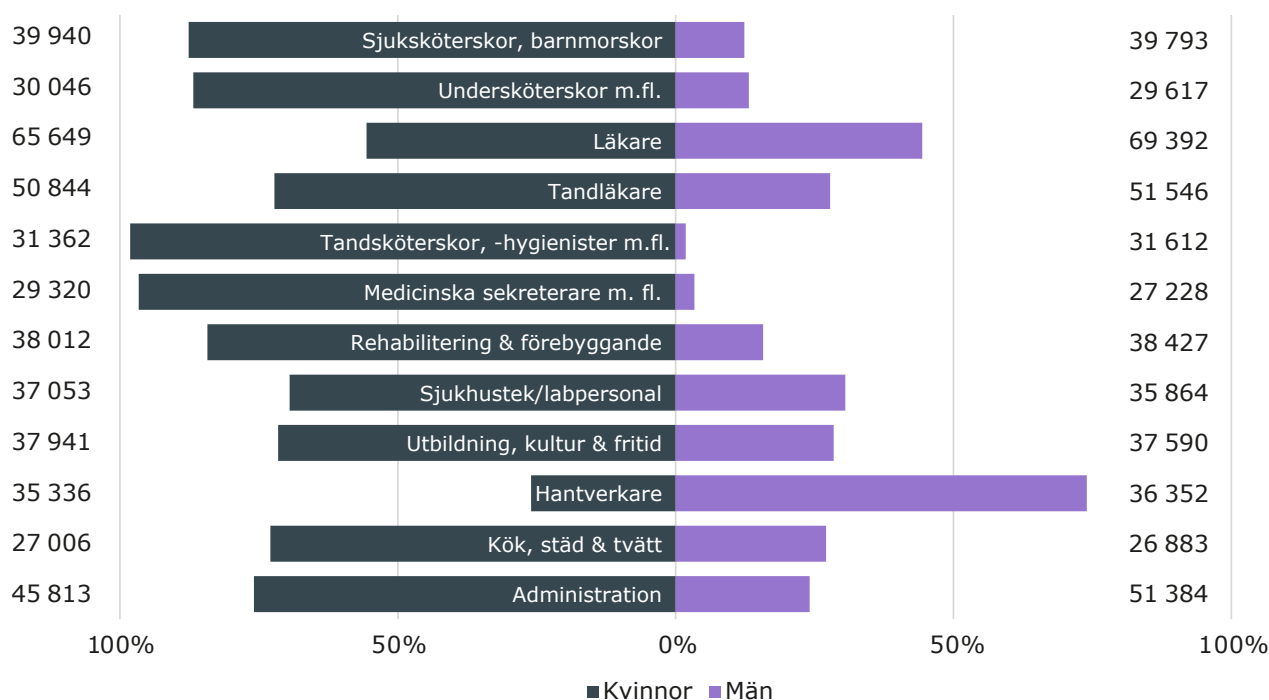
En orsak till löneskillnaderna är den könsuppdelade arbetsmarknaden och att de kvinno-

dominerade yrkena till viss del har ett lägre löneläge. För att öka kvinnornas medellön i förhållande till männens krävs därför en jämnare könsfördelning i de olika yrkesgrupperna. Förvaltningarna är medvetna om den rådande strukturen och tar hänsyn till jämställdhetsperspektivet i sin lönesättning. Förvaltningar och bolag har genomfört anpassningar till marknaden, inom givna budgetramar, där det utifrån VGR:s olika förutsättningar att kompetensförsörja anses motiverat.

Den särskilda lönesatsningen för konkurrenskraftiga och jämställda löner 2023 har genomförts och analys påbörjats.

Fokusområdet bedöms vara delvis uppnått. Bland annat med anledning av att det fortsatt finns behov av aktivt arbete för att nå konkurrenskraftiga löner jämfört med övriga regioner inom flera yrkesgrupper.

Diagram 7. Könsfördelning och medellön per personalgrupp.

Tabell 5. Medellöneutveckling för kvinnor och män per år.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kvinnor	33 685	34 588	35 104	36 231	38 027	39 370
Män	41 045	42 034	42 403	43 488	45 014	46 646
Totalt	35 252	36 174	36 678	37 791	39 533	40 932
Diff. %	82,1	82,3	82,8	83,3	84,5	84,4

Tabell 6. Medellöneutveckling 2018–2023.

	Kronor	Procent
Kvinnor	5 685	16,9
Män	5 601	13,6
Totalt	5 680	16,1

FOKUSOMRÅDE

Ett stärkt chefskap och implementering av tillitsstyrning

 Fokusområdet är delvis uppnått

För att stödja förvaltningarnas genomförande av utvecklingsinsatser med syfte att stärka chefskapet har en koncerngemensam digital utbildning i förändringledning tagits fram. Under 2023 har det digitala utbildningspaketet börjat användas i organisationen och cirka 1 000 medarbetare har påbörjat utbildningen.

Arbetet med normtalet för antal medarbetare per chef är fortsatt en viktig del för att uppnå rätt organisatoriska förutsättningar för ett mer hållbart och närvarande ledarskap. Andelen chefer med 10–35 medarbetare är i stort sett samma som 2022 men en viss minskning återfinns i de grupper med störst antal medarbetare per chef.

Tabell 7. Andel chefer (%) grupperat utifrån antal direktrapporterande medarbetare.

Antal medarbetare	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023
1–9	13,9	13,6	14,0	13,3	13,9	12,8	13,7
10–35	70,0	72,9	71,4	72,6	73,6	71,7	71,3
36–50	11,8	9,8	11,0	10,9	9,5	11,3	11,3
51–75	3,3	3,2	3,0	2,7	2,4	3,5	3,2
75–100	0,9	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3	0,1
101–fler	0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	0,4	0,3

Västra Götalandsregionens förvaltningar

* Justerad beräkning och kvalitetshöjning av normtalet från 2022 och därmed inte helt jämförbart med föregående år.

Under 2023 har förutsättningarna undersökts för att starta ett regiongemensamt rekryteringscenter. Vid årsskiftet togs beslut om att övergå från projekt till genomförande. De första yrkeskategorierna som ska rekryteras är andra och tredje linjens chef samt ett urval av specialister. Rekrytering av första linjens chef kommer att startas upp senare. Den långsiktiga planen är att fler yrkeskategorier ska tillkomma och att rekryteringscentret växer i takt med detta.

Införandet av nytt kompetenshanteringsverktyg (Komet) stärker chefers möjligheter att kartlägga befintlig kompetens samt planera och prognostisera framtida behov av kompetens. I samband med införandet av Komet har även koncerngemensamma mallar för utvecklingssamtal för chefer och medarbetare införts vilket stärker samstämmigheten i organisationen kopplat till chefernas och medarbetarnas

utveckling. Under 2023 signerades 12 891 medarbetares utvecklingssamtal i Komet.

Flertalet förvaltningar har genomfört chefsutvecklingsinsatser i syfte att identifiera och utveckla framgångsfaktorer för ökad tillitsbaserat ledarskap, värdegrundsarbete och utvecklat arbetssätt inom ledning och styrning för att stödja förutsättningarna för ett mer tillitsbaserat ledarskap.

Fokusområdet bedöms vara delvis uppfyllt. Arbetet med att stärka cheferna i deras chefsroll både ur ett chefsutvecklingsperspektiv samt organisatoriska förutsättningar pågår för att skapa bättre förutsättningar för ett mer tillitsbaserat ledarskap. Det finns dock fortfarande kvar utvecklingspotential både ur ett organisatoriskt perspektiv och hur vi stärker cheferna i deras roll.

FOKUSOMRÅDE

Klara behovet av utbildningsplatser i organisationen

 Fokusområdet är delvis uppnått

VGR:s utbildningsuppdrag för studerande inom hälso- och sjukvård i Västra Götaland är en förutsättning för rekrytering av framtida medarbetare. För att klara kompetensförsörjningen behöver tillräckligt antal utbildningsplatser säkras för samtliga steg i hälso- och sjukvårdens utbildningar.

Samverkan sker kontinuerligt med lärosäten och utbildningsanordnare och på olika nivåer och forum när det gäller utbildningars utveckling, utformning och innehåll i takt med omvärldens förändringar. Samverkan sker även för att utveckla lärmiljöer och utbildningsplatser och skapa förutsättningar för verksamhetsförlagd utbildning för samtliga berörda yrkeskategorier. Det gäller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för akademiska utbildningar, lärande i arbetet (LiA) för yrkeshögskolan samt arbetsplatsförlagt lärande (apl) för gymnasie-studerande inom vård och omsorg.

Under 2021–2023 genomfördes ett pilotprojekt i VGR som visar på att delar av VFU kan ersättas med träning i simulerad miljö med bibehållen eller förbättrad kvalitet. Att i ökad omfattning använda träning i simulerad miljö inom ramen för VFU skulle bidra till att öka VGR:s kapacitet för genomförandet av VFU. VFU-platser erbjuds i hela Västra Götaland där det geografiska läget på sina håll beskrivs påverka tillsättning av utbildningsplatser.

Verksamheter hanterar i stort VFU-uppdraget i enlighet med beställningar. Tillsättning av VFU-platser beskrivs på sina håll som mer utmanande där det under 2023 blivit svårare att hitta lämpliga praktikplatser för studerande till undersköterskor, sjuksköterskor och läkare. För VFU som rör sjuksköterskeutbildningen har inte alla kunnat erbjudas plats. Det rör främst studenter som av olika anledningar hade pausat sin utbildning och vill återuppta studierna. Under 2022 genomfördes 50 000 utbildningsveckor med studenter från flertalet olika utbildningar i VGR. Uppföljningen för 2023 är inte klar i skrivande stund, men bedömningen är att utbildningsveckorna är i paritet med 2022.

Grundutbildningen till sjuksköterska står inför förändring i och med ändring i högskoleförordningen som trädde i kraft 24 februari 2023 om minsta antal timmar klinisk utbildning enligt EU:s yrkeskvalifikationsdirektiv. Förändringen innebär att andelen VFU i utbildningen ökar. Förberedande arbete och samverkan med lärosäten har skett under 2023.

Inom ramen för strategi för omställningen av hälso- och sjukvården har arbetet med att ta fram en långsiktig konkret målbild för den framtida hälso- och sjukvården pågått under 2023. En del i detta är det fortsatta arbetet med att stärka förmågan att klara utbildningsuppdraget för läkare. Målbilden ligger till grund för beslut om kompetensförsörjning där även arbetet med modell för långsiktiga horisontella prioriteringar mellan olika behovs- och vårdområden.

Förvaltningarna rapporterar om utmaningar med att omhänderta ett ökat antal VFU-platser för läkarstuderande samt utmaningar med de formkrav som den nya läkarutbildningen ställer på verksamhetsförlagd utbildning. För att bättre möta de förändrade behoven har exempelvis utbildningsvårdavdelningar skapats, utbildning i nya handledarmodeller genomförts och fler handledare har utbildats.

Antalet AT-läkare har fortsatt öka till 268 platser, 40 BT-läkare finansieras fortsatt med regionala medel. Medel har också avsatts för att stärka förutsättningarna för sidotjänstgöring för ST-läkare i allmänmedicin.

Fokusområdet bedöms vara delvis uppnått då uppdraget hanteras i stort med VFU i enlighet med beställningar. Det finns utmaningar kopplat till förändringar i utbildningsprogram samt geografi.

PRIORITERAT MÅL

Säkra behovet av återhämtning och avlastning samtidigt som köer betas av

● Det prioriterade målet är delvis uppnått

Det pågår arbete inom förvaltningarna kring återhämtning. Arbete pågår fortsatt för att möjliggöra återhämtning mellan arbetspass. Exempelvis genom att övertidstimmar följs upp kontinuerligt och att arbetsgivaren arbetar med att sprida övertidspass på fler antal medarbetare. Förändringarna i Allmänna Bestämmelser (AB) §13 med elva timmars sammanhängande dygnsvila har också bidragit till ett stort fokus under året på möjligheten till återhämtning mellan arbetspassen. Dialog förs i ledningsgrupper, samverkansgrupper

och på arbetsplatsträffar om arbetstider, hållbar schemaläggning, arbetsbelastning och inspiration till friskvård.

Flera förvaltningar nämner att samtliga medarbetare erbjudits en sammanhållen semester under sommarperioden.

Målet bedöms vara delvis uppnått med hänvisning till att arbete med återhämtning och avlastning pågår.

Indikatorer	2021	2022	2023
Andel medarbetare som upplever att de har möjlighet att delta i planeringen av hur deras arbete ska utföras*		73,2%	
Andel medarbetare som upplever att de har möjlighet att påverka sina arbetstider och/eller sitt arbetsschema*		64,8%	

* från medarbetarenkäten som görs vartannat år

FOKUSOMRÅDE

Ökat fokus på insatser kopplade till arbetsmiljö och personalvård, avlastning och uppgiftsväxling

● Fokusområdet är delvis uppnått

Arbetsmiljö

Ett strukturerat systematiskt hälso- och arbetsmiljöarbete på organisatorisk nivå samt grupp- och individnivå är viktigt och ständigt pågående tillsammans mellan arbetsgivare, medarbetare och personalorganisationer. Under året har det pågått ett arbete för samtliga förvaltningar att förtydliga årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. En rutin om uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet har tagits fram där koppling mellan verksamhet, förvaltningsledning, förvaltningarnas styrelser samt regionstyrelsens personalutskott har tydliggjorts.

Arbetsmiljöarbetet är en viktig och prioriterad uppgift för chefer på alla nivåer. Från 2022 är grundläggande arbetsmiljöutbildningar för chefer obligatoriska. Under 2023 har detta arbete

fortsatt där företagshälsovården Hälsan och Arbetslivet erbjuder förvaltningar och bolag en tredagars grundläggande arbetsmiljöutbildning. Flera förvaltningar har valt att själva arrangera dessa utbildningar. Medarbetarundersökningen genomfördes under hösten 2022 och insatser/åtgärder har genomförts 2023 utifrån resultatet av respektive enhets/verksamhets, förvaltning/bolags situation och förutsättningar.

VGR:s arbetsmiljöstrategi har fortsatt under året och gett förvaltningar och bolag möjlighet att ansöka om finansiering för att få hjälp att förbättra hälso- och arbetsmiljöarbetet utifrån den situation som arbetsplatsen befinner sig i. Detta sker ofta genom organisatoriska och hälsofrämjande åtgärder i ett nära samarbete med Hälsan och Stressmedicin.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron under året var 7,2 procent, vilket är en minskning med 0,6 procentenheter jämfört med 2022. En minskning av sjukfrånvaron har främst skett inom intervallen 1–14 dagar. Minskningen ses hos både kvinnor och män och inom samtliga yrkesgrupper. Sjukfrånvaron är dock fortsatt på en högre nivå än innan pandemin.

Avlastning och uppgiftsväxling

Flera förvaltningar beskriver att det pågår ett arbete kring uppgifts- och kompetensväxling. Arbetet med uppgiftsväxling fortsätter både mellan yrkesgrupper och till nya yrkesgrupper. Syftet är att avlasta och frigöra vårdkompetens. Den uppgiftsväxling som exemplifieras från förvaltningarna är allt ifrån ökad grad av att patienten själv utför vissa delar så som egenmonitorering, egenvård, självincheckning och onlinetjänster till administrativ avlastning för chefer. Efter genomförd utbildning och delegering har uppgiftsväxling av viss läkemedelshantering skett från sjuksköterska till undersköterska.

Livsstil, levnadsvanor och friskvård

Av totalt antal anställda inklusive visstidsanställda har 71,3 procent använt friskvårdsbidraget. Av den totala summan för friskvård i VGR har 58 procent nyttjats under året. Flera av förvaltningarna redovisar att de uppmanar medarbetarna att använda sitt

friskvårdsbidrag samt påminner om evenemang och motionsaktiviteter.

Under året har ett fortsatt utvecklingsarbete pågått med den regiongemensamma friskvårdssatsningen *Tillsammans i VGR*. Syftet är att erbjuda och samordna insatser för att medarbetare tillsammans kan trivas och må bra, att öka kännedom om och samhörighet inom VGR samt att bidra till att stärka VGR som attraktiv arbetsgivare. Utbudet i friskvårdssatsningen har breddats genom att medarbetarna har möjlighet att ta del av kulturaktiviteter. Hälsoinspiratörsverksamheten har i uppdrag att utbilda och inspirera arbetsplatsernas hälsoinspiratörer. Detta har skett i form av digitala utbildningar, riktade föreläsningar och workshops. Digitala informationstillfällen för chefer och HR-medarbetare om hela friskvårdssatsningen har genomförts vid ett flertal tillfällen.

Medarbetarna har sedan hösten 2022 möjlighet att leasa förmånscyklar under en treårsperiod. Under hösten 2023 pausades möjligheten till att leasa förmånscyklar på grund av oklara skatteregler.

Fokusområdets måluppfyllelse bedöms vara delvis uppfyllt med hänvisning till pågående arbete kopplat till arbetsmiljö och sänkt sjukfrånvaro. Fortsatt arbete med att genomföra insatser kopplat till fokusområdet krävs.

Sveriges bästa offentliga arbetsgivare

VGR behöver vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera och behålla medarbetare långsiktigt. VGR har satt ett högt mål som uttrycks i ambitionen att uppfattas som Sveriges bästa offentliga arbetsgivare 2027. Bilden av VGR som en bra arbetsgivare spelar en avgörande roll för att kunna rekrytera den kompetens som krävs samt för att skapa engagemang och få medarbetare att vilja stanna kvar inom organisationen. Det är också avgörande för om medarbetare eller externa intressenter väljer att rekommendera VGR som arbetsgivare till vänner eller kollegor. Mätningar av antalet medarbetare som talar gott om VGR visar att resultatet blivit mer negativt. Analyser visar att det är avgörande att medarbetare känner stolthet för det man är med och bidrar till för att skapa en positiv utveckling.

Analyserna från avgångsenkäten visar som konstaterats ovan att två tredjedelar av yrkesgrupperna rankar den organisatoriska arbetsmiljön som det främsta skälet till att de väljer att avsluta sin anställning. Den organisatoriska arbetsmiljön omfattar villkor och förutsättningar för arbetet som inkluderar; ledning och styrning, kommunikation, delaktighet, handlingsutrymme, fördelning av arbetsuppgifter samt krav, resurser och ansvar. VGR har mycket arbete kvar att göra för att nå målet att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare. VGR behöver därför arbeta ännu mer fokuserat med systematiskt förbättringsarbete och utveckling för att behålla medarbetare.

Arbete mot kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier

VGR:s förvaltningar och bolag har nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier. För att förebygga att någon blir utsatt bedrivs ett aktivt arbete. I de fall där kränkande särbehandling, trakasserier eller sexuella trakasserier förekommit har detta omhändertagits med stöd av gällande riktlinjer och rutiner.

Under 2023 har insatser genomförts för att höja kompetensen om att förebygga diskriminering, ett arbete som också kommer att fortsätta. Dialog sker löpande om kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier, bland annat vid introduktion av nya chefer och vid arbetsplatsträffar.

Personalvolym och personalstruktur

Personalvolym och personalstruktur Anställningar

Vid årsskiftet var 57 153 personer anställda i VGR, varav 1 603 i bolagen. Detta är en ökning med 401 jämfört med 2022. Ökningen motsvarar 0,7 procent och finns inom gruppen tillsvidareanställda medan antalet tillfälligt anställda minskat något. Andelen heltidsanställningar uppgick till 90 procent (kvinnor 88 procent, män 94 procent), vilket är en ökning med 0,4 procentenheter. Andelen män är fortsatt 22 procent av totalt antal anställda. Medelåldern är 46 år för både kvinnor och män.

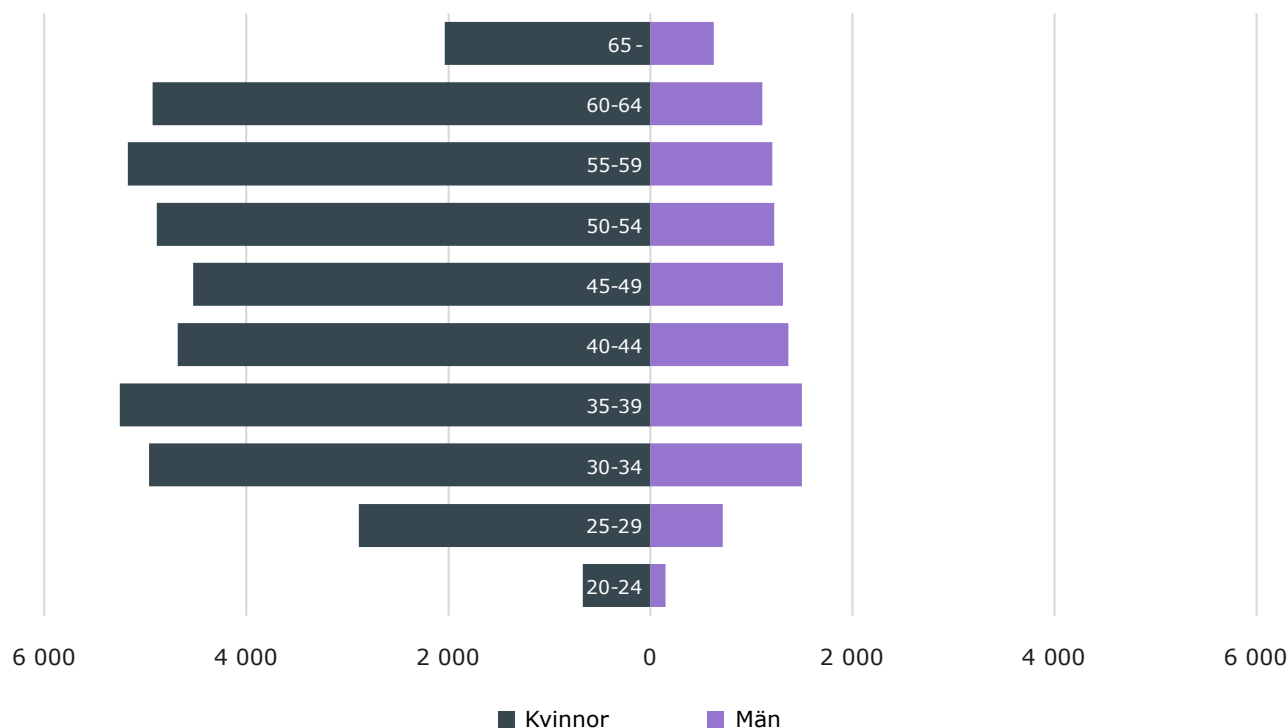
57 153

anställda i VGR

Antal mertid och övertidstimmar har minskat med 13,2 procent vilket ger en minskning från 2,2 till 1,9 procent av den utförda tiden.

Den externa personalomsättningen, exklusive ålderspension, har minskat med 1,3 procentenheter till 7,3 procent. Andel avgångar med ålderspension har minskat till 1,7 procent från 2,4 procent förra året.

Diagram 8. Antal anställningar och könsfördelning per åldersgrupp (månadsavlönade, VGR:s förvaltningar) per december 2023.

Nettoårsarbetare

Jämfört med december 2022 har antalet nettoårsarbetare i VGR:s förvaltningar ökat

med 716 (+1,6 procent). Ökningen återfinns bland de tillsvidareanställda, medan vistids- och timavlönade har minskat.

Tabell 8. Antal nettoårsarbetare per verksamhetsområde, VGR:s förvaltningar.

Verksamhetsområde	2023	2022	Förändring	Förändring %
Hälso- och sjukvård	38 323	37 920	403	1,1
Regional utveckling	852	807	45	5,5
Serviceverksamheter	3 835	3 609	226	6,3
Regiongemensamt	1 753	1 710	43	2,5
Totalt förvaltningar	44 763	44 046	716	1,6

I slutet av året var antal nettoårsarbetare högre inom samtliga verksamhetsområden. Inom hälso- och sjukvård är det inom Sahlgrenska Universitetssjukhuset, NU-sjukvården och Södra Älvsborgs sjukhus som volymen har ökat. Skaraborgs Sjukhus och Sjukhusen i Väster har minskat liksom Närhälsan och Regionhälsan. Ökningen inom Regiongemensamt finns främst inom koncernstab digitalisering, samtidigt som Koncernkontoret i övrigt fortsätter att minska.

Bland serviceverksamheter avser ökningen övertagande av verksamhet, ökad volym i befintliga uppdrag samt tillsättning av vakanser.

Sett till yrkesgrupper märks särskilt en ökning av nettoårsarbetare bland sjuksköterskor, teknik, hantverkare, läkare, sjukhustekniker/labpersonal samt undersköterskor. Antalet nettoårsarbetare för gruppen chefer uppgick till 2 148, vilket är 39 fler än föregående år.

Tabell 9. Nettoårsarbetare per personalgrupp, VGR:s förvaltningar.

Personalgrupp	Antal	Andel män	Andel av totalt	Förändring 2022–2023 antal	Förändring 2022–2023 %
Sjuksköterskor, barnmorskor	10 825	13,6	24,2	267	2,5
Undersköterskor m.fl.	7 081	14,8	15,8	75	1,1
Läkare	5 830	46,6	13,0	102	1,8
Tandläkare	734	30,0	1,6	7	0,9
Tandsköterskor, -hygienister m.fl.	1 565	2,1	3,5	-18	-1,1
Medicinska sekreterare m.fl.	2 917	3,9	6,5	-4	-0,1
Rehabilitering och förebyggande	3 920	16,9	8,8	31	0,8
Sjukhustekniker/labpersonal	2 159	32,1	4,8	86	4,2
Utbildning, kultur och fritid	590	29,0	1,3	-13	-2,1
Teknik, hantverkare	1 557	75,0	3,5	114	7,9
Kök, städ, tvätt	1 553	28,9	3,5	51	3,4
Administration	6 031	24,6	13,5	17	0,3
Totalt	44 763	22,9	100,0	716	1,6

Företagshälsovård

Enligt riktlinjerna för företagshälsovård ska en uppföljning om efterlevandet göras årligen. Varje förvaltning/bolag ska tillsammans med Hälsan och Arbetslivet göra en överenskommen gällande företagshälsovårdsinsatser och ta fram en verksamhetsplan avseende företagshälsovård. Elva av 19 förvaltningar har upprättat verksamhetsplaner, inget av

bolagen. Sex av förvaltningarna och ett bolag har gjort en förskjutning av sina aktiviteter från rehabiliterande till mer förebyggande och hälsofrämjande insatser. Flera förvaltningar nämner bland annat att insatserna via Arbetsmiljösatsningen har hjälpt till att genomföra förebyggande och organisatoriska aktiviteter.

Ekonomi

Västra Götalandsregionens kostnader uppgår till över 85 miljarder kronor. Merparten av finansieringen består av skatteintäkter och olika typer av statliga bidrag, men också intäkter från exempelvis biljettförsäljning och patientavgifter.

Tillsammans arbetar vi för en god ekonomisk hushållning med största möjliga nytta för regionens invånare.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomi har under 2023 präglats av hög inflation och stigande räntor och med en låg global BNP-tillväxt. Den höga inflationen har tvingat centralbankerna till fortsatt stram penningpolitik. Sysselsättningsgraden har under året varit svagt stigande men minskade mot slutet av året och därmed syns en ökning av arbetslösheten under sista kvartalet. En fortsatt ökning förväntas under 2024, vilket innebär att det reala skatteunderlaget urholkas något.

Det ekonomiska läget har inneburit stora ekonomiska utmaningar för kommuner och regioner, där hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader har bidragit till att 2023 blir ett år med historiskt låga resultat. Detta kombinerat med att investeringstakten och hushållens konsumtion faller gör att BNP minskar med 0,6 procent, 2023, vilket är en klart svagare utveckling än i de flesta andra OECD-länder.

Kommuner och regioner är inne i en fas där beslut måste tas hur de ska hantera en ansträngd ekonomi på kort och på lång

sikt. Att avväga hur mycket verksamhet och kostnader det finns utrymme för på längre sikt är svårt, men nödvändigt. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen och möjligheten att nå balans igen framöver. Resultaten bedöms börja återhämta sig efter 2024, men regionerna räknar sammantaget med underskott även 2025. De långsiktiga ekonomiska utmaningarna ser olika ut beroende på kommunens eller regionens underliggande ekonomiska styrka, struktur, investeringsbehov, skuldsättning och framtida befolkningsförändring.

Under förutsättning att inflationstakten minskar går pensionskostnaderna ned 2025, resultaten i kommuner och regioner återhämtas. När och hur mycket inflationen dämpas blir avgörande för att trycket från pensionskostnaderna och höga räntekostnader ska lätta och ekonomin därmed blir bättre ur ett längre perspektiv. Kommun- och regionsektorn behöver ökad långsiktighet för en hållbar ekonomi för att undvika kortsiktiga beslut och besparingar och därmed säkra en ändamålsenlig och effektiv verksamhet över tid.

Resultat

VGR redovisar ett negativt resultat för 2023 om -918 mnkr. Resultatet avviker positivt mot budget med 967 mnkr, men är 2 509 mnkr sämre än 2022. Högre skatteintäkter och riktade statsbidrag för ökad tillgänglighet och fler vårdplatser har påverkat resultatet positivt, liksom högre biljettintäkter efter ett fortsatt ökat resande med kollektivtrafiken och en positiv värdeutveckling på finansiella placeringar.

Resultatet exklusive värdeförändringen av de finansiella placeringarna är negativt med -2 529 mnkr. Värdeförändringen uppgår till 1 611 mnkr och beror på den redovisade värdeökning till följd av börsens uppgång under 2023. Underskottet återspeglar verksamheternas stora ekonomiska utmaningar under året, huvudsakligen till följd av kraftigt stigande pensionskostnader på grund av inflationen, högre verksamhetskostnader och ett ökat antal anställda.

Tabell 10. Resultaträkning 2023, mnkr

	Bokslut 2023	Budget 2023	Budget- avvikelse belopp	Budget- avvikelse %
Verksamhetens intäkter	16 515	15 253	1 262	8,3%
Personalkostnader, inklusive inhyrd personal	-41 287	-39 282	-2 005	5,1%
Omkostnader	-38 118	-36 461	-1 657	4,5%
Av- och nedskrivningar	-3 029	-3 041	12	-0,4%
Verksamhetens nettokostnader	-65 919	-63 532	-2 387	3,8%
Skatteintäkter	53 241	52 019	1 222	2,3%
Kommunalekonomisk utjämning	6 948	6 519	429	6,6%
Generella statsbidrag	5 883	5 820	63	1,1%
SUMMA skatt, utjämning generella statsbidrag	66 071	64 358	1 713	2,7%
Verksamhetens resultat	153	826	-674	-81,6%
Finansiella intäkter	1 741	59	1 682	2849,2%
Finansiella kostnader	-2 812	-2 771	-41	1,5%
Årets resultat	-918	-1 886	967	-51,3%
Jämförelsestörande poster	-1 611			
Underliggande resultat	-2 529			

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter 2023 uppgår till 16 515 mnkr, vilket är 1 263 mnkr högre än budget men 1 007 mnkr lägre än motsvarande period föregående år. De högre intäkterna kommer främst från riktade statsbidrag med 736 mnkr, främst för ökat antal vårdplatser och tillgänglighet, men även från externt såld sjukhusvård. Inom kollektivtrafiken fortsätter biljettintäkterna att öka genom ett fortsatt ökat resande och biljettvisering inom en stor del av kollektivtrafiken.

Såld vård

Såld vård uppgår till 2 442 mnkr, vilket är 272 mnkr (12,5 procent) högre än budget. Det är främst såld extern sjukhusvård till andra regioner som kommit i gång efter nedgången under pandemin och en ökad produktion och prisuppräknning under 2023. Det är främst Sahlgrenska Universitetssjukhuset som genom specifika avtal med andra regioner i Sverige samt rikssjukvårdsuppdrag inom barnkardiologi, samt hjärt-, lever och lungtransplantation säljer vård.

Biljettintäkter

Biljettintäkterna uppgår till 3 753 mnkr varav 97,2 procent kommer från kollektivtrafiken

och resterande 2,8 procent från kulturverksamheterna. Utfallet överstiger budget med 97 mnkr (2,6 procent) samt är 257 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Den positiva utvecklingen förklaras av en fortsatt stabil återhämtning efter pandemin. I december uppgick antalet delresor de tolv senaste månaderna till 323 miljoner, vilket kan jämföras med 355 miljoner innan pandemin i februari 2020 och 208 miljoner resor när det var som lägst i mars 2021. Återhämtningen förklaras, som konstaterats tidigare av mer normala och stabila resmönster, men även att nya resenärer söker sig till kollektivtrafiken. Arbetet med intäktssäkring fortgår, bland annat genom påstigning fram med biljettvisering på en stor del av Västtrafiks linjer.

Statsbidrag

De riktade statsbidragen uppgår till 3 798 mnkr, vilket är 735 mnkr högre än budget men 2 001 mnkr lägre än 2022. De största avvikelserna mot budget förklaras av ett högre utfall för statsbidrag avseende ökad tillgänglighet, ökad vårdkapacitet och civilt försvar. Det lägre utfallet jämfört med 2022 beror främst på minskade statsbidrag relaterade till pandemin.

Tabell 11. Riktade statsbidrag

Riktade statsbidrag, mnkr	2023	2022
Från folkbildningsrådet till folkhögskolorna	116	131
Ersättningar i samband med covid-19	146	1554
Ny kömiljard/Ökad tillgänglighet	465	1535
Öka antalet vårdplatser	342	0
Jämlik cancervård	61	62
Kvinnosjukvård/förlossning	276	231
Kultursamverkansmodellen	379	380
Psykisk hälsa	165	158
God och nära vård	828	845
Personcentrerat vårdförlopp	20	29
ALF och TUA	616	607
Kollektivtrafik	0	98
Övrigt	384	169
Totalt	3798	5799

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader uppgår till 82 434 mnkr vilket är 3 650 mnkr högre än budget och 6 280 mnkr högre än föregående år. Avvikelsen förklaras främst av högre pensionskostnader på grund av inflationen och nytt pensionsavtal, högre kostnader för personal och köpt vård, samt läkemedel och material både med anledning av ökade volymer och inflation.

Personalkostnader

Personalkostnaderna inklusive inhyrd personal uppgår till 41 287 mnkr, vilket är 2 005 mnkr högre än budget och 4 565 mnkr högre än föregående år. Den negativa budgetavvikelsen och de högre kostnaderna jämfört med föregående år förklaras av fler nettoårsarbetare, vilket beror på att antalet anställda har ökat och frånvaron minskat. Det ökade antalet nettoårsarbetare och den höga inflationen har bidragit till att löneavtalen hamnat på högre nivåer. Detta bidrar till ökade kostnader för både löner och sociala avgifter. Ökningen av pensionskostnaderna förklaras av ökat prisbasbelopp på grund av stigande inflation och nytt pensionsavtal. Kostnaderna för inhyrd personal har under hösten haft en sjunkande trend främst inom sjukhusen och är 66 mnkr lägre än föregående år.

Köpt vård

Den totala kostnaden för extern köpt vård uppgår till 6 919 mnkr, vilket är 1 140 mnkr högre än budget och 605 mnkr högre än föregående år. Ökningen förklaras främst av externt köpt sjukhusvård för att klara vårdgarantin och tillgängligheten och det ökade remissinflödet på sjukhusen.

Externt köp av primärvård har ökat med 6,3 procent jämfört med föregående år och inom Vårdval Rehab har kostnaderna ökat med 17,3 procent jämfört med föregående år, främst med anledning av ökad produktion.

Läkemedel

Läkemedelskostnaden inklusive justeringar för nationell återbäring uppgår till 6 793 mnkr, vilket är 243 miljoner (3,7 procent) mer än budget och 476 mnkr (7,5 procent) högre jämfört med föregående år.

Under 2023 har en större andel av återbäringen från överenskommelsen om statens bidrag för läkemedelsförmånerna tillfallit regionerna,

vilket är en engångshöjning av regionernas andel av återbäringen. För 2024 återgår man till den ursprungliga fördelningen.

Kostnadsökningstakten för läkemedel bedöms att fortlöpa. De största kostnadsdrivande faktorerna för sjukhusen är nya läkemedel, framför allt cytostatika. På sjukhusen ses även viss kostnadsökning till följd av patienttillströmningar. Inom primärvården ökar kostnaderna för läkemedel främst mot diabetes och hjärt- och kärlsjukdomar. Kostnader för smittskyddsläkemedel bedöms fortsätta att öka med bland annat anledning av att fler patienter väntas behandlas med hepatit C- läkemedel samt att kostnader för HIV-läkemedel förväntas att öka.

Prisutveckling framgent är svårbedömd med anledning av det ekonomiska läget och omvärldsfaktorer.

Trafikkostnader

Trafikkostnaderna uppgår till 8 980 mnkr, vilket överstiger budget med 10 mnkr. Jämfört med 2022 har trafikkostnaderna ökat med 369 mnkr (4,3 procent). Ökningen förklaras av den ekonomiska utvecklingen i samhället där främst arbetskostnadsindex, konsumentprisindex och ränteindex slår igenom i de avtal som reglerar ersättningen till trafikoperatörerna.

Material och varor

Kostnader för material och varor uppgår till 4 816 mnkr, vilket är 333 mnkr högre än budget och 137 mnkr högre än föregående år. Här ingår kostnader för sjukvårdsartiklar, material och varor samt förbrukningsmaterial. Kostnaderna för de patientrelaterade

sjukvårdsmaterialen ligger fortsatt högt och är 89 mnkr högre jämfört med föregående år. Kostnaden för förbrukningsmaterial externt har ökat med 35 mnkr jämfört med föregående år. Störst avvikelse har hjälpmedel, medicinska instrument, medicinteknisk utrustning och laboratorieartiklar. Förklaringen till ökade kostnader är ökade volymer, produktutveckling och inflation.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

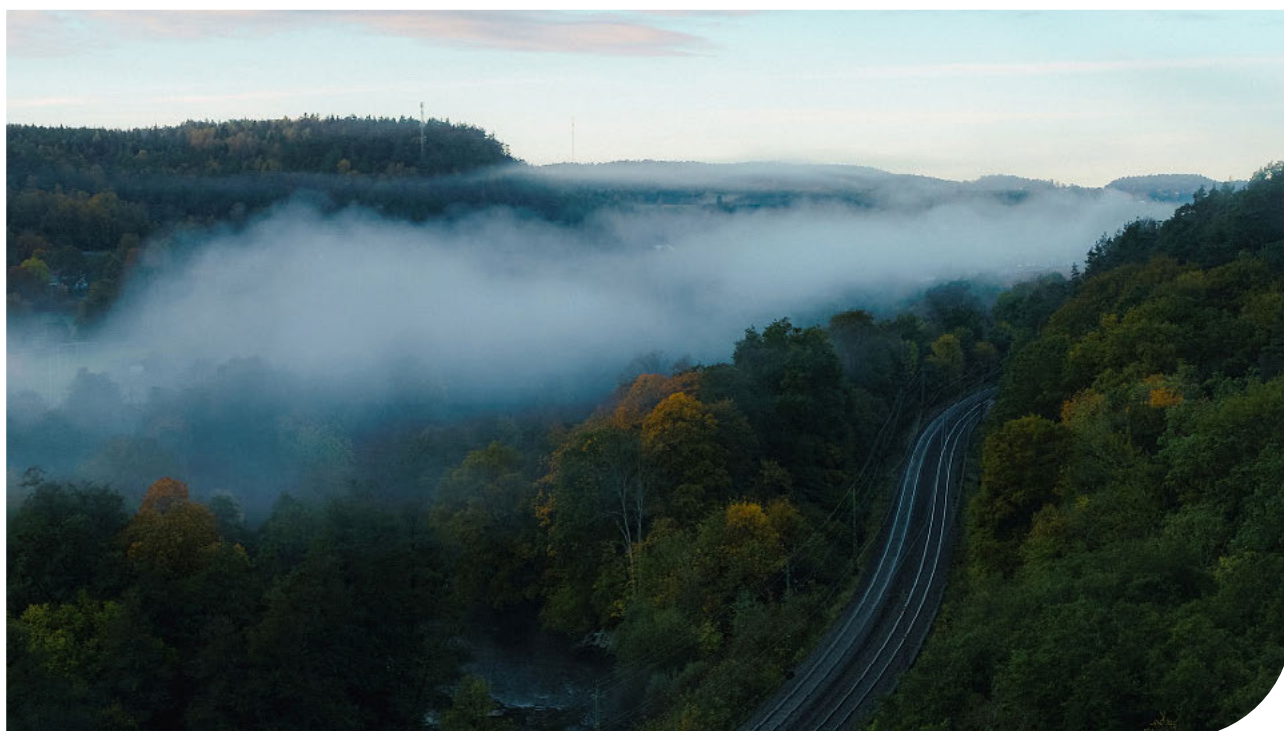
Skatteintäkterna för 2023 uppgick till 53 241 mnkr, vilket är 1 222 mnkr högre än budget och 2 814 mnkr högre än utfallet 2022. Ökningen jämfört med budget beror på en upp-videring av skatteunderlaget och en starkare arbetsmarknad 2023. Ersättningen genom den kommunalekonomiska utjämningen uppgick till 6 948 mnkr, vilket är 429 mnkr högre än budget och 79 mnkr högre än 2022. Dessa intäkter ökade till följd av regeringens beslut om höjt anslag i budgetpropositionen hösten 2022. Det generella statsbidraget, statsbidrag för läkemedelsförmånen uppgick 2023 till 5 883 mnkr vilket är 63 mnkr högre än budget och 213 mnkr högre än 2022.

Finansiella intäkter och kostnader

De finansiella intäkterna uppgår till 1 741 mnkr och de finansiella kostnaderna uppgår till 2 812 mnkr. De finansiella intäkterna består till

stor del av värdeförändringar i de finansiella placeringarna. Börsen har under större delen av 2023 präglats av stigande kurser. Det innebär en värdeuppgång på 1 611 mnkr, varav 80 mnkr är realiserade. Det kan jämföras med samma period föregående år då placeringarna minskade i värde med 1 792 mnkr. De finansiella marknadernas utveckling ger stor effekt på resultatet eftersom tillgångarna redovisas till marknadsvärde. Värdeförändringar budgeteras inte, vilket förklarar den stora avvikelsen mot budget. I de finansiella intäkterna ingår också fondrabatter och utdelningar med 51 mnkr, samt ränta på bankkonton med 55 mnkr.

Den största finansiella kostnaden är värdesäkringen av pensionsskulden, som för perioden uppgår till 2 481 mnkr, vilket är 1 883 mnkr högre än samma period föregående år till följd av den höga inflationen. I de finansiella kostnaderna ingår också räntekostnader för lån på sammanlagt 84 mnkr, en ökning från föregående år (45 mnkr) på grund av ett högre ränteläge. Lånen avser den gröna obligationen som finansierade byggnationen av nya Regionens hus i Göteborg samt lån för finansiering av inköp av spårvagnar. Indexering för Sverigeförhandlingen uppgår till 132 mnkr. Kostnadsräntan på energiskatt för åren 2018–2022 uppgår till 120 mnkr och är en post som har kostnadsförts på 2023, ärendet är överklagat till förvaltningsrätten.

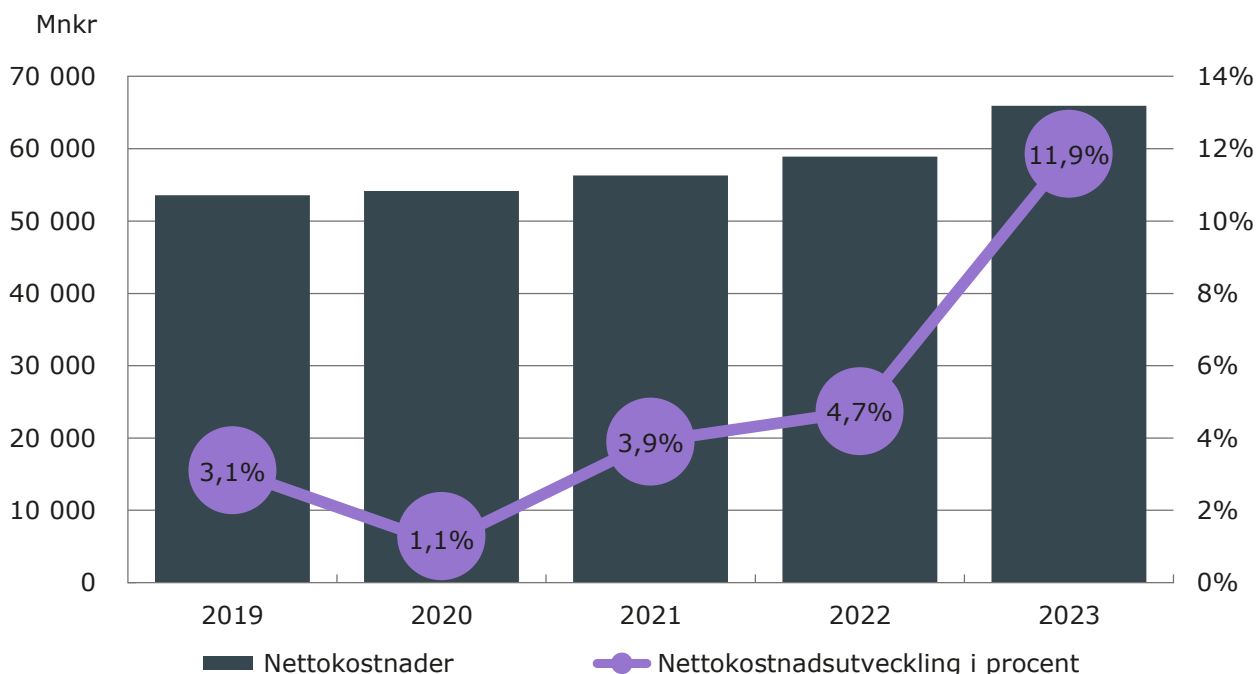

Nettokostnadsutveckling

Under 2023 uppgick verksamhetens kostnader till 82 434 mnkr och de verksamhetsanknutna intäkterna till 16 515 mnkr, vilket ger en nettokostnad exklusive jämförelsestörande poster på 65 919 mnkr. Nettokostnaderna motsvarar 99,8 procent av de samlade intäkterna från skatter och generella statsbidrag. Nettokostnadsökningen för 2023 var 11,9 procent, vilket är en ökning av kostnadsnivån som främst kompenseras av högre skatteintäkter.

Nettokostnaderna ska finansieras av intäkter från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag, vilka under samma period ökade med 4,9 procent. Nettokostnadsutvecklingen har under de två senaste åren varit ökande på grund av högre personal- och pensionskostnader och en hög inflation vilket har haft en påverkan på pensions-, energi-, material-, och läkemedelskostnader, men under 2023 också till följd av lägre riktade statsbidrag.

Diagram 9. Nettokostnader och nettokostnadsutveckling 2019–2023

Verksamhetens ekonomiska situation

Hälso- och sjukvård

Sjukhusen

Det ekonomiska läget för hälso- och sjukvården har under 2023 varit ansträngt, främst för VGR:s fem sjukhusförvaltningar som totalt redovisade ett underskott på -2 750 mnkr. Det totala underskottet för hälso- och sjukvårdens förvaltningar uppgick till -2 774 mnkr. Den höga kostnadsutvecklingen med anledning av inflationen samt högre sociala avgifter har bidragit till ekonomiska utmaningar för alla verksamheter. Kostnadsutvecklingen rullande

12 månader har varit avsevärt högre för sjukhusen jämfört med intäktsutvecklingen. Sjukhusen har haft fler nettoårsarbetare i förhållande till budget och majoriteten av sjukhusen har dessutom haft fler nettoårsarbetare jämfört med föregående år trots kända ekonomiska utmaningar beskrivna i detaljbudgetar för 2023. Högre löneavtal än budgeterat samt användning av dyra bemanningslösningar har också bidragit till stora underskott på personalkostnadssidan.

Tabell 12. Sjukhusens ekonomiska resultat 2023.

Sjukhus (mnr)	Bokslut 2023	Varav personal-kostnader	Diff. % av omsättning
Sahlgrenska Universitetssjukhuset (inkl SiC)	-1 269	-694	-6,1%
NU-sjukvården	-318	-242	-5,5%
Södra Älvsborgs sjukhus	-328	-272	-7,6%
Skaraborgs sjukhus	-413	-259	-8,2%
Sjukhusen i väster	-422	-337	-13,1%
Årets resultat	-2 750	-1 804	

Åtgärder för ekonomi i balans

Det ekonomiska läget har ställt krav på ett gemensamt ansvarstagande för att sänka VGR:s totala kostnader. Redan under 2022 beslutades om åtgärdsplaner på respektive sjukhus för en ekonomi och verksamhet i balans under 2023. Många aktiviteter har genomförts 2023 med anledning av den ekonomiska situationen:

- Regionstyrelsen gav regiondirektören i uppdrag att löpande åiterrapportera den ekonomiska utvecklingen till ägarutskottet och regionstyrelsen.
- Ägarutskottet har kontinuerliga avstämningar med sjukhusens presidier.
- Fokus på ekonomisk effekt av åtgärder för ekonomi i balans, där ett gemensamt arbete inom pågående förändringsarbete och åtgärds-paket för att få maximal kraft och effekt både på kort och lång sikt.
- Extern granskning av sjukhusens ekonomi har lämnats till regionstyrelsen.
- Regionstyrelsen gav regiondirektören i uppdrag att återkomma med förslag på omhändertagande av den externa granskningens resultat.

Uppföljning av åtgärder har visat på otillräcklig ekonomisk effekt under 2023.

Närhälsan

Resultatet var -63,3 mnr och budgetavvikelsen -6,3 mnr, vilket motsvarar -0,1 procent av omsättningen. Avvikelsen beror på en generell

högre kostnadsnivå för personal, sociala avgifter, läkemedel, fastighetshyra och övriga omkostnader. Närhälsan har även en utmaning med tappade marknadsandelar avseende antalet listade invånare.

Regionhälsan

Resultatet var 10,8 mnr och budgetavvikelsen 20,6 mnr, vilket motsvarar 1,1 procent av omsättningen. Det positiva resultatet beror på ytterligare statsbidrag, lägre kostnader för laboratorietjänster samt effekt av anställningsprövning. Utmaningar finns inom barn- och ungdomsmedicin, Sjukvårdens Larmcentral och Primärvårdens utbildningsenhet.

Habilitering och hälsa

Resultatet var -7,5 mnr vilket motsvarar 0,7 procent av omsättningen. Avvikelsen beror främst på ett generellt högre kostnadsläge. Den största avvikelsen är kostnader för hörhjälpmedel där förvaltningen har en lång kö väntande patienter. Med anledning av detta har även övertidskostnaderna ökat. Ett nytt avtal för hörhjälpmedel har dock dämpat kostnaderna under årets andra hälft.

Folktandvården

Resultatet var 36,3 mnr, vilket motsvarar 1,4 procent av omsättningen. Verksamhetens intäkter har ökat med 3,8 procent under året. Det är främst frisktandvården som bidragit till ökningen. Folktandvården har utmaningar med generellt hög kostnadsökningstakt, framförallt gällande lokalhyror där förvaltningen hyr 85 procent externt, samt ökade kostnader för löner och sociala avgifter.

Regional utveckling, kollektivtrafik och kultur

Det ekonomiska läget har försämrats under året för flera av verksamheterna inom regional utveckling. Främst på grund av ökade kostnader beroende på det allmänna läget i omvärlden, med inflation som ledde till höjda kostnader för bland annat råvaror, material och transporter. Utöver detta tillkommer valutaeffekter samt högre kostnader för löner beroende på nya centrala avtal som blev klara våren 2023.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden, infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden och kulturnämnden redovisar samtliga ett positivt resultat för året.

Nedan följer ett urval av nämnder och styrelser som antingen redovisar ett negativt resultat eller har en väsentlig omsättning.

Botaniska trädgården

Botaniska trädgården redovisar ett negativt resultat på -2,6 mnkr. Avvikelsen beror främst på kostnader för miljöåtgärder och utmaningar kopplade till projektet *Nya växthus och besökscentrum*, där kostnader för evakueringsväxthusen uppstått under 2023. För dess kostnader har förvaltningen tillförts ytterligare utvecklingsmedel från miljö- och regionutvecklingsnämnden.

GöteborgsOperan AB

Operan redovisar ett resultat på -19 mnkr efter upplösning av obeskattade reserver med 5 mnkr. Styrelsen beslutade att ansöka till regionstyrelsen om utfärdande av kapitaltäckningsgaranti eftersom ett åtgärds- och sparpaket inte kommer att få full effekt under 2024.

Göteborgs Symfoniker AB

Symfonikerna har klarat av att genomföra sitt uppdrag under 2023 och efter upplösning av obeskattade reserver med 4 mnkr, enligt beslut av regionfullmäktige är resultatet 0 mnkr.

Västtrafik AB

Västtrafik redovisar ett positivt resultat med 256 mnkr före avsättning till obeskattade reserver. Västtrafiks biljettintäkter har fortsatt att utvecklas bra och är positivt mot budget. Största negativa kostnadsavvikelse återfinns inom trafik kostnaderna och avser den negativa utveckling av trafikavtalens index där arbetskostnadsindex, konsumentprisindex, olika bränsleindex samt framför allt räntan påverkar negativt.

Övriga utförare inom sektorn Naturbruk, Folkhögskolorna, Regionteatern, Film i väst, Turistrådet och kulturförvaltningen har under 2023 genomfört sina uppdrag och avslutar året med en ekonomi i balans.

Botaniska trädgårdens 100-årsjubileum.

Investeringar

Investeringsbudgeten för 2023 var 6 000 mnkr och till detta tillkom ett utrymme på 798 mnkr för investeringar kopplat främst till spårvägen som redovisas utanför den av fullmäktige

beslutade investeringsbudgeten. Årets samlade investeringsutgift uppgår till 5 575 mnkr, vilket är 1 223 mnkr lägre än det totala investeringsutrymmet på 6 798 mnkr.

Tabell 13. Investeringsutgifter (inkl. utanför plan), mnkr

	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022	Utfall/ Budget
Fastighet	2 498	3 165	2 605	79%
Utrustning	2 130	2 566	1 568	83%
Investeringar i immateriella anl.tillgångar	172	187	269	92%
Investeringar i kollektivtrafikfordon	775	898	573	86%
Justeringspost		-18		0
Summa	5 575	6 798	5 015	82%
Investeringar inom plan	4 580	6 000	3 988	76%
Investeringar utanför plan	995	798	1 027	125%

Fastighetsinvesteringar visar ett utfall som är lägre än budgeterat främst till följd av tidsförskjutningar i projekt. Det gäller bland annat förberedande arbeten för Sahlgrenska Life och nytt växthus och besökscentrum i Botaniska trädgården.

Utrustningsinvesteringar (exklusive program Millennium) visar totalt sett ett lägre utfall än budgeterat. Det beror främst på längre leveranstider och utdragna upphandlingar.

Program Millennium visar ett lägre utfall i jämförelse med budget bland annat med anledning av lägre kostnader i integrationsprojektet.

Avvikelsen gällande fordonsinvesteringar beror på justerad leveransplan för tågfordonsprojekt. Förseningen är även fortsatt kopplad till konsekvenser av pandemi, svårigheter med råvarutillgång och annan omvärldspåverkan. Förhandling pågår fortfarande med tillverkaren för att enas om en uppdaterad leveransplan, och därmed nya förutsättningar för betalplanen.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden anger i vilken utsträckning VGR kan finansiera årets investeringar med hjälp av medel från den löpande verksamheten. Nyckeltalet mäter relationen mellan kassaflödet till årets investeringar och kassaflödet från årets avskrivningar och årets resultat.

Tabell 14. Självfinansieringsgrad av investeringar, mnkr

	2019	2020	2021	2022	2023
Investeringar	5 884	6 179	5 374	5 015	5 575
Avskrivningar	2 378	2 574	2 822	2 921	3 029
Årets resultat inkl. jämförelsestörande poster	1 063	1 822	2 936	1 591	-918
Självfinansiering	3 442	4 396	5 758	4 512	2 111
Självfinansieringsgrad i procent	58%	71%	107%	90%	38%

Avskrivningar av nya investeringar ökar i högre takt än vad avskrivningar av äldre tillgångar minskar. Över femårsperioden 2019–2023 har avskrivningskostnaderna årligen ökat med i

genomsnitt 6,2 procent. Avskrivningarnas andel av totala kostnader låg på 3,7 procent, 2023 vilket är något lägre jämfört med föregående år.

Pensionsåtagandet

Pensionsåtagandet uppgick för perioden till 52 439 mnkr inklusive löneskatt, varav pensionsavsättningen i balansräkningen utgjorde 30 449 mnkr och ansvarsförbindelsen 21 990 mnkr.

Vid årsskiftet 2021/2022 uppgick det samlade pensionsåtagandet till 46 976 mnkr, fördelat på 25 320 mnkr i pensionsavsättning och 21 656 mnkr i ansvarsförbindelse. Ansvarsförbindelsen ligger utanför balansräkningen och omfattar pensioner intjänade före 1998. Jämfört med

2022 ökade skulden och ansvarsförbindelsen med 5 463 mnkr. Orsaken till detta är att kostnaden för värdesäkring av pensionskulden blivit extremt hög med nuvarande inflation.

52 439 mnkr
pensionsåtagande

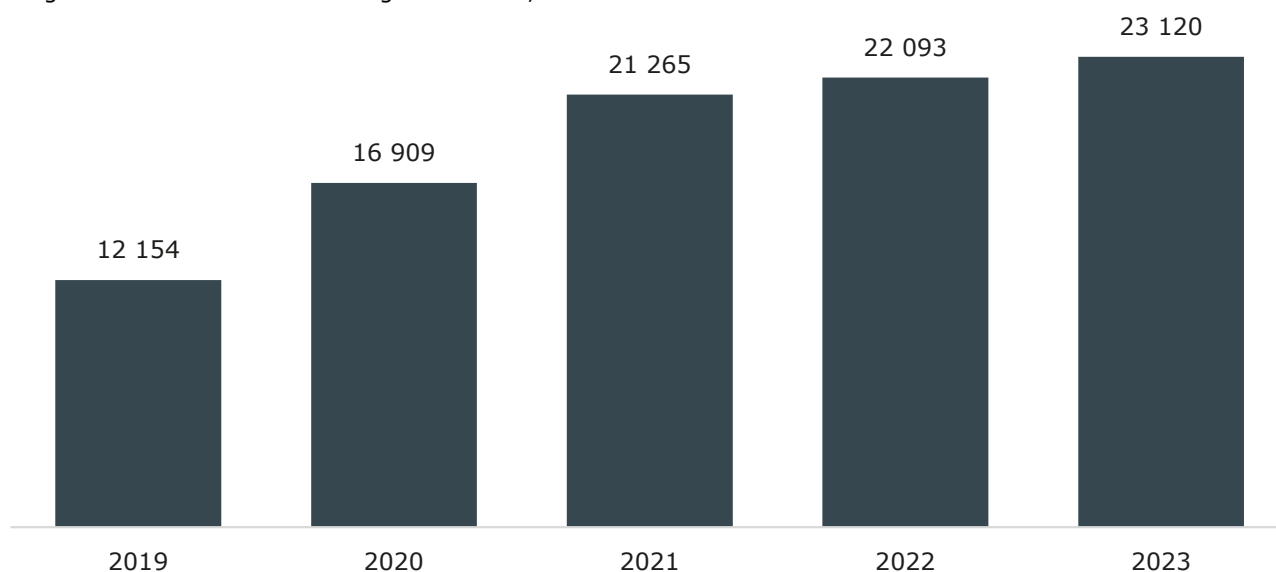
Finansiell kapacitet

Likviditet

Likviditeten utgörs av likvida medel på bankkonto samt finansiella placeringar och uppgår till 23 120 mnkr. Det är en ökning med 1 027 mnkr jämfört med 2022. Värdeförändringen i de finansiella placeringarna har påverkat likviditeten positivt med 1 611 mnkr men exkluderas värde-

ökningen har likviditeten minskat med 584 mnkr. En amortering av skulden mot Kommuninvest på 1 300 mnkr är en av orsakerna till att likviditeten minskat. Likviditeten utgörs av 6 416 mnkr i aktiefonder, 15 510 mnkr i räntefonder och 1 194 mnkr på bankkonton.

Diagram 10. Likviditetsutveckling 2019–2023, mnkr

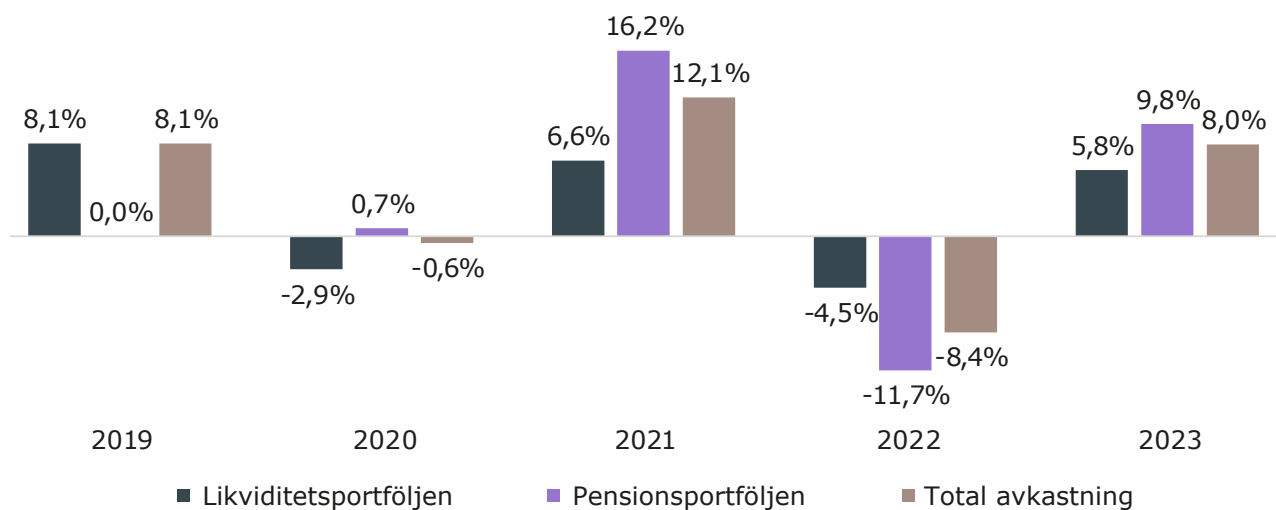

Kapitalförvaltning

Det har varit ett turbulent år på de finansiella marknaderna men de flesta börsmarknaderna slutade med positiva börsindex, trots geopolitiska spänningar med fortsatt krig i Ukraina, men också starten av ett nytt krig i mellanöstern mellan Israel och Hamas. Under tidig vår präglades marknaden av bankkriser i regionala nischbanker i USA samt i den europeiska banken Credit Suisse, vilket dock inte utlöste någon större bank- eller finanskris. Under året påverkades marknaden främst av

inflationens oro med snabba och kraftiga höjningar av centralbankernas styrräntor i både Europa och USA. Inflationen har sakta men säkert gått ner under året. Med förhoppningar om att räntetoppen snart är nådd och att sänkningar av styrräntorna snart kan vara aktuellt bidrog till att många av världens börser slutade året på plus. Den svenska börser steg med 19,2 procent (SIX Total Return Index) och globalt (MSCI All Countries, SEK) steg börser med 17,8 procent.

Diagram 11. Avkastning i VGR:s olika portföljer 2019–2023, %

VGR:s likviditet förvaltas i tre portföljer, likviditets-, pensions- och kassaportfölj. Likviditetsportföljen hanteras i två delportföljer, en kort och en lång och här placeras likviditet som behövs de närmaste åren och utgörs av aktiefonder, räntefonder och likvida medel på bankkonto. Målet med pensionsportföljen är att bygga upp ett kapital som ska möta framtida utbetalningar i den förmånsbestämda ålderspensionen, med en placeringshorisont på 30 till 40 år, vilket innebär att andelen aktiefonder är högre än i likviditetsportföljen. Kassaportföljen används för att jämna ut dagliga likviditetsfluktuationer och består av likvida medel på konto. Principerna för kapitalförvaltningen regleras i finanspolicyn och extern granskning genomförs årligen för att säkerställa att inga överträdelser skett mot finanspolicyn.

I likviditetsportföljen har det under året skett ett nettouttag på 700 mnkr för att klara likviditetsbehovet i koncernen. I enlighet med finanspolicyns regelverk har andelen aktie-

fonder kunnat öka i den långa delportföljen genom försäljning av räntefonder och köp istället av aktiefonder för motsvarande värde. Övrigt som har påverkat andelarna i aktie- och ränteplaceringarna är förändringar av marknadsvärde till följd av kursförändringar. I början av året var aktiefondsandelen i den totala likviditetsförvaltningen 4 procent och vid årets slut 10 procent. För att sprida risken i portföljen har andelen räntefonder med global exponering ökat något under året. Förvaltningen omfattade vid årets slut 10,7 miljarder kronor. Avkastningen var 5,8 procent, vilket är i linje med ett viktat jämförelseindex som var 5,7 procent.

Regionfullmäktige beslutade under 2020 att avsätta medel till en pensionsportfölj. Under 2023 genomfördes insättningar på 500 mnkr i enlighet med beslut i regionfullmäktige. I enlighet med finanspolicyns regelverk har andelen aktiefonder kunnat öka genom försäljning av räntefonder och köp av

aktiefonder för motsvarande värde. I början av året var aktiefondsandelen 35 procent och i slutet av året 46 procent. Övrigt som har påverkat andelarna i aktie- och ränteplaceringarna är förändringar av marknadsvärde till följd av kursförändringar. För att

sprida risken i portföljen har andelen räntefonder med global exponering ökat något under året. Portföljen omfattade vid årets slut 11,7 miljarder kronor. Avkastningen för helåret var 9,8 procent vilket var samma som för ett viktat jämförelseindex.

Tabell 15. Kapitalförvaltning, marknadsvärden (mnkr) och avkastning (%) per portfölj.

	Marknadsvärde (mnkr)	Årets avkastning (%)
Kassaportfölj	737	3,2%
Likviditetsportfölj (lång och kort)	10 659	5,8%
Pensionsportfölj	11 724	9,8%
Summa	23 120	8,0%

Skuldförvaltning

VGR har sedan maj 2018 en skuldportfölj, vilket startade med utgivning av en grön obligation på 1 miljard kronor. Den klassas som grön då kapitalet är öronmärkt som ett miljöprojekt. Investeringarna i spårvagnsverksamheten kan finansieras med extern upplåning via Kommuninvest enligt beslut

i Regionfullmäktige. Under 2023 gjordes ingen nyupplåning, men lånen amorterades med 1 300 mnkr. Skuldportföljen uppgick vid årets slut till 4,9 miljarder kronor och samtliga lån har en fast ränta. Stigande räntenivåer under 2023 har gjort att snitträntan och räntekostnaderna ökat i portföljen.

Tabell 16. Skuldportfölj 2022 och 2023.

	2023	2022
Utestående skuld (mnkr)	4 945	6 245
Snittränta (%)	1,72	1,19
Räntekostnad (mnkr)	83,90	45,1
Genomsnittlig räntebindning (år)	1,63	2,04
Kapitalförfall inom 1 år (mnkr)	2 695	1 640

Eget kapital

Det egna kapitalet uppgår till 14 034 mnkr, vilket är en minskning med årets negativa resultat om 918 mnkr. Enligt blandmodellen redovisas pensionsförpliktelser intjänade före 1998 utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse, vilken uppgår till 21 990 mnkr. Den höga inflationen har gjort att ansvarsförbindelsen värde har ökat. Om dessa

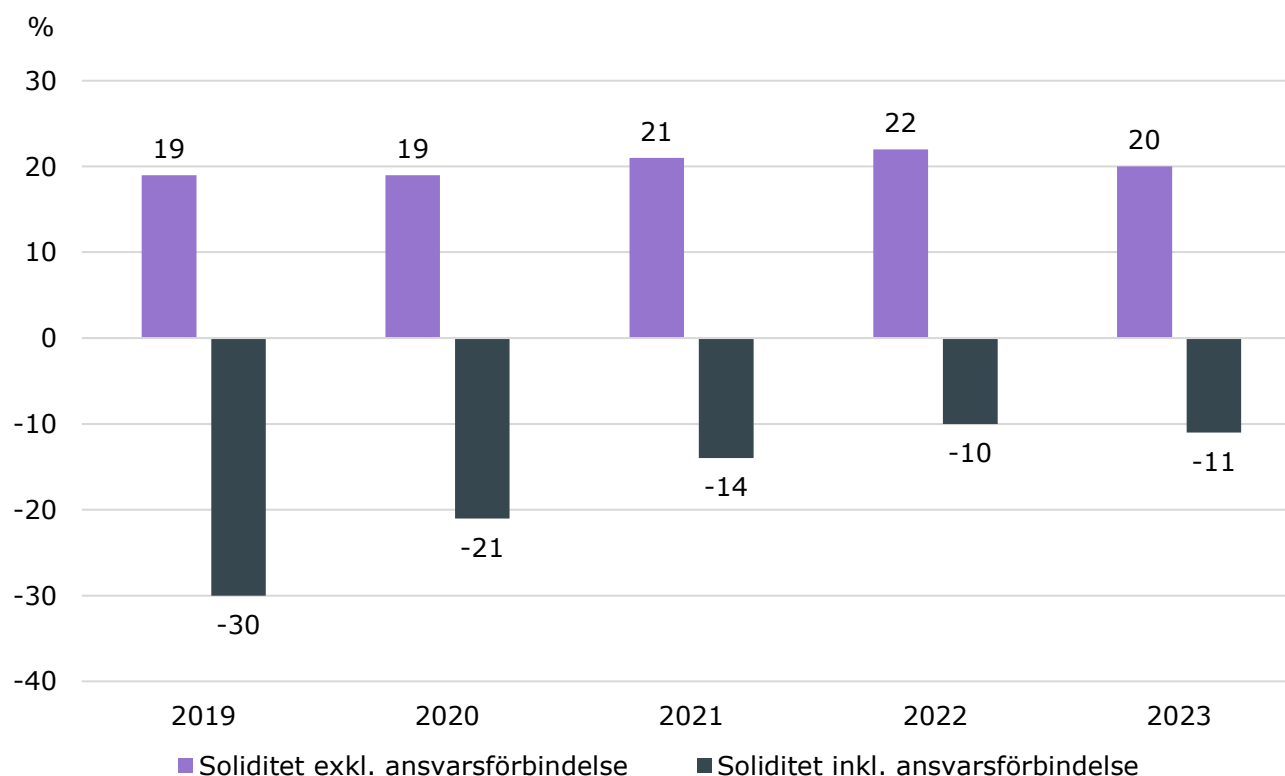
förpliktelser skulle redovisats som en pensions-skuld inom balansräkningen, hade VGR redovisat ett negativt eget kapital med -7 956 mnkr. Detta visar på behovet av positiva resultat för att framöver finansiera VGR:s pensionsåtagande och skapa ett positivt eget kapital för att möta framtida resultatvariationer.

Soliditet

Soliditeten (eget kapital som andel av totala tillgångar) är ett mått på VGR:s långsiktiga finansiella handlingsutrymme eller långsiktiga betalningsförmåga. Den visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med egna medel. Soliditeten har under de senaste fem åren förbättrats något, vilket främst förklaras av de positiva resultaten 2019–2022. Under 2023 har den sjunkit till 20 procent, främst genom att

årets negativa resultat minskat det egna kapitalet. Soliditeten beräknad inklusive pensionsåtagandet utanför balansräkningen uppgår i sin tur till -11 procent och har även den försämrats under året. De senaste årens positiva resultat gör dock att soliditeten är starkare än innan pandemin. Ett rimligt mått för att skapa handlingsutrymme är en soliditet på 20 procent när hela pensionsåtagandet räknas med.

Diagram 12. Soliditetsutveckling 2019–2023, %

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Regionfullmäktige har beslutat om prioriterade mål och fokusområden, samt fyra finansiella mål för god ekonomisk hushållning. VGR:s riktlinje för god ekonomisk hushållning innebär att de finansiella målen ska vara uppfyllda, detta samtidigt som goda verksamhetsresultat ska uppnås, huvudsakligen uttryckt genom god måloppfyllelse avseende prioriterade mål och fokusområden. VGR når tre av fyra finansiella mål. Det mål som inte uppnås fullt ut handlar om att det förvaltade pensionskapitalet på

sikt ska täcka framtida pensionsutbetalningar. Avkastningen i portföljen överstiger målavkastningen, men uppnår inte marknadsvärdet för måloppfyllelse 2023. Även om inte de finansiella målen uppnås fullt och merparten av de prioriterade målen och fokusområdena är endast bedöms som delvis uppnådda, har många steg tagits i rätt riktning under året. Verksamheterna anpassas kontinuerligt för att fullgöra VGR:s uppdrag att säkerställa invånarnas behov inom samtliga områden.

Finansiella mål

I VGR:s riktlinje för god ekonomisk hushållning framgår att organisationen ska ha en god resultatutveckling och finansiell kapacitet samt präglas av god ekonomisk riskhantering och kontroll. Ekonomiska överskott är nödvändiga för att bygga upp den finansiella kapaciteten inför kommande år och för att säkra en god resultatutveckling krävs en effektiv hantering av uppkomna risker. Här är budgetföljsamhet och en ändamålsenlig ekonomistyrning viktiga komponenter. Den finansiella kapaciteten är betydelsefull för att VGR ska kunna betala medarbetarnas framtida pensioner och ett överskott i den löpande driften krävs för

att investeringsutgifter inte ska leda till allt för kraftig skuldsättning. De finansiella målen nedan bygger på denna övergripande ekonomiska inriktning.

Bedömningen att de finansiella målen till övervägande del är uppnådda i kombination med en positiv utvecklingen av soliditeten under de senaste fem åren och faktumet att koncernens negativa resultat 2023 främst förklaras av inflationens påverkan på pensionskostnaderna, vilket är att anse som en enskild händelse, leder sammantaget till slutsatsen att VGR har en god ekonomisk hushållning.

Tabell 17. Finansiella mål för god ekonomisk hushållning i VGR.

Finansiella mål	Kommentar	Uppnått	Delvis uppnått	Inte uppnått
Kassalikviditeten ska överstiga 100 procent	Kassalikviditeten uppgår till 197,4 procent			
Förvaltad pensionskapital ska på sikt täcka det totala pensionsåtagandet	Det finansiella målet är delvis uppnått för 2023, då avkastningen i portföljen överstiger den förväntade avkastningen, men marknadsvärdet understiger värdet för måluppfyllelse			
Avskrivningskostnaderna som årlig andel av intäkter från skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning ska inte överstiga 6 procent under en rullande tioårsperiod	Andelen är 5,8 procent under en rullande tioårsperiod, vilket innebär att målet är uppnått.			
Budgetavvikelsen ska understiga en procent	Budgetavvikelsen är negativ med -0,8 procent. Avvikelsen förklaras av högre verksamhetskostnader som mildras av högre statsbidrag och skatteintäkter. I nyckeltalet räknas inte finansiella poster med, vilket förklarar varför budgetavvikelsen i det här sammanhanget är negativ när koncernen har en positiv budgetavvikelse.			

Balanskravsresultat

Resultatet enligt balanskravet är negativt och uppgår till 2 654 mnkr. Enligt kommunal redovisning är det utifrån ett balanskravsresultat inte årets resultat som ska värderas utan balanskravsresultatet. Det innebär att intäkterna ska balansera kostnaderna, det vill

säga vara lika stora eller större samt att ett negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år. I balanskravsresultatet får endast realiserade vinster och förluster avseende placerade medel räknas med och inte den värdeförändring som ingår i bokföringen.

Tabell 18. Balanskravsutredning, mnkr

	2023
Resultat	-1 089
Reducering samtliga realisationsvinster	-
Orealiserade vinster/förluster i värdepapper	-1 530
Justering för återföring av orealiserade vinster/förluster i värdepapper	-35
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-2 654
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0
Balanskravsresultat	-2 654

Under 2023 har inflationen ökat betydligt snabbare än skatteintäkterna, vilket tillsammans med ett nytt pensionsavtal för kommun- och regionsektorn har medfört en kraftig ökning av pensionskostnaderna. Detta har sammantaget inneburit en kostnadsökning på 4,5 miljarder kronor jämfört med 2022. Denna extraordinära kostnadsökning har inte kunnat hanteras genom effektiviseringar i verksamheten. Om balanskravsresultatet enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning för ett räkenskapsår är negativt ska det regleras under de närmaste följande tre åren. Enligt kommunallagen får fullmäktige besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl. VGR har under de senaste åren

byggt upp det egna kapitalet genom att de senaste årens stora överskott har gett VGR en förstärkt finansiell kapacitet och möjlighet att stå emot tillfälliga ekonomiska påfrestningar utan att den långsiktiga betalningsförmågan urholkas. Sedan 2019 har soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen förbättrats med 19 procentenheter. Under samma period har likviditeten ökat med närmare 11 miljarder kronor. Med hänvisning till synnerliga skäl kommer därför inte det negativa balanskravsresultatet att återställas. Även om den tillfälliga underbalanseringen är motiverad för 2023 och även 2024, är det av betydelse att VGR därefter återgår till den ordinarie ekonomiska förvaltningen med positiva resultat och en fortsatt förbättrad soliditet.

Händelser av väsentlig betydelse

Rättstvister

VGR har tvist med byggbolaget NCC gällande krav på bolaget med anledning av bygget av nya barnsjukhuset. Tvisten gäller 30 mnkr och hanteras i Göteborgs tingsrätt. En annan tvist gäller sanktionskravet mot Carlanderska sjukhuset, enligt Krav- och kvalitetsboken, som VGR ställt ut om ca 2,5 mnkr, vilket avräknats mot ersättningen till vårdgivaren. Carlanderska har i tvisten yrkat på ersättning om drygt 1 mnkr. I tingsrätten finns en tvist mot Apotekstjänst angående krav på skadestånd för förlorade intäkter med anledning av att Apotekstjänst förlorade upphandlingen av dosdispensering.

Högsbo närsjukhus

Högsbo närsjukhus är ett nytt och modernt sjukhus som öppnade i december 2023. Här erbjuds en trygg, samordnad och tillgänglig vård. Sjukhuset blir en viktig del i utvecklingen av närsjukvården i Göteborg. Patienterna kommer att erbjudas ett brett utbud av olika specialinriktningar inom vuxen- och barnsjukvård i toppmoderna lokaler med den senaste utrustningen. Det kommer att finnas ett dagkirurgiskt center med nio operationssalar samt övervaknings- och uppvakningsenhet.

Det nya sjukhuset kommer att ha stort fokus på personcentrerad vård, där patienten är medaktör och digitala vårdformer.

Entrén till nyinvidga Högsbo närsjukhus.

Akuten i Lidköping stängd

I september fattade sjukhusstyrelsen för Skaraborgs sjukhus beslutet att lägga ner akutmottagningen i Lidköping, detta för att ge hela sjukhuset en ny grund att stå på för en verksamhet i balans. Beslutet genomfördes den 28 november och samtidigt har en ny akutmottagning öppnats i Skövde, dimensionerad för hela sjukhusets upptagningsområde.

Omstruktureringar – ny politisk organisation och anpassning av förvaltningsorganisationer

Den 1 januari 2023 trädde VGR:s nya politiska organisation i kraft. Syftet med den nya organisationen var en tydligare styrning, minskad administration, effektivare verksamhet och ett större genomslag av politiska beslut. Följande förändringar skedde:

- Inom hälso- och sjukvårdsområdet upphörde de tidigare geografiska beställarnämnderna och den tidigare hälso- och sjukvårdsstyrelsen, vilka ersattes av en strategisk hälso- och sjukvårdsnämnd, en operativ hälso- och sjukvårdsnämnd och fem delregionala nämnder.
- Inom regional utveckling, kollektivtrafik och kultur upphörde fyra nämnder och ersattes av tre. De nya nämnderna blev miljö- och regionutvecklingsnämnden, infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden och kulturnämnden.
- Inom service- och fastighetsverksamheten inrättades styrelsen för fastighet, stöd och service samt styrelsen för logistik.

Under året har även förvaltningsorganisationerna till dessa nya nämnder och styrelser genomgått olika typer av omorganiseringar. Koncernkontoret som bistår de centrala politiska instanserna har anpassat sin organisation genom nya koncernstaber och avdelningar. Under året flyttade även koncernavdelning kultur ut från Koncernkontoret till Förvaltningen för kulturutveckling. Ett omfattande organisatoriskt uppbyggnads- och anpassningsarbete har även präglat de nya serviceförvaltningarna Förvaltningen för fastighet, stöd och service och Försörjningsförvaltningen.

Finansiell rapportering och bokslutsdokumentation

Resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys

Resultaträkning, mnkr

	Not	Koncernen		Regionen	
		2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter	1	16 515	17 523	11 637	12 951
Verksamhetens kostnader	2,3	-79 405	-73 234	-75 061	-69 154
Avskrivningar och nedskrivningar	4	-3 029	-2 921	-2 669	-2 570
Verksamhetens nettokostnader	9	-65 919	-58 631	-66 093	-58 772
Skatteintäkter	5	53 241	50 427	53 241	50 427
Generella statsbidrag och utjämning	6	12 831	12 539	12 831	12 539
Verksamhetens resultat	9	153	4 334	-22	4 193
Finansiella intäkter	7	1 741	123	1 741	122
Finansiella kostnader	8	-2 812	-2 866	-2 808	-2 836
Årets resultat	9	-918	1 591	-1 089	1 480

Balansräkning, mnkr

	Not	Koncernen		Regionen	
		2023	2022	2023	2022
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	10	1 156	975	1 051	880
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	11	25 388	24 142	25 385	24 138
Maskiner och inventarier	12	11 264	10 187	7 531	6 395
Finansiell leasing maskiner och inventarier	13	602	620	100	84
Finansiella anläggningstillgångar	14	1 101	1 054	3 653	3 593
Summa anläggningstillgångar		39 512	36 978	37 720	35 090

	Not	Koncernen		Regionen	
		2023	2022	2023	2022
Bidrag till infrastruktur	15	265	309	265	309
Omsättningstillgångar					
Förråd		549	574	547	573
Kortfristiga fordringar	16	7 655	7 306	7 194	7 063
Kortfristiga placeringar	17	21 949	20 391	21 949	20 391
Kassa och bank		1 171	1 703	1 171	1 703
Summa omsättningstillgångar		31 324	29 973	30 861	29 729
Summa tillgångar		71 101	67 261	68 845	65 129
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	18				
Årets resultat		-918	1 591	-1 089	1 480
Resultatutjämningsreserv		165	165	165	165
Övrigt eget kapital		14 788	13 196	14 335	12 855
Summa eget kapital		14 034	14 952	13 411	14 499
Avsättningar					
Avsättning pensioner	19	30 449	25 320	30 449	25 320
Övriga avsättningar	20	4 954	4 380	4 746	4 222
Summa avsättningar		35 403	29 700	35 195	29 542
Skulder					
Långfristiga skulder	21	6 072	7 418	5 168	6 455
Kortfristiga skulder	22	15 591	15 190	15 071	14 632
Summa skulder		21 663	22 609	20 240	21 087
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		71 101	67 261	68 845	65 129
Ställda panter		Inga	Inga	Inga	Inga
Ansvarsförbindelse pensioner	23	21 990	21 656	21 990	21 656
Övriga ansvarsförbindelser och borgensförbindelser	24	7 108	9 787	7 095	9 776

Kassaflödesanalys, mnkr

	Not	Koncernen		Regionen	
		2023	2022	2023	2022
LÖPANDE VERKSAMHET					
Årets resultat	9	-918	1 591	-1 089	1 480
Investeringsbidrag aktiverade		-62	-63	-31	-32
Avskrivningar/nedskrivningar	4	3 029	2 921	2 669	2 570
Utrangeringar		26	66	26	50
Orealiserade kursförändringar		-1 530	1 028	-1 530	1 028
Upplösning bidrag infrastruktur		45	45	45	45
Avsättningar	25	5 703	1 830	5 652	1 801
Reavinst/-förluster sålda anläggningstillgångar	26	-48	-60	-50	-58
Reavinst/-förluster sålda finansiella tillgångar		-80	739	-80	739
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring av rörelsekapital		6 164	8 096	5 612	7 622
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL					
Ökning(-)/minskning(+) förråd		25	-46	26	-46
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar		-350	-1 661	-131	-1 732
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder		401	-436	439	-193
Övriga rörelsekapitalpåverkande poster		-9	1	-9	6
Kassaflöde från löpande verksamhet		6 232	5 954	5 937	5 657
INVESTERINGSVERKSAMHET					
Investering i immateriella och materiella anläggningstillgångar	27	-5 575	-5 014	-5 294	-4 741
Försäljning av immateriella och materiella anläggningstillgångar	28	80	82	78	77
Investering i finansiella tillgångar	29	-3 860	-9 830	-3 873	-9 830
Försäljning av finansiella tillgångar	30	3 888	6 144	3 888	6 148
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-5 467	-8 618	-5 201	-8 346

	Not	Koncernen		Regionen	
		2023	2022	2023	2022
FINANSIERINGSVERKSAMHET					
Ökning(-) långfristiga fordringar	31	-16	-30	-16	-30
Minskning (+) långfristiga fordringar	32	4	4	4	4
Ökning(+) långfristiga skulder	33	45	1 500	44	1 471
Minskning (-) långfristiga skulder	34	-1 392	-132	-1 331	-48
Justering för årets aktiverade investeringsbidrag		62	63	31	32
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		-1 297	1 404	-1 268	1 429
Årets kassaflöde		-532	-1 260	-532	-1 260
Ingående likvida medel		1 703	2 962	1 703	2 962
Utgående likvida medel		1 171	1 703	1 171	1 703

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt kommunallagen (2017:725), lagen om kommunal bokföring och redovisning, (LKBR 2018:597) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Dessa rekommendationer gäller den juridiska personen Västra Götalandsregionen och regionens sammanställda räkenskaper.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna ska ge en sammanfattande och rättvisande bild av Västra Götalandsregionens totala ekonomiska ställning och resultat oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltnings- eller bolagsform enligt bestämmelserna i lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Koncernens avgränsning

De sammanställda räkenskaperna följer RKR R16 och omfattar de juridiska personer där Västra Götalandsregionen har ett betydande inflytande (minst 20 procent av rösterna) och där omsättning och/eller tillgångar är av betydelse i förhållande till Västra Götalandsregionens resultat- eller balansräkning, eller tillför ytterligare väsentlig information. Företag, stiftelser och kommunalförbund där Västra Götalandsregionen har ett betydande inflytande men som inte ingår i de sammanställda räkenskaperna har en omsättning och/eller balansomslutning

som är mindre än 2 procent av regionens skatteintäkter och generella statsbidrag.

I noterna finns en sammanställning över de ekonomiska förhållandena mellan Västra Götalandsregionen och koncernbolagen inklusive koncerninterna mellanhavanden.

Stiftelser, samordningsförbund och kommunalförbund ingår inte i den sammanställda redovisningen. Dock lämnas en kortfattad ekonomisk sammanställning för dessa sist i noterna.

Konsolideringsprinciper

Koncernbokslutet har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolideringsmetod, vilket innebär att ägd andel av koncernföretagens räkenskapsposter medtas i de sammanställda räkenskaperna. Västra Götalandsregionens bokförda värden på aktier i dotterbolag har eliminerats mot dotterbolagens egna kapital. Tillgångar och skulder, samt intäkter och kostnader för dotterbolagen har upptagits i de sammanställda räkenskaperna till den del som motsvarar ägd andel. Därefter har interna mellanhavanden tagits bort.

Västra Götalandsregionens redovisningsprinciper är vägledande vid upprättande av de sammanställda räkenskaperna.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster definieras som en sällan förekommande post som inte är extraordinära och som uppgår till minst 80 miljoner kronor, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Posterna särredovisas i not till resultaträkningen och kassaflödesanalysen.

Periodisering

Periodisering har skett för att ge en rättvisande bild av resultat och finansiell ställning för den aktuella perioden. Det innebär att utgifter kostnadsförts det år då förbrukning skett och inkomster intäktsförts det år som intäkten genererats.

Skatteintäkter

Skatteintäkter redovisas enligt rekommendation R2 från Rådet för kommunal redovisning RKR. Skatteintäkter periodiseras och redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänas. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på den prognos Sveriges kommuner och regioner publicerar i december under räkenskapsåret och används vid beräkning och periodisering av årets skatteintäkt.

Avskrivningar

Avskrivning av immateriella och materiella anläggningstillgångar för den beräknade nyttjandeperioden görs med en linjär avskrivning baserad på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. Avskrivningen påbörjas när tillgången är färdig att tas i bruk.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar	3–10 år
Byggnader.....	3–40 år
Markanläggning.....	20 år
Maskiner och inventarier	3–20 år

På tillgångar som mark, konst eller pågående investeringar görs inga avskrivningar. Uppdragsbaserad konst i byggnader aktiveras och skrivs av med samma avskrivningstid som byggnaden. Investering i annans fastighet skrivs av motsvarande kontraktets hyrestid.

För immateriella tillgångar görs en prövning av nyttjandeperioden för samtliga redovisade objekt i samband med delårs- och årsbokslut. När nyttjandeperioden bedömts till längre än fem år beror det på att den följer avtalsperioden samt att den beräknade livslängden är mer fem år.

Komponentavskrivning

För tillgångar där betydande komponenter har identifierats och där skillnader i förbrukningen av dessa förväntas vara väsentlig, tillämpas sedan 2015 komponentavskrivning. Det gäller för nedanstående kategorier av anläggningstillgångar.

Anläggningstillgång Avskrivningsintervall

Byggnader

- Stomme ..... 40 år
- Övriga komponenter .....20 år
  - Elanläggning
  - Kylanläggning
  - Röranläggning
  - Transportanläggning
  - Ventilationsanläggning
- Styr- och reglerteknik .....15 år
- Teleanläggning ..... 0 år

Fordon

- Stomme, skrov ..... 25–30 år
- Boogier .....30 år
- Dörrsystem.....30 år
- Styrsystem .....30 år
- Inredning..... 10–12,5 år
- Förslitningsdelar och återkommande revisioner .....5–8 år

Västra Götalandsregionen har bedömt att komponenter ska delas upp för de materiella anläggningstillgångar som klassificeras som byggnader och där rak avskrivning på 30 år har tillämpats. Åtta komponenter har identifierats och avskrivningstiden varierar mellan 15 och 40 år. Beloppsgräns för respektive komponent är två miljoner kronor. För nya byggnadsinvesteringar tillämpas komponentavskrivning från och med 2015.

Komponentavskrivning tillämpas även för tåg och spårvagnar som redovisas inom ramen för det helägda bolaget Västtrafik respektive Fordonsförvaltningen. Komponentavskrivning för övriga maskiner och inventarier ska göras om anläggningstillgången innehåller enskild del där värdet överstiger 1 miljon kronor.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärde med avdrag för nedskrivningar och ackumulerade avskrivningar. För att klassas som anläggningstillgång ska anläggningen ha ett värde över ett basbelopp och en nyttjandetid

på minst tre år. Denna gräns gäller också för finansiella leasingavtal. När det gäller materiella anläggningstillgångar, följs RKR R4 förutom avsnitt aktiverade lönekostnader. Fastighetsförvaltningen inkluderar förutom löneutgift för nedlagd arbetstid, även overheadkostnader för projektverksamheten vid aktivering av personalkostnader. Projektverksamheten ska enligt VGR:s modell finansieras helt utifrån fastighetsenhetens investeringsuppdrag.

Immateriella anläggningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärde med avdrag för nedskrivningar och ackumulerade avskrivningar. För att klassificeras som immateriella anläggningstillgångar är beloppsgränsen 500 tkr. Bedömning görs löpande om behov föreligger av omprövning av nyttjandeperiod eller nedskrivning.

Lånekostnader

Västra Götalandsregionen redovisar lånekostnader i enlighet med RKR R4. Detta innebär att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärden för anläggningstillgångar.

Lager och förråd

Lager och förråd har värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet.

Finansiella tillgångar och finansiella skulder

Från räkenskapsåret 2019 gäller för redovisning av finansiella tillgångar och skulder RKR:s rekommendation R7.

De finansiella tillgångar som innehas för att generera värdestegring ska klassificeras som omsättningstillgångar och efter första redovisningstillfället redovisas till verkligt värde.

Emissions- och transaktionskostnader i samband med utgivandet av grön obligation har inte bedömts vara av väsentlig betydelse och har därför inte periodiserats.

Pensioner

Pensioner redovisas enligt den kommunala bokförings- och redovisningslagen LKBR, 5 kap. 4 § och 6 kap. 4 §, vilket innebär att pension som intjänats före 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning utan redovisas som ansvarsförbindelse. Pensioner som är intjänade under året, samt utbetalda pensioner som är intjänade till och med 1998, redovisas över resultaträkningen (blandmodellen). KPA:s beräkning ligger till grund för beräkning av

pensionsavsättningen och ansvarsförbindelsen. Avsättningen och ansvarsförbindelsen värdesäkras genom basbeloppsuppräknings och försäkringsteknisk ränta enligt riktlinjer som antagits av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Riktlinjer för beräkning av pensionskund (RIPS 19).

Västra Götalandsregionens bolag redovisar pensionsförmåner som löpande kostnad genom premiebetalningar till försäkringsbolag.

Övriga avsättningar

Avsättningar redovisas i balansräkningen i enlighet med RKR R9 som innebär att det måste finnas en legal förpliktelse till följd av inträffade händelser, att det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt att en tillförlitlig beräkning kan göras.

Regionfullmäktige beslutade 2014 att med stöd av 2 kap 1 § lagen om vissa kommunala befogenheter lämna bidrag till Trafikverket avseende medfinansiering för utbyggnad av E20. Bidraget löses upp under en period av 15 år med start i december 2014.

Leasing

Finansiell leasing (av anläggningstillgångar) ska enligt RKR:s rekommendation R5 redovisas som anläggningstillgång och skulden till leasinggivaren redovisas i balansräkningen. Övrig leasing har klassificerats som operationell och i detta ingår lokalhyror. Av noten Leasing framgår vilket åtagande som leasingen innebär kommande år.

Skuld till personal

Västra Götalandsregionens skuld till personal, det vill säga semesterlön, övertid, jour och beredskap samt därpå upplupna sociala avgifter har redovisats som kortfristig skuld i löneläget per aktuellt bokslutsdatum.

Ansvarsförbindelser

Uppgifter om borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser redovisas i enlighet med rekommendationen RKR R9.

Särredovisning

Särredovisning för tandvårdsverksamheten har upprättats enligt den modell som Sveriges kommuner och regioner (SKR) gemensamt tagit fram. Särredovisningen finns publicerad på www.vgregion.se/arsredovisning.

Noter

Not 1. Verksamhetens intäkter, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Patientavgifter	1 499	1 425	1 499	1 425
Såld hälso- och sjukvård, tandvård	2 442	2 098	2 442	2 098
Biljettintäkter	3 753	3 495	-	-
Såld verksamhet kultur, regional utveckling	196	184	171	163
Försäljning varor och tjänster	1 329	1 218	1 380	1 288
Hysesintäkter	247	231	247	237
Riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	3 799	5 800	3 798	5 799
Investeringsbidrag	62	63	31	32
Övriga bidrag	1 303	1 239	1 245	1 186
Övriga intäkter	1 886	1 770	822	722
Totalt	16 515	17 523	11 637	12 951

Not 2. Verksamhetens kostnader, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Personalkostnader	40 494	35 898	39 456	34 938
Inhyrd personal, arvoderad personal	793	859	717	789
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	6 919	6 314	6 919	6 314
Direkta trafik kostnader	8 980	8 612	-	-
Köpt verksamhet kultur, regional utveckling	290	261	195	168
Verksamhetsanknutna tjänster	1 756	2 337	1 545	2 078
Läkemedel	6 793	6 316	6 793	6 316
Material och varor	4 816	4 679	4 713	4 583
Bidrag till infrastruktur ¹⁾	45	45	45	45
Övriga lämnade bidrag	1 842	1 834	8 647	8 359
Lokal- och energikostnader	2 605	2 356	2 425	2 218
Övriga tjänster	1 732	1 560	1 517	1 414
Övriga kostnader	2 340	2 163	2 090	1 932
Totalt	79 405	73 234	75 061	69 154

¹⁾ Indexuppräknning för infrastruktursatsningar 132 mnkr (fg år 370 mnkr) redovisas som finansiell kostnad.

Not 3. Personalkostnader, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Personalkostnader, löner, övriga ersättningar och sociala kostnader				
Löner	25 137	23 778	24 452	23 144
Övriga kostnadsersättningar	88	63	68	45
Övriga personalkostnader	461	480	441	461
Totalt	25 686	24 322	24 961	23 651
Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	7 771	7 188	7 553	6 985
Pensionskostnader inkl. särskild löneskatt ¹⁾	7 160	4 513	7 067	4 426
Sociala kostnader	14 932	11 700	14 619	11 411
Aktiverade lönekostnader	-124	-124	-124	-124
Totala personalkostnader	40 494	35 898	39 456	34 938

¹⁾ Tillkommer räntekostnad för 2023 med 2 487 mnkr, redovisas som finansiell kostnad. 2022 var motsvarande belopp 598 mnkr.

Not 4. Avskrivningar och nedskrivningar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Avskrivningar				
Immateriella anläggningstillgångar	35	42	0	11
Byggnader och markanläggningar	1 248	1 178	1 247	1 177
Maskiner och inventarier	1 645	1 599	1 375	1 329
Finansiell leasing maskiner och inventarier	101	102	46	53
Nedskrivningar				
Nedskrivning av anläggningstillgångar	-	0	-	0
Återföring nedskrivning anläggningstillgångar	-	-	-	-
Totalt	3 029	2 921	2 669	2 570

Not 5. Skatteintäkter, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Preliminärt utbetald regionskatt m.m för året	52 156	48 909	52 156	48 909
Delavräkning regionskatt för året	806	1 179	806	1 179
Slutavräkning regionskatt föregående år	278	338	278	338
Totalt	53 241	50 427	53 241	50 427

Not 6. Generella statsbidrag och utjämning, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Inkomstutjämning	7 055	6 527	7 055	6 527
Kostnadsutjämning	-858	-802	-858	-802
Regleringsavgift/-bidrag	750	1 144	750	1 144
Statsbidrag läkemedel	5 883	5 655	5 883	5 655
Generella bidrag från staten	-	15	-	15
Totalt	12 831	12 539	12 831	12 539

Not 7. Finansiella intäkter, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Ränteintäkter	62	15	61	15
Vinst vid försäljning av finansiella placeringar	80	1	80	1
Orealiserade vinster	1 535	24	1 535	24
Övriga finansiella intäkter	64	82	64	82
Totalt	1 741	123	1 741	122

Not 8. Finansiella kostnader, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Räntekostnader	85	45	85	45
Värdesäkring av pensionsavsättning enligt RIPS 21	2 481	598	2 481	598
Förlust vid försäljning av finansiella placeringar	-	740	-	740
Orealiserade förluster	4	1 053	4	1 053
Övriga finansiella kostnader	242	430	238	400
Totalt	2 812	2 866	2 808	2 836

Not 9. Jämförelsestörande poster i årets resultat, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Jämförelsestörande poster i Verksamhetens intäkter:				
Statsbidrag för vaccinationer och tester från år 2021	-	300	-	300
Summa jämförelsestörande i Verksamhetens nettokostnader och Verksamhetens resultat	0	300	0	300
Jämförelsestörande poster i Finansiella intäkter:				
Realiserade vinster på finansiella placeringar	80	1	80	1
Orealiserade vinster på finansiella placeringar	1 535	24	1 535	24
Summa jämförelsestörande i Finansiella intäkter	1 615	25	1 615	25
Jämförelsestörande poster i Finansiella kostnader:				
Realiserade förluster på finansiella placeringar	-	-740	-	-740
Orealiserade förluster på finansiella placeringar	-4	-1 053	-4	-1 053
Indexering bidrag till statliga infrastruktursatsningar	-114	-370	-114	-370
Summa jämförelsestörande i Finansiella kostnader	-118	-2 162	-118	-2 162
Totalt jämförelsestörande poster i årets resultat	1 497	-1 837	1 497	-1 837

Not 10. Immateriella anläggningstillgångar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	283	269	35	38
Nyanskaffningar	14	16	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-2	-3	-	-2
Omklassificeringar	43	-	-	-
Korrigeringar/justeringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	338	283	35	35
Pågående investeringsvärde vid årets början	909	656	879	643
Nyanskaffningar	189	253	172	236
Utrangeringar	-	-	-	-
Omklassificeringar	-28	-	-	-
Korrigeringar/justeringar	-	0	-	-
Utgående anskaffningsvärde	1 070	909	1 050	879
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	217	178	35	27
Årets avskrivningar	35	42	0	11
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-1	-3	-	-2
Omklassificeringar	-	-	-	-
Korrigeringar/justeringar	-	-	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	252	217	35	35
Utgående bokfört värde	1 156	975	1 051	880
Genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	9,6	6,7	-	3,3

Not 11. Byggnader och mark, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	35 593	33 144	35 577	33 128
Nyanskaffningar	988	803	988	803
Försäljningar/utrangeringar	-2	-50	-2	-50
Omklassificeringar	2 969	1 696	2 969	1 696
Korrigeringar/justeringar	-	1	-	1
Utgående anskaffningsvärde	39 548	35 593	39 532	35 577
Pågående investeringsvärde vid årets början	4 751	4 646	4 751	4 646
Nyanskaffningar	1 509	1 802	1 509	1 802
Utrangeringar	-1	-5	-1	-5
Omklassificeringar	-2 969	-1 694	-2 969	-1 694
Korrigeringar/justeringar	-1	1	-1	1
Utgående anskaffningsvärde	3 289	4 751	3 289	4 751
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	16 202	15 055	16 189	15 043
Årets avskrivningar	1 248	1 178	1 247	1 177
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-1	-34	-1	-34
Omklassificeringar	-	3	-	3
Korrigeringar/justeringar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	17 450	16 202	17 436	16 189
Utgående bokfört värde	25 388	24 142	25 385	24 138
Genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	31,7	30,2	31,7	30,2

Not 12. Maskiner och inventarier, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	23 887	22 989	17 317	16 566
Nyanskaffningar	1 775	1 541	1 695	1 341
Försäljningar/utrangeringar	-779	-1 271	-732	-1 218
Omklassificeringar	644	670	614	670
Korrigeringar/justeringar	15	-43	15	-43
Utgående anskaffningsvärde	25 543	23 887	18 909	17 317
Pågående investeringsvärde vid årets början	1 967	2 068	745	885
Nyanskaffningar	1 016	572	868	533
Utrangeringar	-	-	-	-
Omklassificeringar	-659	-673	-614	-673
Korrigeringar/justeringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	2 323	1 967	998	745
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	15 667	15 320	11 666	11 551
Årets avskrivningar	1 645	1 599	1 375	1 329
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-751	-1 224	-706	-1 185
Omklassificeringar	-	-3	-	-3
Korrigeringar/justeringar	42	-26	42	-26
Utgående ackumulerade avskrivningar	16 602	15 667	12 377	11 667
Utgående bokfört värde	11 264	10 187	7 531	6 395
Genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	15,5	14,9	13,8	13,0

Not 13. Finansiell leasing maskiner och inventarier, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	936	979	258	296
Nyanskaffningar	83	27	62	27
Försäljningar/utrangeringar	-69	-71	-69	-65
Omklassificeringar	-	-	-	-
Korrigeringar/justeringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	950	936	252	258
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	315	279	174	186
Årets avskrivning och nedskrivning	97	102	46	53
Försäljningar/utrangeringar	-69	-66	-69	-65
Korrigering ack avskrivningar	4	-	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	347	315	152	174
Utgående restvärde	602	620	100	84
Genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	9,8	9,2	5,5	4,9

Not 14. Finansiella anläggningstillgångar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Aktier i hel- och delägda bolag som konsolideras	-	-	2 589	2 576
Övriga aktier och andelar	462	427	425	390
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag, garantikapital	201	201	201	201
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag, kapitaltillskott	34	34	34	34
Långfristigt lån till Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg	108	112	108	112
Långfristiga fordringar, övriga	2	2	2	2
Kundfordringar Folktandvårdens frisktandvårdsavtal	295	279	295	279
Totalt	1 101	1 054	3 653	3 593

Specifikation av regionens innehav av aktier i hel- och delägda bolag	Antal aktier	Andel %	Bokfört värde, Tkr
GöteborgsOperan AB	13 000	100	13 000
GöteborgsOperan AB, aktieägartillskott			36 200
Göteborgs Symfoniker AB	7 000	100	11 000
Göteborgs Symfoniker AB, aktieägartillskott			11 500
Film i Väst AB	250	100	250
Film i Väst AB, aktieägartillskott			11 000
Turistrådet Västsverige AB	1 000	100	1 000
Turistrådet Västsverige AB, aktieägartillskott			700
Regionteater Väst AB	4 095	91	4 095
Västtrafik AB	200 000	100	200 000
Västtrafik AB, aktieägartillskott			2 300 000
Summa konsoliderade företag			2 588 745

Specifikation av övriga aktier och andelar	Antal aktier	Andel %	Bokfört värde, Tkr
Göteborgs Spårvägar AB	225	15	36 347
Almi Företagspartner Väst AB	13 931	37	1 894
Netwest Sweden AB	34 041	34	34
Netwest Sweden AB, aktieägartillskott			4 000
Transitio AB	10 000	5	1 000
Inera AB	5	0	5
Sahlgrenska Science Park AB	250	25	794
LFF Service AB	1		1
Kommuninvest ekonomisk förening		4	410 355
Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg		17	1 632
Kommunalförbundet Tolkförmedling Väst		57	1 582
Insats- och emissionskapital i ekonomiska föreningar inom naturbruksområdet			3 907
Summa övriga aktier och andelar			461 551

Not 15. Bidrag till infrastruktur, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Bidrag till E20 ¹⁾	265	309	265	309
Totalt	265	309	265	309

¹⁾ Bidrag på 671 mnkr + index har beslutats och avtalats under 2014. Upplösning sker på 15 år.

Not 16. Kortfristiga fordringar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Kundfordringar	1 722	1 500	1 376	1 299
Övriga kortfristiga fordringar	1 011	778	964	701
Upplupna skatteintäkter	2 264	2 662	2 264	2 662
Upplupna generella statsbidrag	1 016	942	1 016	942
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 643	1 423	1 575	1 459
Totalt	7 655	7 306	7 194	7 063

Not 17. Kortfristiga placeringar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Räntefonder	15 510	16 315	15 510	16 315
Aktiefonder	6 416	4 062	6 416	4 062
Depåkonto för kapitalförvaltningen	20	10	20	10
Övriga kortfristiga placeringar	3	3	3	3
Totalt	21 949	20 391	21 949	20 391

Not 18. Eget kapital, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Vid årets ingång	14 952	13 366	14 499	13 020
Korrigerig aktier i Sahlgrenska Science Park som kostnadsförts 2016	1	-	1	-
Eget kapital likviderat bolag Sahlgrenska International Care AB	-	-5	-	-
Årets resultat	-918	1 591	-1 089	1 480
Vid årets utgång	14 034	14 952	13 411	14 499
varav reservation för pensionsreserv av 2005 års resultat	201	201	201	201
varav reservation för kostnader för Framtidens vårdinformationsmiljö av 2016 års resultat	1 400	1 400	1 400	1 400
varav resultatutjämningsreserv	165	165	165	165

Not 19. Pensionsavsättningar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Förmånsbestämd ålderspension¹⁾				
Ingående värde	25 285	23 857	25 285	23 857
Nyintjänad pension	3 299	1 418	3 299	1 418
Årets utbetalningar	-674	-576	-674	-576
Ränte- och basbeloppsuppräknig	2 477	597	2 477	597
Övrigt	22	-11	22	-11
Summa förmånsbestämd ålderspension	30 409	25 285	30 409	25 285
Särskild avtalspension, visstidspension²⁾				
Ingående värde	35	17	35	17
Nyintjänad pension	0	0	0	0
Årets utbetalningar	-7	-6	-7	-6
Ränte- och basbeloppsuppräknig	4	1	4	1
Övrigt	8	23	8	23
Summa särskild avtalspension, visstidspension	40	35	40	35
Totalt avsatt till pensioner inkl löneskatt	30 449	25 320	30 449	25 320

¹⁾ Förmånsbestämd ålderspension innefattar även pension till efterlevande och pensionsbehållning 1998-1999.

Beslut har fattats om införande av OPF-KL under 2015 (omställningsstöd och pension för förtroendevalda). Beloppet har inte kunnat särskiljas.

Aktualiseringsgrad: 2023 99,0 procent, 2022 99,0 procent.

²⁾ Särskild avtalspension inkluderar särskild ålderspension/garantipension enligt tidigare avtal och finns enbart för tjänstemän och omfattar 8 st för år 2023 och 14 st för år 2022.

Visstidspensioner utgår enligt avtal/bestämmelser för tjänstemän (ingen person år 2023 och ingen person år 2022) samt förtroendevalda (10 personer år 2023 och 11 personer år 2022). Grund för beräkning är tidsfaktor, årsmedelpoäng och basbelopp.

Pensionen samordnas med förvärvsinkomst.

För förtroendevald gäller: Ska fullgöra uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, minst 40 %. Visstidspension utges till förtroendevald, som efter fyllda 50 år men före fyllda 65 år, från uppdrag den innehaft i minst 48 månader eller i övrigt uppfyller villkoren (enligt avtal PBF och äldre avtal).

Not 20. Övriga avsättningar, mnkr

Regionen	Ingående värde 2023	Årets avsättning	Återföring ej utnyttjat	Ianspråktaget under året	Utgående värde 2023
Miljö- och regionutveckling, projekt	697	60	-24	-225	509
Kultur, projekt	25	38	-1	-42	20
Kollektivtrafik, projekt	30	237	0	-34	233
E20	596	-	-	-61	535
Sverigeförhandlingen – kollektivtrafiksatsningen	2 504	132	-	-40	2 596
Utveckling av spårvagnstrafiken enligt avtal med Göteborgs stad	306	-	-	-37	269
Avsättning spårvagn M33	-	509	-	-	509
Övriga avsättningar	63	31	-14	-5	74
Totalt regionen	4 222	1 007	-40	-443	4 746

Koncernen	Ingående värde 2023	Årets avsättning	Återföring ej utnyttjat	Ianspråktaget under året	Utgående värde 2023
Miljö- och regionutveckling, projekt	697	60	-24	-225	509
Kultur, projekt	25	38	-1	-42	20
Kollektivtrafik, projekt	30	237	0	-34	233
E20	596	-	-	-61	535
Sverigeförhandlingen – kollektivtrafiksatsningen	2 504	132	-	-40	2 596
Utveckling av spårvagnstrafiken enligt avtal med Göteborgs stad	306	-	-	-37	269
Avsättning spårvagn M33	-	509	-	-	509
Uppskjuten skatt, bolagen	158	53	-	-2	208
Övriga avsättningar	63	31	-14	-5	74
Totalt koncernen	4 380	1 060	-40	-445	4 954

Not 21. Långfristiga skulder, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Checkräkningskredit ¹⁾	-	-	-	-
Obligationslån	1 000	1 000	1 000	1 000
Kommuninvest i Sverige AB	3 945	5 245	3 945	5 245
Investeringsbidrag	606	640	160	165
Långfristig leasingsskuld	521	533	63	45
Totalt	6 072	7 418	5 168	6 455

¹⁾ Ej utnyttjad del av beviljad checkkredit uppgår till 750 mnkr.

Not 22. Kortfristiga skulder, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Leverantörsskulder	4 272	4 311	3 507	3 589
Moms och punktskatter	77	81	78	83
Personalens skatter, avgifter och avdrag	1 185	1 146	1 168	1 130
Upplupna personalkostnader (exkl. pensioner)	3 273	3 189	3 194	3 117
Upplupna pensionskostnader	1 348	1 280	1 348	1 280
Övriga kortfristiga skulder	816	939	2 481	2 214
Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	-	36	-	36
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4 620	4 208	3 295	3 184
Totalt	15 591	15 190	15 071	14 632

Not 23. Ansvarsförbindelser pensioner, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Pensionsförpliktelser inkl. särskild löneskatt¹⁾				
Ingående värde	21 656	22 461	21 656	22 461
Årets utbetalningar	-1 480	-1 378	-1 480	-1 378
Ränte- och basbeloppsuppräknig	1 745	651	1 745	651
Övriga post	69	-78	69	-78
Summa avsatt till pensioner inkl löneskatt	21 990	21 656	21 990	21 656

¹⁾ Aktualiseringsgrad: 2023 99,0 procent, 2022 99,0 procent.

Not 24. Övriga ansvarsförbindelser och borgensförbindelser, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Transitio AB, till förmån för Handelsbanken	1 036	1 417	1 036	1 417
Kommuninvest i Sverige AB	5 993	8 293	5 993	8 293
Folkets Hus	40	40	40	40
Nordiska akvarellmuséet	21	21	21	21
Svensk Scenkonst	12	11	-	-
Stiftelsen Carlanderska Sjukhuset	6	6	6	6
Totalt	7 108	9 787	7 095	9 776

Regionfullmäktige har år 2007 tillstyrkt att Västtrafik AB blir delägare i Transitio AB. Transitio AB är ett bolag gemensamt ägt av 20 trafikhuvudmän med uppdrag att upphandla, underhålla och finansiera lokaltåg. I bolagets konstruktion ingår att ägarna gemensamt borgen via en proprieborgen för bolagets finansiella åtagande inom en borgensutfästelse om 8 259 miljarder kronor. Till denna borgen är kopplat ett regressavtal borgenärerna emellan, som innebär att respektive borgenär endast har ett finansiellt ansvar för de tåg man själv anskaffat. Hittills har Västra Götalandsregionen ingått borgen för Transitio AB till ett belopp om 1 036 mnkr. Nettoengagemang mot Transitio AB är 51 mnkr efter regress.

Regionen ansvarar som delägare i Patientförsäkringen LÖF för bolagets förbindelser till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie som erläggs för vart år som förlust har uppkommit i patientförsäkringen. År 2023 uppgick premien till 230 mnkr.

Västra Götalandsregionen har i september 2020 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 295 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Västra Götalandsregionens ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551 907 mnkr och totala tillgångar till 562 023 mnkr. Västra Götalandsregionens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 5 993 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 6 017 mnkr.

Bedömningen är att sannolikheten för reglering av övriga ansvarsförbindelser och borgensförbindelser är ytterst liten.

Not 25. Avsättningar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Årets avsättningar	6 870	2 847	6 817	2 816
varav pensioner	5 810	2 028	5 810	2 028
Återförda avsättningar	-40	-21	-40	-21
Utbetalning av avsättningar	-1 126	-995	-1 124	-993
Totalt	5 703	1 830	5 652	1 801

Not 26. Reavinster och reaförluster sålda anläggningstillgångar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Reavinster fastigheter	42	49	42	49
Reavinster inventarier	9	13	8	12
Totalt	51	62	50	61
Reaförluster fastigheter	-	-1	-	-1
Reaförluster inventarier	-3	-2	-1	-2
Totalt	-3	-2	-1	-2
Netto reavinster/-förluster	48	60	50	58

Not 27. Investering i anläggningstillgångar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Årets investering i immateriella anläggningstillgångar	203	269	172	236
Årets investering i byggnader och mark	2 497	2 605	2 497	2 605
Årets investering i maskiner och inventarier	2 792	2 113	2 563	1 873
Årets investering, finansiell leasing, maskiner och inventarier	83	27	62	27
Totalt	5 575	5 014	5 294	4 741

Not 28. Försäljning av materiella anläggningstillgångar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Försäljning byggnader och mark	43	50	43	50
Försäljning maskiner och inventarier	37	32	35	27
Totalt	80	82	78	77

Not 29. Investering i finansiella tillgångar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Kommuninvest ekonomisk förening, insatskapital	34	34	34	34
Aktieägartillskott Göteborgsoperan AB	-	-	13	-
Köp av räntefonder i kapitalförvaltningen	2 268	9 497	2 268	9 497
Köp av aktiefonder i kapitalförvaltningen	1 558	299	1 558	299
Totalt	3 860	9 830	3 873	9 830

Not 30. Avyttring av finansiella tillgångar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Aktier Rantorget AB i likvidation	-	208	-	208
Aktier Sahlgrenska International Care AB i likvidation	-	-	-	4
Försäljning av räntefonder i kapitalförvaltningen	3 880	1 548	3 880	1 548
Försäljning av aktiefonder i kapitalförvaltningen	8	4 388	8	4 388
Totalt	3 888	6 144	3 888	6 148

Not 31. Ökning av långfristiga fordringar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Kundfordringar Folktandvårdens frisktandvårdsavtal	16	30	16	30
Totalt	16	30	16	30

Not 32. Minskning av långfristiga fordringar, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Långfristigt lån till Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg	4	4	4	4
Totalt	4	4	4	4

Not 33. Ökning av långfristiga skulder, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Investeringsbidrag, erhållna	27	65	26	36
Lån från Kommuninvest i Sverige AB	-	1 435	-	1 435
Långfristig leasingsskuld	18	-	18	-
Totalt	45	1 500	44	1 471

Not 34. Minskning av långfristiga skulder, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Investeringsbidrag, aktiverade	62	63	31	32
Lån från Kommuninvest i Sverige AB	1 300	-	1 300	-
Långfristig leasingsskuld	30	69	-	16
Totalt	1 392	132	1 331	48

Not 35. Leasing, mnkr

	Koncernen		Regionen	
	2023	2022	2023	2022
Finansiell leasing minimileasavgifter				
Maskiner och inventarier				
Totala minimileasavgifter	635	644	106	85
Nuvärde minimileasavgifter	608	620	100	84
Därav förfall inom 1 år	87	87	37	39
Därav förfall inom 1–5 år	262	239	63	44
Därav förfall senare än 5 år	259	294	1	1
Operationell leasing				
Maskiner och inventarier				
Minimileasavgifter	354	396	293	292
Med förfall inom 1 år	203	206	147	123
Med förfall inom 1–5 år	151	189	147	169
Med förfall senare än 5 år	-	-	-	-
Inhyrda lokaler				
Minimileasavgifter	5 310	4 510	5 004	4 199
Med förfall inom 1 år	1 142	955	1 090	906
Med förfall inom 1–5 år	2 768	2 454	2 613	2 311
Med förfall senare än 5 år	1 400	1 101	1 302	982

Not 36. Kostnader för räkenskapsrevision, tkr

	Regionen	
	2023	2022
Räkenskapsrevision		
Förtroendevalda revisorer	260	213
Sakkunniga revisorer	4 523	4 296
Summa räkenskapsrevision	4 784	4 509
Övrig revision		
Förtroendevalda revisorer	2 343	1 913
Sakkunniga revisorer	18 556	16 838
Summa övrig revision	20 899	18 751
Total revisionskostnad	25 683	23 260

Not 37. Koncerninterna mellanhavanden, mnkr

	Driftbidrag		Försäljning	
	Givna	Mottagna	Köpare	Säljare
Västra Götalandsregionen	6 799		413	329
Västtrafik AB	-	5 975	317	411
GöteborgsOperan AB	-	413	4	1
Film i Väst AB	-	108	0	0
Göteborgs Symfoniker AB	-	199	4	1
Turistrådet Västsverige AB	-	57	4	0
Regionteater Väst AB	-	48	0	0
	6 799	6 799	742	742

	Kortfristiga		Avsättningar och långfristiga	
	Fordringar	Skulder	Fordringar	Skulder
Västra Götalandsregionen	204	1 907		
Västtrafik AB	1 816	178	-	-
GöteborgsOperan AB	-24	1	-	-
Film i Väst AB	44	0	-	-
Göteborgs Symfoniker AB	24	1	-	-
Turistrådet Västsverige AB	10	0	-	-
Regionteater Väst AB	13	0	-	-
	2 087	2 087	0	0

Det finns inga koncerninterna lån eller borgensåtaganden.

Stiftelse, kommunalförbund och samordningsförbund	Totala intäkter, mnkr	Resultat kronor, mnkr	Utgående eget kapital, mnkr	Antal anställda	VGRs bidrag, mnkr
Stiftelsen Skaraborgsinstitutet	8,60	0,00	10,00	7	8,40
Västkuststiftelsen	70,86	3,32	13,70	31	18,25
Stiftelsen Stenebyskolan	37,57	-0,45	22,19	42	10,99
Stiftelsen Läckö slott	29,42	0,93	10,21	23	11,31
Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd	11,91	-15,98	17,19	19	4,58
Kommunalförbundet Tolkförmedling Väst	221,69	-0,22	33,87	51	0,00
Kommunalförbundet Svensk luftambulans ¹⁾	207,00	-17,40	-10,70	95	-
Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg	385,31	9,53	-36,61	74	32,94
Kommunalförbundet Avancerad strålbehandling	258,10	26,74	-36,22	87	-
Samordningsförbundet Göteborg	68,47	-4,93	7,68	11	15,33
Samordningsförbundet Västra Värmland och Norra Dalsland	9,01	0,82	3,08	0	0,62
Samordningsförbundet Insjöriket (Mölnadal, Partile, Härryda, Lerum)	14,30	0,20	6,80	2	3,60
Samordningsförbundet Skaraborg	23,49	-4,85	12,20	5	4,22
Samordningsförbundet Södra Vänern (Trollhättan, Vänersborg, Lilla Edet, Grästorp)	9,25	-1,54	2,00	2	2,32
Samordningsförbundet Väst	13,25	0,76	3,88	0	2,52
Samordningsförbundet Älv och kust	12,87	0,49	1,66	4	2,25
Sjuhärads samordningsförbundet	21,70	-0,81	3,04	0	5,00

1) Västra Götalandsregionen har begärt och beviljats utträde ur kommunalförbundet.

Driftredovisning

Verksamhetsområde (mnkr)	Intäkter 2023	Kostnader 2023	Region- bidrag 2023	Årets resultat 2023	Budget 2023	Budget- avvikelse 2023	Årets resultat 2022
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD							
Företrädare							
Strategisk hälso- och sjukvårdsnämnd	0,0	-52,8	78,2	25,4	0,0	25,4	-
Operativ hälso- och sjukvårdsnämnd	2 606,4	-50 675,8	48 056,2	-13,1	0,0	-13,1	-
Delregional nämnd, Norra	0,0	-28,4	28,8	0,4	0,0	0,4	-
Delregional nämnd, Västra	0,0	-23,2	24,6	1,4	0,0	1,4	-
Delregional nämnd, Göteborg	0,0	-49,9	54,2	4,2	0,0	4,2	-
Delregional nämnd, Södra	0,0	-21,5	23,7	2,2	0,0	2,2	-
Delregional nämnd, Östra	0,0	-17,8	20,4	2,6	0,0	2,6	-
Hälso- och sjukvårdsstyrelsen	-	-	-	-	-	-	283,0
Norra hälso- och sjukvårdsnämnden	-	-	-	-	-	-	24,9
Västra hälso- och sjukvårdsnämnden	-	-	-	-	-	-	-3,0
Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd	-	-	-	-	-	-	31,1
Södra hälso- och sjukvårdsnämnden	-	-	-	-	-	-	41,1
Östra hälso- och sjukvårdsnämnden	-	-	-	-	-	-	12,9
Summa företrädare	2 606,4	-50 869,3	48 286,0	23,2	0,0	23,1	390,0
Utförare							
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	20 886,1	-22 154,7	-	-1 268,6	0,0	-1 268,6	-265,6
NU-sjukvården	5 806,2	-6 124,7	-	-318,4	0,0	-318,4	-29,8
Södra Älvsborgs Sjukhus	4 318,7	-4 647,0	-	-328,3	0,0	-328,3	-88,1
Skaraborgs Sjukhus	5 057,4	-5 470,7	-	-413,3	0,0	-413,3	-177,6
Sjukhusen i Väster	3 217,7	-3 639,4	-	-421,7	0,0	-421,7	-203,6
Närhälsan	5 795,9	-5 859,2	-	-63,3	-57,0	-6,3	357,9
Regionhälsan	1 852,8	-1 842,0	-	10,8	-9,8	20,6	0,0
Folk tandvården Västra Götaland	2 649,3	-2 613,1	-	36,3	-28,0	64,3	49,4
Habilitering & Hälsa	1 008,1	-1 015,6	-	-7,5	0,0	-7,5	1,4
Summa utförare	50 592,3	-53 366,3	-	-2 773,9	-94,8	-2 679,1	-356,0
Koncernjustering	-0,2	0,0	-	-0,2	0,0	-0,2	0,0
Eliminering interna poster	-42 937,6	42 937,6	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa hälso- och sjukvård	10 260,9	-61 298,0	48 286,0	-2 751,0	-94,8	-2 656,2	34,0

Verksamhetsområde (mnr)	Intäkter 2023	Kostnader 2023	Region- bidrag 2023	Årets resultat 2023	Budget 2023	Budget- avvikelse 2023	Årets resultat 2022
REGIONAL UTVECKLING							
Företrädare							
Miljö- och regionutvecklingsnämnd	18,5	-935,9	923,7	6,4	0,0	6,4	-
Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnd	0,6	-6 066,6	6 089,9	23,9	0,0	23,9	-
Kulturnämnden	380,0	-1 521,6	1 143,9	2,2	0,0	2,2	-
Regionutvecklingsnämnden	-	-	-	-	-	-	5,4
Miljönämnden	-	-	-	-	-	-	2,3
Kulturnämnden	-	-	-	-	-	-	0,8
Kollektivtrafiknämnden	-	-	-	-	-	-	1,6
Summa företrädare	399,0	-8 524,0	8 157,5	32,5	0,0	32,5	10,2
Utförare							
Naturbruksstyrelsen	335,3	-334,3	-	1,1	0,0	1,1	2,2
Turistrådet Västsverige AB	57,3	-57,2	-	0,1	0,0	0,1	0,2
Göteborgs botaniska trädgård	66,7	-69,3	-	-2,6	-0,5	-2,1	-0,5
Styrelsen för folkhögskolorna	297,2	-294,2	-	3,0	0,0	2,9	2,4
Förvaltningen för kulturutveckling	277,7	-276,8	-	1,0	0,0	1,0	1,0
GöteborgsOperan AB	554,0	-573,6	-	-19,5	0,0	-19,5	-1,3
Göteborgs Symfoniker AB	261,3	-261,3	-	0,0	0,0	0,0	1,9
Film i Väst AB	135,3	-135,1	-	0,2	0,0	0,2	0,2
Regionteater Väst AB	51,0	-50,8	-	0,2	0,0	0,2	0,7
Västtrafik AB	11 357,2	-11 357,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Styrelsen för regionens tåg och spårvagnar	80,6	-80,6	-	0,0	0,0	0,0	-
Summa utförare	13 473,7	-13 490,3	-	-16,6	-0,5	-16,1	6,8
Koncernjustering	0,0	189,8	-	189,8	-4,2	194,0	109,7
Eliminering interna poster	-7 416,7	7 416,7	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa regional utveckling	6 456,1	-14 407,9	8 157,5	205,8	-4,7	210,4	126,7
SERVICEVERKSAMHETER							
Fastighet, stöd och service	4 947,9	-5 424,3	482,6	6,2	-0,4	-18,6	-
Försörjningsförvaltningen	3 670,7	-3 734,9	0,0	-64,2	-25,5	-13,4	-
Västfastigheter	-	-	-	-	-	-	56,0
Regionservice	-	-	-	-	-	-	24,4
Hälsan och Stressmedicin	134,9	-155,3	21,0	0,7	0,1	0,6	-1,5
Eliminering interna poster	-412,6	412,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa serviceverksamheter	8 340,9	-8 901,8	503,6	-57,3	-25,8	-31,4	79,0

Verksamhetsområde (mnkr)	Intäkter 2023	Kostnader 2023	Region- bidrag 2023	Årets resultat 2023	Budget 2023	Budget- avvikelse 2023	Årets resultat 2022
REGIONGEMENSAMT							
Regionfullmäktige	46,8	-118,8	94,3	22,2	0,0	22,2	16,6
Regionstyrelsen	2 579,7	-6 278,9	3 910,4	247,6	-125,7	373,3	1 003,6
Arkivnämnd	-	-	36,3	-	-	-	-
Revisorskollegiet	0,0	-25,7	26,9	1,2	0,0	1,2	3,1
Patientnämnder	1,9	-28,2	27,3	1,1	0,0	1,1	3,6
Eliminering interna poster	-1,4	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa regiongemensamt	2 627,1	-6 450,2	4 095,2	272,1	-125,7	397,8	1 026,9
Eliminering interna poster	-11 252,2	11 220,9	31,3	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA VERKSAMHETER	16 432,9	-79 837,0	61 073,7	-2 330,4	-251,0	-2 079,4	1 266,5
CENTRAL FINANSIERING							
Koncernbank	2 113,4	-98,3	-302,1	1 713,0	0,0	1 713,0	-1 691,0
Moderförvaltning	81 702,9	-21 232,3	-60 771,6	-301,0	-1 634,9	1 333,9	2 015,4
Summa central finansiering	83 816,3	-21 330,6	-61 073,7	1 412,0	-1 634,9	3 046,9	324,4
Eliminering interna poster	-15 920,8	15 920,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TOTALT KONCERNEN	84 328,3	-85 246,8	0,0	-918,4	-1 885,9	967,5	1 590,9

Koncernens totala intäkter och kostnader ovan består av nedanstående poster i resultaträkningen:

skatt, gen statsbidrag, utjämning	66 071,4	
avskrivningar		-3 029,0
finansiella intäkter/ kostnader	1 741,4	-2 812,4
verksamhetens intäkter/kostnader	16 515,4	-79 405,3

Kolumnerna intäkter och kostnader innehåller för respektive nämnd/styrelse såväl verksamhetens intäkter och kostnader som avskrivningar, finansiella intäkter och kostnader. Skatteintäkter och generella statsbidrag ingår i intäkterna på moderförvaltningen. Regionbidragen är beslutade av fullmäktige i budgeten och lämnas från moderförvaltningen till företrädarna. Företrädarna köper verksamhet av utförarna, vilket ingår i kostnaderna för företrädarna och i intäkterna för utförarna. Regionfullmäktige tar beslut om en rambudget där regionbidragen fördelas. Den slutliga budgeten för VGR fastställs i koncernens detaljbudget.

Investeringsredovisning

Investeringsobjekt, mnkr	Budget enligt beslut	Ack. utfall t.o.m. 2023	Budget 2023	Utfall 2023
FASTIGHETER				
Botaniska trädgården, nytt växthus	607	76	63	7
SkaS Skövde, om- tillbyggnad akut-, service- och psykiatriblocket	2 463	2 405	184	197
SkaS Skövde, teknisk infrastruktur	458	304	51	16
SkaS Skövde, PCB-sanering etapp 3, del 1 och 2	307	284	86	53
SU Sahlgrenska sjukhuset, förberedande arbeten Sahlgrenska Life	381	135	226	124
SU Sahlgrenska sjukhuset, Sahlgrenska Life Hus 1		111	15	46
SU Sahlgrenska sjukhuset, fysisk infrastruktur för IT	28	13	9	6
SU Östra sjukhuset, försörjning, logistik och teknisk infrastruktur	789	727	9	30
SU Östra sjukhuset, evakueringsbyggnad SHS	174	145	6	13
SU Östra, nybyggnad förlossning och neonatal höghus	2 378	310	142	90
SU Östra, utbyte logistiksystem	118	67	45	45
SU Östra, upprustning barnklinik höghus	191	119	62	36
SU Östra, ny intensivvårdsavdelning och tyckkammarenhet	1 083	37	56	25
SU Östra, ny kulvert Servicehuset-Centralkliniken	90	63	17	12
SU Östra, utbyggnad reservkraft	37	6	13	2
SU Östra, upprustning fasad IK	51	57	22	30
SU Östra, teknisk infrastruktur etapp 4 och 5, ställverk	121	24	21	18
SU Östra, teknisk infrastruktur etapp 7, sprinkler	59	7	20	4
SU Östra, ny fasad och tak centralkliniken	130	8	17	5
SU Östra, Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, tillbyggnad	2 398	2 312	10	23
SU Östra, anpassning av befintligt barnkvarter för BUP		9	10	7
NU-sjukvården, NÄL, ombyggnation operation gynekologi	73	68	4	4
NU-sjukvården, NÄL, ombyggnation operation kirurgi	173	110	106	92
NU-sjukvården, NÄL, ombyggnation av tak etapp 2-5	267	57	54	57
NU-sjukvården, ombyggnation ortopedteknik	25	18	17	14
NU-sjukvården, ställverk	30	15	20	15
SV Högsbo sjukhus, nytt specialistsjukhus/dagkirurgiskt centrum	1 618	1 282	234	200
SV Kungälv sjukhus, ombyggnation akuten	17	10	8	6
SV Kungälv sjukhus, ombyggnation psykiatri	36	16	3	13
Naturbruksgymnasium, Sötåsen Hästcentrum Axevalla	234	152	100	125
Fastighetsinvesteringar redovisade utöver ram	1 730	1 312	246	177
Övriga fastighetsinvesteringar inom ram				1 006
Summa fastighetsinvesteringar			3 165	2 498

Investeringsobjekt, mnkr	Budget enligt beslut	Ack. utfall t.o.m. 2023	Budget 2023	Utfall 2023
UTRUSTNING			3 165	2 498
SU, Bild- och funktionsmedicin				90
SU, Lab.medicin				39
SU, Övervakning Anestesi/IVA/IMA				32
NU-sjukvården, Operationsbord				10
Regionstyrelsen, PC-leasing				215
Hjälpmiddelscentralen				253
Övriga utrustningsinvesteringar				1 491
Summa utrustningsinvesteringar			2 566	2 130
KOLLEKTIVTRAFIKSFORDON				
Västtrafik, Nya regiontåg				37
Nya spårvagnar				692
Övriga investeringar kollektivtrafikfordon				46
Summa investeringar i kollektivtrafikfordon			898	775
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Regionstyrelsen, program Millenium				172
Övrigt				33
Summa investeringar i immateriella anläggningstillgångar			187	172
Riskpost				
Investeringar totalt			6 798	5 575

Revisionsberättelse 2023

för Västra Götalandsregionens nämnder och styrelser samt de sammanställda räkenskaperna

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat den verksamhet som bedrivits i regionens nämnder och styrelser. Vi har även granskat regionens delårsbokslut och årsredovisning. Genom utsedda lekmannarevisorer har även den verksamhet som bedrivits i regionens bolag granskats. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder oss förtroendevalda revisorer.

Västra Götalandsregionen är part i finansiella samordningsförbund inom rehabiliteringsområdet samt i stiftelser och kommunalförbund. Dessa granskas i särskild ordning och redovisas i separata revisionsberättelser.

Nämnderna och styrelserna ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten har bedrivits enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsd i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. För granskningen av bolagen har granskningen även utförts enligt aktiebolagslagen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Resultatet av nämnd- och styrelsegranskningen redovisas i revisionsberättelser och revisionsrapporter som överlämnas till nämnderna och styrelserna. Resultatet av bolagsgranskningen redovisas på motsvarande sätt i granskningsrapporter och revisionsrapporter som

överlämnas till respektive bolag. Granskningen av Västra Götalandsregionens räkenskaper och bokslut, inklusive de sammanställda räkenskaperna, redovisas i en separat rapport. All granskning som har genomförts under året sammanfattas i dokumentet *Revisionens redogörelse för 2023* som är en bilaga till den här revisionsberättelsen.

Revisorernas bedömning

I samband med granskningar lämnar revisionen ofta rekommendationer om förbättringar och ibland lämnas även det som kallas för revisionskritik. Kritik riktas till nämnder, styrelser och bolag när bristerna bedöms vara betydande eller allvarliga. Revisorernas kritik graderas genom begreppen *anmärkning* och *erinran*, där *anmärkning* är allvarligast.

Årets granskning visar att regionens nämnder, styrelser och bolag har åtgärdat en del av de brister som vi identifierade förra året, men granskningen visar även att brister kvarstår och att nya brister har identifierats.

I år riktar revisionen kritik mot sex styrelser vilka är regionstyrelsen, styrelsen för NU-sjukvården, styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset, styrelsen för Sjukhusen i väster, styrelsen för Skaraborgs Sjukhus samt styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus.

Revisionen bedömer att regionstyrelsen *inte fullt ut* har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen *inte fullt ut* har varit tillräcklig. Kritik i form av *en erinran* riktas mot regionstyrelsen.

Revisionen bedömer att styrelsen för NU-sjukvården har skött verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Däremot bedömer vi att styrelsen *inte fullt ut* har skött verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen *inte fullt ut* har varit tillräcklig. Kritik i form av *en erinran* riktas mot styrelsen för NU-sjukvården.

Revisionen bedömer att styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset *inte fullt ut* har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande

sätt och att den interna kontrollen *inte fullt ut* har varit tillräcklig. Kritik i form av *en erinran* riktas mot styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Revisionen bedömer att styrelsen för Sjukhusen i väster har skött verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Däremot bedömer vi att styrelsen *inte fullt ut* har skött verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen *inte fullt ut* har varit tillräcklig. Kritik i form av *en erinran* riktas mot styrelsen för Sjukhusen i väster.

Revisionen bedömer att styrelsen för Skaraborgs Sjukhus *inte fullt ut* har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt men att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Kritik i form av *en erinran* riktas mot styrelsen för Skaraborgs Sjukhus.

Revisionen bedömer att styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus *inte fullt ut* har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt men att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Kritik i form av *en erinran* riktas mot styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus.

I övrigt bedömer vi att regionens nämnder och styrelser i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer även att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Sammantaget bedömer vi att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med regionfullmäktiges finansiella mål och verksamhetsmål.

Vi har översiktligt granskat om det redovisade resultatet är förenligt med regionfullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Vid en sammantagen bedömning anser vi att Västra Götalandsregionen under 2023 i allt väsentligt lever upp till lagens krav på god ekonomisk hushållning.

Revisorerna ska redovisa sin ansvarsprövning av nämnder och styrelser till regionfullmäktige. Vi tillstyrker att regionfullmäktige beviljar samtliga ledamöter i regionens nämnder och styrelser ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023.

Vi tillstyrker att årsredovisningen 2023 för Västra Götalandsregionen godkänns.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund

Nämnder och styrelser i korthet

Västra Götalandsregionen består av politiska nämnder och styrelser som ansvarar för strategisk planering, operativa uppdrag och genomförande av verksamhet. Följande avsnitt är en sammanfattning av deras rapportering för 2023.

Regional utveckling

Miljö- och regionutvecklingsnämnden

Genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin pågår och insatser från de fyra kraftsamlingarna för elektrifiering, digitalisering, cirkulära affärsmodeller och fullföljda studier har varit särskilt prioriterade. I kraftsamlingen *Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om* har satsningen företagens klimatlöften lanserats 2023, där företag har anslutit sig till löften om hållbara transporter, klimatsmart mat och förnybara och resurseffektiva produkter.

VGR har tillsammans med kommunerna tagit fram en regional energiöverenskommelse som tydliggör behovet av elproduktion och roller för att bidra till en kraftig ökad elproduktion och nätutbyggnad.

Resultatet för helåret var 6 mnkr.

Naturbruksstyrelsen

Verksamheten har präglats av ett större fokus på frågor om säkerhet och beredskap. Ett annat fokus har varit på antal utbildningsplatser som ska erbjudas på gymnasieprogrammen på grund av den dimensioneringsutredning som Skolverket har genomfört under året.

Ett tillfälligt avtal har träffats mellan VGR och kommunerna då samverkansavtalet är under utredning och ska vara klart till 2026.

Inflationen har märkts av på förvaltningens kostnader. Framför allt syns ökade kostnader för material.

Resultatet för helåret var 1 mnkr.

Turistrådet Västsverige AB

Hållbarhet ur alla dimensioner ligger till grund för affärsplanen Hållbarhetsklivet. Vid årsskiftet var 46 kommuner och cirka 600 verksamheter anslutna.

Under året ökade antalet gästnätter i hotell, stugbyar och vandrarhem till över sju miljoner, motsvarande cirka 7 procent. De preliminära siffrorna för camping tyder på att camping genererade 3,2 miljoner gästnätter 2023.

Turistrådet har genomfört drygt 30 marknadsföringskampanjer för att locka besökare till Västsverige. Kampanjer har genomförts

i huvudsak mot den svenska marknaden, men även mot Norge, Danmark, Tyskland och Holland.

Intresset från media har varit stort under 2023. Flera stora internationella dagstidningar och magasin har varit på besök. Även researrangörer har visat stort intresse för Västsverige.

Resultatet för helåret var 0,1 mnkr.

Baldersnäs Herrgård, Dals Långed.

Styrelsen för folkhögskolorna

Förvaltningens kursutbud har krympt under 2023 på grund av lägre statsbidrag men verksamheten har arbetat med att utveckla befintliga kurser. Helhetslyftet är ett projekt som gör det möjligt att vidareutveckla och öka känslan av delaktighet i samhället för tredjelandsmedborgare tillsammans med ett trettiotal andra samverkansaktörer i Västra Götaland.

De ekonomiska förutsättningarna med lägre statsbidrag har varit svåra och resulterat i en stramare bemanning. Regionutvecklingsnämnden fattade under 2022 beslut om ökade resurser till folkhögskolorna för att göra det möjligt för deltagare att slutföra de undersköterskeutbildningar som påbörjats under pandemin på folkhögskolorna. En engångssumma på 3 mnkr ingår i resultatet som förvaltningen fick i samband med övertagandet Validering Väst.

Resultatet för helåret var 3 mnkr.

Styrelsen för Botaniska trädgården

Göteborgs botaniska trädgård fyllde 100 år under 2023. Detta märktes både genom fler evenemang, fler besökare och spännande samarbeten. Den nya anläggningen Kulturträdgårdar invigdes på födelsedagen den 8 juli.

Med trädgården strävar förvaltningen efter att öka förståelsen för samt gynna biologisk mångfald. Botaniskas kunskap om biologisk mångfald i relation till klimatförändringar är en viktig resurs i Västra Götaland, i Sverige och internationellt. Projektet *Så Vilda* har hittills engagerat 15 000 barn. Botaniska blev under hösten beviljade medel till ett stort

EU-projekt, där Botaniska trädgården är lead partner. Botaniska har under året bidragit med att sätta fokus på viktiga framtidsfrågor genom bevarande och forskning kring biologisk mångfald, och har också bidragit till människors återhämtning och livskvalitet.

Resultatet för helåret var -2 mnkr.

Kultur

Kulturnämnden

2023 har präglats av dialog inom kulturlivet och mellan kommunerna, VGR och staten. Den nya *Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027* har tagits fram tillsammans med en mängd aktörer.

Av totalt 32 långsiktiga uppdrag går endast fem till VGR:s egen verksamhet. Detta i linje med strävan att främja ett demokratiskt och fritt kulturliv och civilsamhälle.

Kulturområdet påverkades 2023 av ekonomiska förändringar som påverkat utbudet negativt, ofta på kommunal nivå. Likaså en intensifierad diskussion om konstnärlig frihet och yttrandefrihet.

De regionala kulturmedlen har en stor geografisk spridning och variation. En slutsats kan sägas vara att förutsättningarna för scenkonst utanför de större städerna kan behöva stärkas.

Resultatet för helåret var 2 mnkr.

Styrelsen för GöteborgsOperan AB

Under året har Göteborgsoperan satt upp sju operor, fem musikaler har spelats och tolv större konserter har genomförts, bland annat när Göteborg firade 400 år med stor Jubileumsfestival i Frihamnen. Göteborgsoperans danskompani har under året haft flera världspremiärer och även varit på turnéer till London, Taichung (Taiwan), Seoul, Paris och St. Pölten i Österrike.

Operan har genomfört ett stort antal aktiviteter som på olika sätt ökat tillgängligheten och öppnat upp för olika grupper att ta del av verksamheten. Verksamhet för barn och unga har pågått under hela året, med bland annat *Tvåornas kör* och kortoperan *Alice i underlandet – tebjudningen*.

Det ekonomiska läget har försämrats under året på grund av inflation, valutaeffekter, högre

kostnader för löner samt ökade lokal- och fastighetskostnader. En åtgärdsplan som möjliggör fortsatt utveckling utifrån nya ekonomiska förutsättningar och för att nå en ekonomi i balans är under framtagande.

Resultatet för helåret var -20 mnkr.

Styrelsen för Göteborgs Symfoniker AB

Under 2023 var produktionen och publiken inom samtliga genrer tillbaka på nivåerna innan pandemin och turnéer och gästspel kunde återigen genomföras på arenor utanför Sverige. Under året har symfonikerna genomfört en mängd konserter, spelat in musik, turnerat och genomfört gästspel. Göteborgs symfoniker deltog i firandet av Göteborgs Stads 400-årsjubileum med flera spetsprojekt så som skol- och familjeproduktionen GBG 402, en involverande och engagerande föreställning om mångfalden i staden och bredden av den musik som spelas i Göteborgs konserthus. Varje år erbjuder symfonikerna gratis skolkonserter. Under 2023 besökte ca 33 000 barn och unga symfonikernas konserter, av totalt drygt 170 000 besökare.

Resultatet för helåret var 0 mnkr.

Styrelsen för Film i Väst AB

Under 2023 har 14 samproduktioner från Film i Väst haft biografpremiär, två samproducerade dramaserier haft premiär och åtta samproducerade dokumentärer visats både internationellt och i Sverige. Inflationen har lett till högre kostnader, vilket bidragit till att antalet inspelade långfilmer och dramaserier i regionen liksom i hela Norden blivit färre än ett normalår.

2023 var ett framgångsrikt år för Film i Västs internationella samproduktioner. Vid betydelsefulla festivaler som Cannes, Berlin, Toronto och Venedig har Film i Västs samproduktioner haft stora framgångar. Under året gjorde fem

internationella samproduktioner delar av sin inspelning i regionen. Året avslutades med att två samproduktioner blivit utvalda att tävla om en Oscar för Bästa internationella film 2024.

Resultatet för helåret var 0 mnkr.

Styrelsen Regionteater Väst AB

Regionteater Väst producerar och spelar dans- och teaterföreställningar för barn och unga. Vid sidan av det genomför bolaget även workshops, föreläsningar och kurser så som *Dansa utan krav, dans för folk med Parkinson* med mera. Under 2023 har Regionteater Väst planerat och genomfört sex urpremiärer och sex nypremiärer vilka samtliga har turnerat i regionen. Exempel på årets urpremiärer är *Om trollen kommer, Forever Young* och *Loop*.

Under året har Regionteater Väst totalt genomfört 517 föreställningar med en publik-siffra på 21 281 besökare. Genom egna föreställningar, residens, workshops, gästspel, provpublik och andra aktiviteter har bolaget mött 30 585 personer (29 461 år 2022) varav majoriteten varit barn och unga.

Resultatet för helåret var 0 mnkr.

Kollektivtrafik

Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden

2023 har präglats av att vara ett år med uppstart av många processer, bland annat revidering av trafikförsörjningsprogrammet, strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor, cykelstrategin, regional transportinfrastrukturplan 2026–2037. Ett stort fokus har även varit på kollektivtrafikens ekonomi genom beslutet om prisjustering och start av utredning kring självfinansieringsgrad.

Glädjande under året är att kollektivtrafikresandet ytterligare ökat och att både marknadsandelen för hållbart resande totalt och biljettintäkterna nu är i kapp och förbi de nivåer som gällde före pandemin.

Nämnden har under året arbetat med frågor om nationell och internationell infrastruktur genom sitt engagemang i frågan om ny järnväg mellan Göteborg och Borås, samråd kring Slussarna

Styrelsen för kulturutveckling

Baserat på kulturstrategins fokus på vidgat deltagande, utveckling av kapaciteter, nyttjande av tekniken och ökad internationalisering, har styrelsen tagit sig an uppdraget genom samverkan med bland andra kommuner, föreningsliv, det professionella kulturlivet och andra aktörer.

Läget i kommunerna är utmanande vad gäller ekonomiska förutsättningar för ett levande kulturliv. Särskilda insatser för att öka dialog med och mellan kommuner i Västra Götaland har genomförts. Det gäller grundläggande verksamhet som bibliotek och kulturskola men också för arrangörer, arrangörsutveckling samt förutsättningar för det fria kulturlivet inklusive studieförbunden.

Den regionala museiverksamheten gläds åt ökade besöksiffror under året. För museerna har fokus även varit på säkerhetsfrågor. En risk- och katastrofplan är framtagen.

Resultatet för helåret var 1 mnkr.

i Trollhättan och String-nätverkets arbete för bättre järnväg mellan Göteborg och Oslo.

Resultatet för helåret var 24 mnkr.

Styrelsen för Västtrafik AB

Västtrafiks biljettintäkter fortsätter att utvecklas bra och avviker positivt mot budget. Även kostnaderna avviker positivt. Trafikkostnaderna är i stort sett i linje med budget trots de konjunkturpåverkande effekter som finns.

I början av året låg resandet på ungefär 85 procent av 2019 års nivå och i slutet av december nådde det upp till 92 procent. Den positiva utvecklingen gäller för alla trafikslag, men tåg är det trafikslag där resandet ligger strax över 2019 års nivåer.

Västtrafik hade 475 årsarbetare 2023, jämfört med 451 årsarbetare föregående år. Bolaget

har sedan ett par år tillbaka en plan för konsultväxling inom IT-enheten, dels i syfte att hämta hem kärnkompetenser, dels i syfte att göra en ekonomisk hemtagning, vilket är en bidragande

faktor till ökningen av antalet årsarbetare.

Resultatet för helåret var 0 mnkr efter avsättning till obeskattade reserver med 256 mnkr.

Hälso- och sjukvård

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden

I budgeten för 2023 valde strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden ut fem av regionfullmäktiges mål. Dels de tre som inriktas mot hälso- och sjukvård, dels två prioriterade mål inriktade mot kompetens och kompetensförsörjning. Till dessa kopplades tillhörande aktiviteter. Majoriteten av aktiviteterna är påbörjade men flera av dem är av långsiktig karaktär och kommer att vara viktiga även under kommande budgetår. Bedömningen är att de prioriterade målen för 2023 har uppnåtts delvis.

2023 har till stor del varit ett uppstartsår för strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden där kraft och tid lagts på utarbetande av nya rutiner och arbetssätt. Arbetet har präglats av

- beslutet om en genomförandeplan för omställningen av hälso- och sjukvården i VGR 2023–2027
- hitta former för strategiska styrningen av hälso- och sjukvården

Resultatet för helåret var 25 mnkr.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden

Under 2023 har operativa hälso- och sjukvårdsnämnden arbetat för att följa regionfullmäktiges mål och strategier. Fokus har legat på att ta fram uppdrag, ingå avtal och fördela resurser inom hälso- och sjukvården.

Inom ramen för sitt regionövergripande ansvar att följa upp hälso- och sjukvården i Västra Götaland har operativa hälso- och sjukvårdsnämnden även initierat ett arbete med tematiska presidiedialoger för att genomlysna, diskutera och hitta vägar framåt. Arbetssätt anpassade till den nya politiska organisationen behöver fortsatt utvecklas för att infria intentionen med den nya politiska organisationen samt verka för uppfyllelsen av regionfullmäktiges mål.

Året har präglats av en utmanande ekonomisk situation vilket har krävt beslut från nämnden för att eftersträva en budget i balans.

Resultatet för helåret var -13 mnkr.

Delregionala nämnder

Nämndernas första år har präglats av att tolka den nya organisationen och uppdraget samt skapa och utveckla nya strukturer och arbetssätt.

Nämnderna verkar för att realisera VGR:s måldokument och strategiska planer inom hälso- och sjukvård och folkhälsa i en lokal kontext. Inom dessa områden har nämnderna fört dialoger med kommuner, intresseorganisationer och det civila samhället. Nämnderna följer också utvecklingen av nära vård inom sina respektive geografiska område och samordnar dialogen med hälso- och sjukvårdens utförare och kommunerna.

Resultatet för helåret var 0 mnkr för DRN Norra, 1 mnkr för DRN Västra, 4 mnkr för DRN Göteborg, 2 mnkr för DRN Södra och 3 mnkr för DRN Östra.

Patientnämnderna

Patientnämnderna hanterade under året 5 171 klagomålsärenden, vilket var tre procent högre än 2022. Antal klagomål ökade avseende brister i undersökning och bedömning av hälsotillstånd, långa väntetider samt brister i information.

Totalt har 109 nya stödpersonsförordnanden utfärdats av patientnämnderna. Antalet förordnanden var tolv fler än föregående år, en ökning med cirka tio procent. Nya stödpersoner har kontinuerligt rekryterats.

Patientnämndernas kansli har under året tagit fram två analysrapporter; *Långvarig smärta – Kan bli en upplevelse av att inte känna sig lyssnad till* samt *Väntan på vård – Patienters upplevelser i väntan på operation eller annan behandling*.

Utvecklingen av arbetsmiljön har varit positiv och arbetet är mer systematiskt än tidigare. Uppföljning sker regelbundet av handlingsplan kopplat till medarbetarenkät.

Resultatet för helåret var 1 mnkr.

Styrelsen för NU-sjukvården

Under 2023 har NU-sjukvården stått inför utmaningar med att upprätthålla vården vid ökat inflöde, förbättra arbetsmiljön och hantera ekonomiska påfrestningar. Trots en beläggningsgrad på i genomsnitt 104 procent har gemensam vårdplatskoordinering förbättrat flödet, särskilt under sommaren. Tillgängligheten har ökat till 72 procent för första besök, medan tillgängligheten till behandling låg på 67 procent vilket är på samma nivå som 2022. Patienternas feedback indikerar nöjdhet med vården.

Personalomsättningen 2023 var 8,2 procent i jämförelse med 2022 där personalomsättningen vara 10,2 procent. Sjukfrånvaron minskade till 8,6 procent, och antalet nettoårsarbetare ökade med 124. Övertaget av den "Nära specialiserade vården" ökade antalet nettoårsarbetare med 45.

Resultatet för helår var -318 mnkr.

Styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har upplevt ökad efterfrågan på vård, haft framgångar inom forskning och utveckling, blivit rankat som landets bästa inom klinisk forskning samt tilldelats ytterligare tio nya nationella uppdrag för högspecialiserad vård.

Året innebar 1,25 miljoner planerade besök och över 44 000 operationer, en ökning jämfört med föregående år. Sjukhuset siktar på att bli Europas ledande universitetssjukhus med fokus på hållbarhet och forskning. Besöken till akutmottagningarna har minskat, men remissinflödet har ökat. Väntade patienter till första besök och operation/behandling/utredning har ökat något.

Året har inneburit stora ekonomiska utmaningar och handlingsplanen för ekonomi i balans har varit och kommer fortsatt att vara prioriterad. Antal nettoårsarbetare är fortfarande fler i jämförelse med 2022, men skillnaden mellan åren minskar. Både sjukfrånvaron och personalomsättningen ligger lägre i jämförelse med 2022.

Resultatet för helåret var -1 274 mnkr exklusive Sahlgrenska International Care. Resultat för hela förvaltningen var -1 269 mnkr.

Styrelsen för Sjukhusen i väster

Under 2023 har både öppen- och slutenvårdsproduktionen varit i stort oförändrat mot föregående år. Tillgängligheten har överlag varit god i relation till vårdgarantin. Produktionen för somatiska första besök minskade med sex procent, motsvarande 83 procent måluppfyllelse mot beställda volymer. Psykiatrisk produktion inom vårdgarantin ökade med fyra procent och nådde 135 procent måluppfyllelse mot beställda volymer, medan operationsverksamheten låg på planerad nivå med 102 procent måluppfyllelse. Registrerade remisser minskade något, medan antalet digitala vårdmöten ökade marginellt.

Antalet anställda var per december 57 färre och antalet nettoårsarbetare 17 färre jämfört med föregående år. Året har inneburit stora ekonomiska utmaningar, arbete med åtgärder gav inte önskad effekt.

Resultatet för helåret var -422 mnkr.

Styrelsen för Skaraborgs Sjukhus

Stora ekonomiska utmaningarna har inneburit att Skaraborg Sjukhus har genomgått strukturella förändringar och omorganiseringar under 2023 med fokus på att koncentrera akutsjukvården till Skövde. För att stärka akutvård och säkerställa god vård har ambulansen i Vara och en läkarbemannad närsjukvårdsbil i Lidköping utökats.

Förbättringsarbeten pågick inom patientsäkert och medicinsk kvalitet, särskilt inom standardiserade vårdförlopp för cancer och personcentrerad vård. Forskning och utveckling har startat ett kliniskt träningscenter för simulering och praktisk kompetensutveckling. För att öka produktivitet och tillgänglighet har flera införandeprojekt genomförts. Måluppfyllelsen enligt vårdgarantin har förbättrats under hösten för somatisk och vuxen psykiatrisk vård. Antalet nettoårsarbetare var i december 2023 101 lägre än samma månad 2022.

Resultatet för helåret var -413 mnkr.

Styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus

Genom införandet av ett kvalitetslednings-system har patientsäkerheten och kompetensen förbättrats inom somatisk slutenvård. Trots

att målet om 90 procents beläggningsgrad inte nåtts, har den minskat under 2023. Digital omställning och nära vård accelererade under hösten. Vårdgarantin nådde 64 procent för första besök och 66 procent för behandling, med färre väntande. Trots positiva trender återstod utmaningar inom psykiatri.

Inom Södra Älvsborgs Sjukhus har den ekonomiska situationen inneburit fokus på ekonomi i balans, övertidskostnader har minskat med 12 procent, bemanningskostnader med 16 procent och sjukhuset blev oberoende av hyrpersonal. Personalomsättningen sjönk medan antalet nettoårsarbetare ökade med 53 samtidigt som intern rörlighet prioriterades före extern rekrytering.

Resultatet för helår var -328 mnkr.

Styrelsen för Regionhälsan

Regionhälsan har under året fokuserat på hälsofrämjande insatser och tillgänglighet genom digitala tjänster. Exempelvis barnmorskemottagningar och ungdomsmottagningar erbjuder i högre utsträckning digitala besök, medan Agnesmottagningen fyller gapet mellan öppen och slutenvård för gravida med akut vårdbehov. Ett aktivt arbete pågår avseende frågor kring jämlik hälsa.

Förvaltningen har 1 914 anställda och infört anställningsprövning. Karriär och kompetensutveckling prioriteras för att stödja måluppfyllelse och omställning i vården. Fokus ligger på att göra förvaltningen och dess verksamheter kända och tillgängliga. Regionhälsan redovisar ett positivt resultat för 2023. Vissa områden, som barn- och ungdomsmedicin och sjukvårdens larmcentral, har dock fortsatta ekonomiska utmaningar.

Resultatet för helåret var 11 mnkr.

Styrelsen för Närhälsan

Två nya vårdcentraler med konceptet "digifysisk" har öppnats under året, där digital kontakt är förstahandsvalet när det är medicinskt lämpligt. Telefon-tillgängligheten är minst 90 procent och 75 procent av vårdcentralerna har utökat öppethållande. Produktionen totalt har ökat under året, men antalet läkarbesök har minskat något. Antalet listade har under året minskat med cirka 12 300 personer. Rehabiliteringarna har ökat produktionen med över

fem procent. Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling har förbättrats. Under 2023 rekryterades 81 procent av cheferna internt. 87 procent av specialisterna i allmänmedicin är kvar minst ett år efter examen. De ekonomiska utmaningarna för Närhälsans verksamheter 2023 var mycket stora främst beroende på ökade kostnader för personal och läkemedel.

Resultatet för helåret var -63 mnkr. (Varav vårdcentralerna -70 mnkr och rehabmottagningarna 7 mnkr.)

Styrelsen för Habilitering och Hälsa

Tillgängligheten inom hörselverksamheten är trots en mycket hög produktion betydligt sämre än normalt med anledning av ett kraftigt ökat remissinflöde. Insatser sker för att förbättra tillgängligheten till intensiv beteendeterapi för små barn med autism i Göteborgsområdet. Förvaltningens produktion (besök) har ökat med 4 procent jämfört med föregående år. Ett aktivt arbete pågår med införande av digitala tjänster. Resultatet i den nationella patientenkäten var mycket bra. Handlingsplaner med förbättringsområden har upprättats inom varje verksamhetsområde under året.

Antalet nettoårsarbetare har under 2023 ökat något och förvaltningen har under året infört anställningsprövningar. Sjukfrånvaron och personalomsättningen är fortfarande hög men har minskat gentemot föregående år.

Resultatet för helåret var -7 mnkr

Styrelsen för Folk tandvården

Tillgänglighet har förbättrats med digitalisering, samarbete och ökad klinisk tid. Tandhälsan har stärkts med hälsofrämjande åtgärder och anpassning till nationella riktlinjer. Produktionen följer planen, trots avvikelser i narkos- och ortodontibehandlingar. Folk tandvården har godkänts som universitetstandvård. Målet om 60 procent friska patienter nåddes, såväl som målet att nå 248 000 friskvårdsavtal. Förvaltningen strävar efter rätt kompetens och attraktiva arbetsplatser.

Under 2023 ökade antalet nettoårsarbetare med 1,2, men sjukfrånvaron är högre än före pandemin. Personalomsättningen ökade med 0,5 procent. För att balansera en ökad generell kostnadsutveckling har verksamheten under året behövt ha fokus på ökad intjäning och

minskade kostnader. Folk tandvårdens intäkter har ökat med 3,8 procent och kostnaderna har ökat med 4,7 procent.

Resultatet för helåret var 36 mnkr.

Regiongemensamt och service

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen har under året lagt stort fokus på sjukhusens ekonomi, bland annat genom återkommande presidieavstämningar mellan ägarutskottet och sjukhusstyrelserna. En regional särskild ledning för ekonomi i balans har i brett samarbete över förvaltningsgränserna arbetat med att ta fram förbättringsförslag för att hantera de ekonomiska utmaningarna.

Införandet av Millennium har bland annat innefattat arbete med planen för utbildning av medarbetare samt påbörjad bemanning av förvaltning och support. Parallellt med detta ansvarar koncernstab digitalisering även för projektet Övergångsarkitektur som omhändertar nödvändiga integrationer mellan Millennium och befintliga system.

Antalet nettoårsarbetare uppgick i december till 1 671. För Koncernkontoret exklusive Koncerninköp och Koncernstab digitalisering uppgick antalet nettoårsarbetare till 457, vilket understeg fastställt måltal.

Resultatet för helåret var 270 mnkr.

Styrelsen för fastighet, stöd och service

Styrelsens och förvaltningens första år präglades av att utveckla och forma den nya verksamheten. En långsiktig målbild togs fram och organisationen anpassades för att möta framtidens uppdrag. En värdegrund lanserades för att präglade fortsatta arbetet. Utifrån tidigare beslut av regionstyrelsen påbörjades arbetet med att skapa ett regionalt standardiserat koncept för vårdnära service, som en del i detta startade ett pilotprojekt upp på Mölndals sjukhus. Under året färdigställdes sex ägarstyrda investeringsprojekt varav de största var Högsbo närsjukhus och Akut och serviceblocket på Skaraborgs Sjukhus i Skövde. Måluppfyllelsen av regionfullmäktiges prioriterade 2023 mål var god.

Resultatet för helåret var 6 mnkr.

Styrelsen för logistik

Styrelsen och förvaltningen bildades vid årsskiftet. Förvaltningen har under året ägnat kraft åt att hitta arbetsformerna för att stödja styrelsen på bästa sätt. Inga stora organisationsförändringar har genomförts, däremot har ett arbete med att hitta nya sätt att arbeta gemensamt över områdesgränserna och tillsammans med andra förvaltningar påbörjats och detta fortgår. Styrelsen för logistik ansvarar för ett antal produktionsenheter och processer, som alla syftar till att på ett kostnadseffektivt sätt försörja VGR:s samtliga verksamheter med olika typer av varor. I stort har verksamheten genomförts enligt förväntningar och planeringen för året.

Resultatet för helåret var -39 mnkr.

Styrelsen för Hälsan och Stressmedicin

Året har varit händelserikt med fokus på arbetsmiljöfrågor, forskning och utveckling. Efterfrågan på expertkunskaper inom arbetsmiljö har ökat, och genom arbetsmiljösjatsningen har kontakten mellan företagshälsovården och chefer förbättrats. Verksamheten har också hanterat ökade behov av utredningar och stöd-samtal. Forskning inom Institutet för stressmedicin har bidragit till förbättrad arbetsmiljö och patientvård. Samtidigt har betoning lagts på att vara föregångare och främja hållbarhet.

Förvaltningens ekonomi skiljer sig från merparten av VGR:s övriga förvaltningar och bolag, det finns ägarstyrda delar exempelvis Institutet för stressmedicin och Gröna Rehab men merparten av finansieringen sker via insatser av företagshälsovården Hälsan & arbetslivet som fakturerar efter utförande.

Resultatet för helåret var 1 mnkr.

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN